Vlaams Parlement

449 (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 23 juli 2015 (2014-2015)

Nota van de Vlaamse Regering

ingediend door minister Sven Gatz

Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2015-2019

verzendcode: CUL

INHOUD

Situering 6
Een participatief proces 10
Begrippen..... 12
Doelstellingen 13
Armoede..... 18
SD 1. In 2019 is het aandeel kinderen en jongeren dat in Vlaanderen in armoede leeft met 30% gedaald..... 18
OD 1.1: Alle kinderen en jongeren groeien op met een adequate levensstandaard die hen een toekomstperspectief biedt. 23
OD 1.2: Elk kind en elke jongere kan kiezen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding op eigen maat, met het oog op sociale ontplooiing en mentale ruimte 29
OD 1.3: Scholen werken actief aan armoedebestrijding..... 40
Duurzaamheid 42
SD 2. In 2019 zorgt Vlaanderen voor een duurzame leefomgeving waar kinderen en jongeren actief aan bijdragen 42
OD 2.1 De Vlaamse overheid ondersteunt projecten van en/of voor jongeren en van lokale overheden om competenties van jongeren over duurzaam leven te vergroten 45
OD 2.2 De Vlaamse overheid beloont, waar mogelijk, ecologisch gedrag en ontraadt niet-ecologisch gedrag 47
OD 2.3 De Vlaamse overheid investeert in een gezonde leefomgeving (lucht, bodem, water …) die rekening houdt met de grotere kwetsbaarheid van kinderen en garandeert de beschikbaarheid van grondstoffen over de generaties en grenzen heen. 50
Jong Zijn 53
SD 3. In 2019 heeft Vlaanderen ruimte en condities gecreëerd om kinderen en jongeren, zonder onderscheid, volop jong te laten zijn, met respect voor ieders belang..... 53
OD 3.1 De Vlaamse overheid stimuleert ontmoetingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren onderling en met de andere generaties uit de samenleving 55
OD 3.2 De Vlaamse overheid zet de troeven van jong zijn voor de samenleving in de kijker 63
OD 3.3 De Vlaamse overheid snoeit, in samenspraak met kinderen en jongeren, in de reglementering die de creativiteit en het initiatief van kinderen en jongeren en hun organisaties belemmert 67

Mobiliteit..... 69
SD 4. Vlaanderen doet bijzondere inspanningen opdat alle kinderen en jongeren zich in 2019 autonoom, duurzaam en veilig kunnen verplaatsen 69
OD 4.1 Van 2015 tot 2019 bevordert de Vlaamse overheid de uitbouw van veilige en duurzame verbindingsweefsels binnen (en buiten) de bebouwde kom 71
OD 4.2 In 2019 benadert de Vlaamse overheid verkeers- en mobiliteitseducatie integraal met aandacht voor kennis, houdingen en vaardigheden, zowel in de klas als daarbuiten 75
OD 4.3 In 2019 garandeert de Vlaamse overheid dat kinderen en jongeren mee vorm geven aan en een stem hebben in mobiliteitsprojecten door hen actief op te nemen als gesprekspartner. 78
Onderwijs 80
SD 5. In 2019 garandeert Vlaanderen alle kinderen en jongeren een leerloopbaan die aansluit bij hun talenten en die hen in staat stelt volwaardig te participeren aan de samenleving 80
OD 5.1 De Vlaamse overheid stimuleert de volledige ontwikkeling van kinderen en jongeren, en heeft daarbij aandacht voor hun rol als burger in de samenleving 82
OD 5.2 De Vlaamse overheid wil het werkplekleren stimuleren en het stelsel van leren en werken versterken 87
OD 5.3 De Vlaamse overheid maakt het mogelijk dat jongeren via flexibele trajecten en studiebewijzen kunnen doorstromen naar de arbeidsmarkt en/of het hoger onderwijs 89
SD 6. In 2019 zijn scholen in Vlaanderen stimulerende, meer inclusieve, open en ruime leerzones..... 91
OD 6.1 De Vlaamse overheid blijft open en ruime leerzones op het vlak van onderwijs, jeugd, welzijn en sport, stimuleren in samenwerking met het lokale niveau..... 93
OD 6.2 De Vlaamse overheid zet prioritair in op de competentieontwikkeling van directies en leerkrachten met specifieke aandacht voor kwetsbare kinderen en jongeren zodat zij in een veilige en vertrouwde omgeving school kunnen lopen 95
OD 6.3 De school als organisatie biedt binnen haar beschikbare financiële mogelijkheden de best mogelijke infrastructuur, offline en online, aan haar leerlingen. Ze doet dit zelf of door samenwerking om het beste onderwijs voor haar leerlingen en door haar leerkrachten tot stand te brengen..... 98

Participatie 100
SD 7. In 2019 is Vlaanderen meer een omgeving waarin kinderen en jongeren mee vorm kunnen geven aan het beleid in alle aspecten en levensdomeinen die hen aanbelangen 100
OD 7.1 De Vlaamse overheid versterkt de expertise van medewerkers bij overheden, voorzieningen en organisaties rond participatie en hun participatieve basishouding, met extra aandacht voor de levensdomeinen welzijn, onderwijs en werk 102
OD 7.2 De Vlaamse Overheid ontwikkelt, stimuleert en hanteert strategieën en voorziet in ruimte en middelen, opdat de beleidsparticipatie van groepen die nu moeilijk bereikt worden, verhoogt 108
OD 7.3 De Vlaamse overheid stimuleert een verscheidenheid aan participatieve praktijken die leemtes in het huidige participatiebeleid wegwerken 112
Ruimte 116
SD 8. In 2019 is doordacht medegebruik de norm bij ruimtelijke ontwikkeling 116
OD 8.1 De Vlaamse overheid motiveert eigenaars en gebruikers tot doordacht medegebruik van ruimte 118
OD 8.2 Door in te zetten op het samen ontwikkelen en gebruiken van (semi-) publieke ruimte vergroot de Vlaamse overheid het mede-eigenaarschap bij kinderen en jongeren 122
OD 8.3 De Vlaamse overheid garandeert het naast elkaar bestaan van voldoende bestemde en onbestemde ruimte waarin iedereen zijn eigenheid kan bewaren 124
Welbevinden 126
SD 9. In 2019 voelen kinderen en jongeren zich goed in hun vel en kunnen ze aangeven wanneer het niet zo is. Ze weten waar ze er mee terecht kunnen en worden passend geholpen 126
OD 9.1 In 2019 is het verstrekken van labels en daaraan gekoppelde medicatie door hulpverlening sterk teruggedrongen en wordt dit enkel toegekend wanneer kinderen en jongeren hiermee gebaat zijn, opdat kinderen en jongeren de nodige ruimte, stimulansen en ondersteuning krijgen om zich naar eigen vermogen te ontwikkelen 129
OD 9.2 Tegen 2019 moet er in elke gemeente in Vlaanderen en het BHG een betere aansturing zijn om volwassenen, kinderen en jongeren de weg te laten vinden naar informatie rond mentale zorg en welzijn om de taboes rond hulpverlening en psychisch welbevinden weg te werken 132
OD 9.3. In 2019 faciliteert de Vlaamse overheid een ondersteuningsaanbod voor personen waar kinderen en jongeren zich toe richten met een vraag of een probleem 136

Wonen 139
SD 10. In 2019 is aangepast en comfortabel wonen verzekerd voor alle kinderen en jongeren 139
OD 10.1 Vlaamse overheid verbetert de woonkwaliteit en vergroot het aanbod voor kinderen, jongeren en hun gezinnen door flexibele en duurzame woonvormen en woonexperimenten mogelijk te maken. Hierbij gaat de aandacht naar de meest kwetsbaren. 141
OD 10.2 De Vlaamse overheid werkt de drempels weg die de toegang tot huisvesting belemmeren 144
OD 10.3 De Vlaamse overheid ontwikkelt samen met kinderen en jongeren een toekomstvisie op gebied van duurzaam wonen en ruimtegebruik en zet het eigen instrumentarium in om die visie te realiseren 148
Werk 149
SD 11. In 2019 is de jeugdwerkloosheid betekenisvol gedaald 149
OD 11.1 We investeren in wendbare leerlingen/jongeren door middel van een performant kader leren en werken 151
OD 11.2 We realiseren een aanbod op maat voor alle jongeren ter ondersteuning van een duurzame loopbaan 153
Cultuureducatie 155
SD 12. In 2019 krijgen kinderen en jongeren zowel meer en betere toeleiding naar cultuur als meer en betere kansen op cultuurcreatie. 155
OD 12.1 We creëren meer kansen op participatie aan cultuur én cultuureducatie 157
OD 12.2 We werken aan de kwaliteit van de cultuureducatie..... 163
OD 12.3 We blijven oog hebben voor cultuurcreatie en talentontwikkeling 167
Bijlagen 170
Bijlage 1: De prioriteiten van het Groteprioriteitendebat 171
Bijlage 2: De samenstelling van de werkgroepen 173
Bijlage 3: Afkortingenlijst 177

Situering

Het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2015-2019 is het resultaat van een intensief participatief proces. In wat volgt, verneemt u meer over de decretale basis, over de missie van waaruit dit plan vertrekt en over het proces dat gelopen is. Daarna presenteren we u vanzelfsprekend het plan zelf, bestaande uit 12 strategische en 35 operationele doelstellingen, hun bijhorende indicatoren en de projecten en processen die eraan gekoppeld zijn.

De decretale basis

Het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid van 20 januari 2012, bepaalt in art. 3 §1 het volgende:

> *"Uiterlijk een jaar na het begin van elke regeerperiode legt de Vlaamse Regering een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan voor aan het Vlaams parlement. Dat jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan legt het jeugd- en kinderrechtenbeleid van de Vlaamse Regering vast. Het geeft voor de volgende beleidsperiode en binnen een algehele visie op de jeugd en het jeugd- en kinderrechtenbeleid, de prioritaire doelstellingen van de Vlaamse Regering aan en bepaalt de resultaatsindicatoren."*

Een jaar tijd voor de opmaak van zo'n plan is bijzonder kort, zeker bij het begin van een regeerperiode. Vandaar dat de afdeling jeugd van het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media van de Vlaamse overheid al in 2013 startte met de administratieve voorbereiding voor het nieuwe jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan. De bedoeling van deze administratieve fase was het creëren van een breed gedragen doelstellingenkader voor de komende regeerperiode.

De voorlopige resultaten van die administratieve voorbereiding werden bezorgd aan de politieke partijen die op 25 mei deelnamen aan de verkiezingen voor het Vlaams Parlement, met de bedoeling dat ze zouden worden meegenomen in de voorbereiding van het volgende regeerakkoord. Bij elk van de thema's die aan bod komen, hebben we in het plan ook aangegeven waar sporen terug te vinden zijn in het regeerakkoord of in de verschillende beleidsnota's.

De missie

Hetzelfde decreet waarin de opdracht voor het maken van een jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan geformuleerd staat, geeft ook aan vanuit welke missie dit jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan vorm gegeven wordt. Het gaat om vier beleidsdoelstellingen die worden nagestreefd.

"Het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan beschrijft de wijze waarop de Vlaamse Regering binnen haar bevoegdheden de volgende beleidsdoelstellingen uitvoert:

1° het creëren en borgen van gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren;
2° het creëren en borgen van brede ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren;
3° het creëren van ruimte voor kinderen en jongeren;
4° het verhogen van de formele en informele betrokkenheid van kinderen en jongeren bij de samenleving.

Daarbij houdt de Vlaamse Regering rekening met de behoeften en mogelijkheden van kinderen en jongeren en de jeugdsector."

Integratie van kinderrechtenbeleid en jeugdbeleid

Voor de beleidsperiode 2015 tot 2019 wordt dit het vierde jeugdbeleidsplan (VJP). Nieuw is dat in dit plan ook het Vlaamse kinderrechtenbeleid zal worden geïntegreerd. Voor de voorbije periodes werd een apart Vlaams actieplan kinderrechten (VAK) opgemaakt. Vanaf 2015 spreken we niet langer van een VJP en een VAK, maar van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP). Deze integratie van het kinderrechtenbeleid en het Vlaamse jeugdbeleidsplan, werd ook in het decreet vastgelegd.

"In het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan beschrijft de Vlaamse Regering ook hoe ze invulling geeft aan de slotbeschouwingen van het Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties, geformuleerd naar aanleiding van het rapport dat door België werd ingediend overeenkomstig artikel 44 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, en aan de andere internationale beleidskaders in verband met de rechten van het kind."

Met de opmaak van het plan zelf, het proces dat er aan voorafging en de publieke verspreiding ervan, proberen we alvast tegemoet te komen aan volgende slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 12. Het Comité beveelt de Lidstaat aan alle nodige maatregelen te treffen om te verzekeren dat de wetgeving en de administratieve regelingen in alle Gemeenschappen volstrekt overeenkomen met de bepalingen en principes van het Verdrag.

SB 16. Het Comité adviseert daarom dat de Lidstaat garandeert dat:
a) Het Nationaal Actieplan voor Kinderen integraal deel uitmaakt van de ontwikkelingsplanning, gestoeld op de rechten van het kind en met de nodige aandacht voor de verschillende regionale omgevingen;
b) Het Nationaal Actieplan voor Kinderen concrete doelstellingen, targets, indicatoren en tijdschema's bepaalt en dat een follow-upmechanisme wordt ingevoerd om de bereikte vooruitgang op te volgen en mogelijke gebreken vast te stellen;
c) Gepaste budgetten worden toegewezen voor de volwaardige implementatie van het Nationaal Actieplan;
d) De principes en bepalingen van het Verdrag, de Facultatieve Protocollen en het Actieplan 'Een wereld geschikt voor kinderen' ('A World Fit for Children' - WFFC) dat door een buitengewone zitting van de Algemene Vergadering in mei 2002 werd aangenomen, evenals de verklaring van 2007 "terugblik op WFFC + 5" in beschouwing worden genomen.

SB 24. In lijn met zijn vroegere aanbevelingen (CRC/C/15/Add.178 para. 17 en 26) adviseert het Comité de Lidstaat meer inspanningen te leveren om ervoor te zorgen dat alle bepalingen van het Verdrag bekend raken bij een breed publiek en begrepen worden door zowel volwassenen als kinderen. Hiertoe dient rekening te worden gehouden met de suggesties van kinderen en jongeren die in België wonen, die opgenomen zijn in hun eerste rapport aan het Comité in februari 2010.

SB 28. Het Comité beveelt de Lidstaat aan zijn inspanningen op te drijven om een actieve en systematische betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld te bevorderen, met inbegrip van ngo's en kinderverenigingen, bij de promotie en implementatie van kinderrechten. Het beveelt tevens aan te verzekeren dat er met hun bijdragen aan de planningsfase van het beleid, de opvolging van de slotbeschouwingen van het Comité en de voorbereiding van het volgende periodieke rapport terdege rekening wordt gehouden en dat dit ook wordt weerspiegeld.

Horizontale toetsen

Om tegemoet te komen aan de vier beleidsdoelstellingen die hierboven geformuleerd werden en om de integratie van het kinderrechtenbeleid te garanderen, werden op het plan vier horizontale toetsen uitgevoerd. Naast een inhoudelijke check, zorgen deze toetsen ook voor

meer samenhang in het doelstellingenkader. Het plan werd in eerste instantie gelezen vanuit een kinderrechtenbril met het Verdrag voor de Rechten van het Kind en de slotbeschouwingen aan België van het VN-Comité voor de Rechten van het Kind (2010) als bakens. Waar mogelijk hebben we bij de doelstellingen aangegeven aan welke slotbeschouwing(en) ze tegemoet komen.

Belangrijk daarbij is om aan te geven dat er naast het JKP nog heel wat andere zaken worden ondernomen om tegemoet te komen aan de slotbeschouwingen van het VN-Comité. Concreet wil dit volgende dingen zeggen:

1. Het JKP geeft geen antwoorden van andere overheden op de slotbeschouwingen

2. In het kader van het Vlaams Jeugdbeleidsplan 2010-2014/ Vlaams Actieplan Kinderrechten 2011-2014 werden al heel wat initiatieven genomen om tegemoet te komen aan de slotbeschouwingen.

3. Verder is het mogelijk dat initiatieven die tegemoetkomen aan de slotbeschouwingen, en mogelijkerwijs voorkomen in andere plannen, niet aan bod komen in het JKP omdat ze niet onder de doelstellingen van het JKP vallen.

Daarnaast werd het plan gelezen, en zullen nieuwe beleidsmaatregelen getoetst worden, op de impact die de doelstellingen hebben op gebied van armoede, participatie en duurzaamheid.

Een participatief proces

De administratieve voorbereiding voor het JKP bestond uit verschillende fases. Gaande van een ruime omgevingsanalyse in het voorjaar van 2013 over het Groteprioriteitendebat in september 2013 tot een ontwerp van doelstellingenkader dat aan de Vlaamse Regering werd meegedeeld op 19 december 2014.

In het voorjaar van 2013 werd door de afdeling Jeugd een omgevingsanalyse opgemaakt. Als kapstok voor die analyse gebruikten we het kader van Vlaanderen in Actie (ViA). De samenvatting van de omgevingsanalyse met een beschrijving van het opzet, kan je in de bijlage terugvinden.

Tijdens het Groteprioriteitendebat van 20 september 2013 distilleerden de meer dan 100 deelnemers 10 prioritaire beleidsuitdagingen uit de omgevingsanalyse. Met deze beleidsuitdagingen gingen we verder aan de slag. De sporen van deze beleidsuitdagingen zijn ook terug te vinden in het plan, bovenaan elke strategische doelstelling.

Om vanuit de prioritaire beleidsuitdagingen tot de strategische en operationele doelstellingen te komen, werd verschillende maanden intensief samengewerkt in werkgroepen met experten en betrokkenen rond 9 verschillende thema's: armoede, duurzaamheid, jong zijn, mobiliteit, onderwijs, participatie, ruimte, welbevinden en wonen. Deze werkgroepen werkten in een eerste fase naar een strategische doelstelling, om daarna verder te werken naar 3 operationele doelstellingen, gekoppeld aan de strategische doelstelling. De samenstelling van de verschillende werkgroepen kan u terugvinden in de bijlage.

Na elke fase werd teruggekoppeld naar een ruimer publiek. Telkens via een open online bevraging, gevolgd door een reflectiedag. De eerste reflectiedag (over de strategische doelstellingen) werd georganiseerd op 14 februari 2014, de tweede (over de operationele doelstellingen) op 16 mei 2014. Op deze laatste reflectiedag werd de administratieve fase afgerond. De verschillende werkgroepen hebben er hun werk gefinaliseerd. Ze formuleerden meestal reeds suggesties voor acties voor de verschillende betrokken beleidsmakers.

In opvolging van het Regeerakkoord werden twee bijkomende beleidsprioriteiten toegevoegd, namelijk werk en cultuureducatie. Voor het opstellen van de ontwerp-doelstellingen voor deze thema's werd op een analoge, zij het versnelde wijze gehandeld als eerder bij de opstelling van de ontwerp-doelstellingen m.b.t. de andere thema's.

Voor het thema Werk werd vertrokken van de prioritaire beleidsuitdaging die werd geformuleerd op het Groteprioriteitendebat; voor cultuureducatie werd in het Regeerakkoord zelf al gesteld dat de conceptnota Groeien in Cultuur verder uitgewerkt en verfijnd zal worden.

Gezien het tijdsbestek werden weliswaar geen werkgroepen samengeroepen, maar werden relevante stakeholders via mail en telefonisch bevraagd over de voorgestelde prioritaire doelstellingen.

Het ontwerp doelstellingenkader voor het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan werd als mededeling voorgelegd aan de Vlaamse Regering op 19 december 2014. Aan de bevoegde ministers werd gevraagd hun actieplan te bezorgen voor 31 maart 2015. Daarna werden door de bevoegde administraties projecten, processen en indicatoren uitgewerkt en gekoppeld aan de verschillende doelstellingen.

Dit geheel van doelstellingen, indicatoren, projecten en processen vormt het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2015-2019.

Begrippen

Er werd voor gekozen om alle strategische doelstellingen in een zelfde format te stoppen. We werken bijvoorbeeld op de middellange termijn van één regeerperiode en stellen 2019 als streefdatum voorop. Enkele terugkerende begrippen verdienen verduidelijking. Het is belangrijk om de context mee te geven.

Vlaanderen

De strategische doelstellingen zijn actief geformuleerd. Meestal is 'Vlaanderen' de actor. Wanneer een doelstelling stelt dat Vlaanderen iets zal opnemen, dan verwijzen we in eerste instantie naar de Vlaamse overheid. De Vlaamse Regering engageert zich voor de doelstellingen. Maar, de werkgroepen stellen uitdrukkelijk voor om het plan in overleg en partnerschap met andere overheden, het maatschappelijke middenveld, ondernemingen, kennisinstellingen, kinderen en jongeren zelf..., uit te voeren. Andere organisaties en instellingen zullen gecontacteerd worden. 'Vlaanderen' staat dus voor de brede samenleving. De Vlaamse overheid blijft wel de belangrijkste actor van waaruit gesprekken op gang komen en afspraken worden gemaakt. Het is de bedoeling dat rond partnerschappen en samenwerkingen nog grondig overleg wordt gepleegd.

Kinderen en jongeren in Vlaanderen

Hiermee worden heel duidelijk alle kinderen en jongeren in Vlaanderen en de Vlaamse kinderen en jongeren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedoeld. Kwetsbare kinderen en jongeren hebben recht op extra bescherming. Er zijn extra inspanningen nodig om hen een gelijkwaardige toegang tot hun rechten te garanderen. Het plan vraagt hierbij bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren met een beperking, kinderen en jongeren met een migratie-achtergrond, en kinderen en jongeren die leven in armoede, zoals gevraagd in de slotbeschouwingen van het VN kinderrechtencomité. Nog andere groepen met specifieke kwetsbaarheid vallen onder deze noemer, ook al worden zij niet expliciet benoemd. Dit is een plan voor alle kinderen en jongeren in Vlaanderen en net dan is het belangrijk om alle groepen mee te nemen. De doelstellingen willen zoveel mogelijk kinderen en jongeren bereiken met alle verschillen in acht genomen; discriminatie wordt bestreden. 'Alle' wordt toegevoegd wanneer we de inclusiviteit willen benadrukken; 'in Vlaanderen' sluit ook de Vlaamse kinderen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in.

Doelstellingen

Armoede

SD 1. In 2019 is het aandeel kinderen en jongeren dat in Vlaanderen in armoede leeft met 30% gedaald.

OD 1.1. *Alle kinderen en jongeren groeien op met een adequate levensstandaard die hen een toekomstperspectief biedt.*

OD 1.2. *Elk kind en elke jongere kan kiezen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding op eigen maat, met het oog op sociale ontplooiing en mentale ruimte.*

OD 1.3. *Scholen werken actief aan armoedebestrijding.*

Duurzaamheid

SD 2. In 2019 zorgt Vlaanderen voor een duurzame leefomgeving waar kinderen en jongeren actief aan bijdragen.

OD 2.1. *De Vlaamse overheid ondersteunt projecten van en/of voor jongeren en van lokale overheden om competenties van jongeren over duurzaam leven te vergroten.*

OD 2.2. *De Vlaamse overheid beloont, waar mogelijk, ecologisch gedrag en ontraadt niet-ecologisch gedrag.*

OD 2.3. *De Vlaamse overheid investeert in een gezonde leefomgeving (lucht, bodem, water ...) die rekening houdt met de grotere kwetsbaarheid van kinderen en garandeert de beschikbaarheid van grondstoffen over de generaties en grenzen heen.*

Jong zijn

SD 3. In 2019 heeft Vlaanderen ruimte en condities gecreëerd om kinderen en jongeren, zonder onderscheid, volop jong te laten zijn, met respect voor ieders belang.

OD 3.1. *De Vlaamse overheid stimuleert ontmoetingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren onderling en met de andere generaties uit de samenleving.*

OD 3.2. *De Vlaamse overheid zet de troeven van jong zijn voor de samenleving in de kijker.*

OD 3.3. *De Vlaamse overheid snoeit, in samenspraak met kinderen en jongeren, in de reglementering die de creativiteit en het initiatief van kinderen en jongeren en hun organisaties belemmert.*

Mobiliteit

SD 4. Vlaanderen doet bijzondere inspanningen opdat alle kinderen en jongeren zich in 2019 autonoom, duurzaam en veilig kunnen verplaatsen.

OD 4.1. *Van 2015 tot 2019 bevordert de Vlaamse overheid de uitbouw van veilige en duurzame verbindingsweefsels binnen (en buiten) de bebouwde kom.*

OD 4.2. *In 2019 benadert de Vlaamse overheid verkeers- en mobiliteitseducatie integraal met aandacht voor kennis, houdingen en vaardigheden, zowel in de klas als daarbuiten.*

OD 4.3. *Van 2015 tot 2019 promoot de Vlaamse overheid dat kinderen en jongeren als gesprekspartner mee vorm geven aan en een stem hebben in mobiliteitsprojecten.*

Onderwijs

SD 5. In 2019 garandeert Vlaanderen alle kinderen en jongeren een leerloopbaan die aansluit bij hun talenten en die hen in staat stelt volwaardig te participeren aan de samenleving.

OD 5.1. *De Vlaamse overheid werkt aan de persoonlijke ontwikkeling van kinderen en jongeren als mens en als burger.*

OD 5.2 De Vlaamse overheid wil het werkplekleren stimuleren en het stelsel van leren en werken versterken.

OD 5.3 De Vlaamse overheid maakt het mogelijk dat jongeren via flexibele trajecten en studiebewijzen kunnen doorstromen naar de arbeidsmarkt en/of het hoger onderwijs.

SD 6. In 2019 zijn scholen in Vlaanderen stimulerende, meer inclusieve, open en ruime leerzones.

OD 6.1 De Vlaamse overheid blijft open en ruime leerzones op het vlak van onderwijs, jeugd, welzijn en sport, stimuleren in samenwerking met het lokale niveau.

OD 6.2 De Vlaamse overheid zet prioritair in op de competentieontwikkeling van directies en leerkrachten met specifieke aandacht voor kwetsbare kinderen en jongeren zodat zij in een veilige en vertrouwde omgeving school kunnen lopen.

OD 6.3 De school als organisatie biedt binnen haar beschikbare financiële mogelijkheden de best mogelijke infrastructuur, offline en online, aan haar leerlingen. Ze doet dit zelf of door samenwerking om het beste onderwijs voor haar leerlingen en door haar leerkrachten tot stand te brengen.

Participatie

SD 7. In 2019 is Vlaanderen meer een omgeving waarin kinderen en jongeren mee vorm kunnen geven aan het beleid in alle aspecten en levensdomeinen die hen aanbelangen.

OD 7.1. *De Vlaamse overheid versterkt de expertise van medewerkers bij overheden, voorzieningen en organisaties rond participatie en hun participatieve basishouding, met extra aandacht voor de levensdomeinen welzijn, onderwijs en werk.*

OD 7.2. *De Vlaamse Overheid ontwikkelt, stimuleert en hanteert strategieën en voorziet in ruimte en middelen opdat de beleidsparticipatie van groepen die nu moeilijk bereikt worden, verhoogt.*

OD 7.3. *De Vlaamse Overheid stimuleert een verscheidenheid aan participatieve praktijken die leemtes in het huidige participatiebeleid wegwerken.*

Ruimte

SD 8. In 2019 is doordacht medegebruik de norm bij ruimtelijke ontwikkeling.

OD 8.1. *De Vlaamse overheid motiveert eigenaars en gebruikers tot doordacht medegebruik van ruimte.*

OD 8.2. *Door in te zetten op het samen ontwikkelen en gebruiken van (semi-) publieke ruimte vergroot de Vlaamse overheid het mede-eigenaarschap bij kinderen en jongeren.*

OD 8.3. *De Vlaamse overheid garandeert het naast elkaar bestaan van voldoende bestemde en onbestemde ruimte waarin iedereen zijn eigenheid kan bewaren.*

Welbevinden

SD 9. In 2019 voelen kinderen en jongeren zich goed in hun vel en kunnen ze aangeven wanneer het niet zo is. Ze weten waar ze er mee terecht kunnen en worden passend geholpen.

OD 9.1. *In 2019 is het verstrekken van labels en daaraan gekoppelde medicatie door hulpverlening sterk teruggedrongen en wordt dit enkel toegekend wanneer kinderen en jongeren hiermee gebaat zijn, opdat kinderen en jongeren de nodige ruimte, stimulansen en ondersteuning krijgen om zich naar eigen vermogen te ontwikkelen.*

OD 9.2. *Tegen 2019 moet er in elke gemeente in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een betere aansturing zijn om volwassenen, kinderen en jongeren de weg te laten vinden naar informatie rond mentale zorg en welzijn om de taboes rond hulpverlening en psychisch welbevinden weg te werken.*

OD 9.3. *In 2019 faciliteert de Vlaamse Overheid een ondersteuningsaanbod voor personen waar kinderen en jongeren zich toe richten met een vraag of een probleem.*

Wonen

SD 10. In 2019 is aangepast en comfortabel wonen verzekerd voor alle kinderen en jongeren.

OD 10.1. De *Vlaamse overheid verbetert de woonkwaliteit en vergroot het aanbod voor kinderen, jongeren en hun gezinnen door flexibele en duurzame woonvormen en woonexperimenten mogelijk te maken. Hierbij gaat de aandacht naar de meest kwetsbaren.*

OD 10.2. *De Vlaamse overheid werk de drempels weg die de toegang tot huisvesting belemmeren.*

OD 10.3. *De Vlaamse overheid ontwikkelt samen met kinderen en jongeren een toekomstvisie op gebied van duurzaam wonen en ruimtegebruik en zet het eigen instrumentarium in om die visie te realiseren.*

Werk

SD 11. In 2019 is de jeugdwerkloosheid betekenisvol gedaald.

OD 11.1. *We investeren in wendbare leerlingen/jongeren d.m.v. een performant kader leren en werken.*

OD 11.2. *We realiseren een aanbod op maat voor alle jongeren ter ondersteuning van een duurzame loopbaan.*

Cultuureducatie

SD 12. In 2019 krijgen kinderen en jongeren zowel meer en betere toeleiding naar cultuur als meer en betere kansen op cultuurcreatie.

OD 12.1 *We creëren meer kansen op participatie aan cultuur én cultuureducatie.*

OD 12.2 *We werken aan de kwaliteit van de cultuureducatie.*

OD 12.3 *We blijven oog hebben voor cultuurcreatie en talentontwikkeling.*

Armoede

Beleidsuitdagingen uit het Groteprioriteitendebat

- Jeugdarmoede moet omlaag. Jeugdarmoede vraagt enerzijds een integrale aanpak, anderzijds ook een doelgroepenaanpak.

SD 1. In 2019 is het aandeel kinderen en jongeren dat in Vlaanderen in armoede leeft met 30% gedaald.

Minister van Armoedebestrijding

Duiding

Er wordt gewerkt met de definitie van armoede in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA): armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan. Het scheidt mensen in armoede van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Tussen het leven van mensen in armoede en mensen zonder armoede-ervaring bestaat er dus een moeilijk overbrugbare kloof, die zich manifesteert op verschillende vlakken: structurele participatie, vaardigheden, kennis, gevoel en krachten van de mensen.

Deze kloof kan enkel overbrugd worden wanneer de samenleving (zowel het beleid als het brede middenveld en andere actoren) beroep doet op de kracht die mensen in armoede en hun omgeving bezitten, de voorwaarden creëert zodat mensen in armoede deze kracht kunnen aanwenden en iedereen gelijke kansen geeft om aan alle aspecten van de samenleving deel te nemen.

Bedoeling is om de structurele en integrale aanpak van armoede bij kinderen en jongeren te versterken: globale visie, structurele ondersteuning werkveld, inclusief en specifiek, aanpakken oorzaken, verzachten effecten, participatie doelgroep. De doelstelling is geënt op kinderrechten en sociale grondrechten. Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen, kinderen en jongeren met een beperking cf. slotbeschouwingen VN-comité VRK. Er wordt uitdrukkelijk gewerkt rond kinderen én jongeren.
Zowel financiële, culturele als sociale armoede wordt in beeld gebracht: het geheel van onderling verbonden vormen van uitsluiting op verschillende domeinen van het individuele en sociale leven bv. in welke mate voelen kinderen en jongeren zich uitgesloten omwille van hun

armoedesituatie. De doelstelling doet een appél aan alle beleidsdomeinen om geen kinderen en jongeren uit te sluiten.

Er wordt een vermindering van 30% nagestreefd, namelijk een halvering van het aandeel kinderen dat in armoede geboren wordt (in vergelijking met de 0-meting in het Pact2020, sowieso 2-generatiebeleid); en een daling van het algemeen armoederisico in Vlaanderen met 30%. Dit laatste in vergelijking met de Europese standaarden EU-SILC 2013 en de Vlaamse armoedemonitor. Deze indicator beschouwt iemand als arm of sociaal uitgesloten als hij voldoet aan minstens 1 van volgende voorwaarden:

1. hij of zij leeft in een gezin met een inkomen onder de nationale armoederisicodrempel;
2. hij of zij leeft in een gezin met ernstige materiële deprivatie (het gezin mist minstens 4 items uit een lijst van 9 basisitems omwille van financiële redenen);
3. hij of zij is jonger dan 60 jaar en leeft in een gezin met een zeer lage werkintensiteit.

Groepen die minder goed scoren bij de objectieve armoederisicopercentages en de subjectieve armoede, doen dat ook op vlak van ernstige materiële deprivatie. Het gaat om alleenstaanden, leden van eenoudergezinnen en grote gezinnen, werklozen, gezinnen waar niet of slechts beperkt wordt gewerkt, huurders, de laagste inkomensgroepen en niet-EU-burgers.
Een samenleving met een grotere gelijkheid functioneert beter Cf. econoom Thomas Piketty in zijn betoog 'Ongelijkheid is gevaarlijk'. Ook Wilkinson en Pickett deden hier onderzoek naar (http://www.equalitytrust.org.uk/).

Gezien de complexiteit van een leven in armoede, is meer inzicht en een bredere sensibilisering nodig, ook over de leefwereld van kinderen en jongeren in armoede. De context waarin kinderen en jongeren opgroeien is van belang. Naast de gezinscontext, speelt ook de ruimere maatschappelijke context een rol. Armoede is soms geconcentreerd in bepaalde buurten. De buurt heeft een belangrijke plaats in de beleving van veel kinderen en jongeren. Problemen in bepaalde buurten (bijvoorbeeld: druk verkeer, vandalisme, lawaai,...) wegen op het welzijn en welbevinden van kinderen en jongeren. Evenals het besef van de 'reputatie' van hun wijk en de manier waarop die op hen afstraalt. Het gaat over een basishouding die begrip heeft voor de verschillen in de leefwereld.. Acties moeten samen met jongeren ontwikkeld worden; ze moeten vertrekken van kinderen en jongeren zelf, we moeten aan hun kant gaan staan.

Effectindicator

Naam Indicator	Streefwaarde
Armoede volgens de EU2020-definitie:	-30%

Aantal kinderen en jongeren dat aan minstens één van volgende voorwaarden voldoet: - hij of zij leeft in een gezin met een inkomen onder de nationale armoederisicodrempel; - hij of zij leeft in een gezin met ernstige materiële deprivatie (het gezin mist minstens vier items uit een lijst van negen basisitems wegens financiële redenen); - hij of zij leeft in een gezin met een zeer lage werkintensiteit (*JOP-monitor*)	

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 32. Het Comité roept de Lidstaat op opgesplitste gegevens te verzamelen om de effectieve monitoring van de facto discriminatie mogelijk te maken en een uitgebreide strategie uit te werken en uit te voeren die alle vormen van discriminatie aanpakt, met inbegrip van meerdere vormen van discriminatie van alle groepen kinderen in kwetsbare situaties, en ter bestrijding van discriminerende maatschappelijke houdingen, in het bijzonder tegenover kinderen die in armoede leven, kinderen met een handicap en kinderen van buitenlandse herkomst.

SB 34. Het Comité beveelt de Lidstaat aan alle nodige maatregelen te treffen opdat het principe van het hoger belang van het kind, overeenkomstig artikel 3 van het Verdrag, op gepaste wijze wordt opgenomen in alle wettelijke bepalingen evenals in de gerechtelijke en administratieve beslissingen en in projecten, programma's en diensten die een impact hebben op kinderen.

SB 36. Het Comité vestigt de aandacht van de Lidstaat op zijn algemene bemerking nr. 12 (2009) inzake het recht van het kind gehoord te worden en beveelt de Lidstaat aan het recht van het kind om gehoord te worden in overeenstemming met artikel 12 van de IVRK te verzekeren en de deelname van alle kinderen op alle overheidsniveaus en binnen de familie, scholen en de gemeenschap te bevorderen met bijzondere aandacht voor kinderen in kwetsbare situaties. Het Comité roept de Lidstaat tevens op de ondersteuning van de participatie van kinderen bij het rapporteringsproces voort te zetten.

SB 38. Het Comité herhaalt zijn eerdere aanbeveling (CRC/C/15/Add.178 para. 22) dat de wetgeving die de procedure in de rechtbanken en de administratieve procedures regelt, moet verzekeren dat een kind dat in staat is zijn eigen mening te vormen, het recht heeft deze mening te uiten en dat hieraan voldoende gewicht wordt toegekend.

SB 45. Het Comité beveelt de Lidstaat aan een uitgebreid onderzoek te voeren naar de oorzaken van de lange wachtlijsten voor aangepaste sociale dienstverlening. Het Comité roept de Lidstaat tevens op om dringend meer diensten voor kinderopvang beschikbaar te maken en te verzekeren dat ze toegankelijk zijn voor alle kinderen ongeacht hun bijzondere opvoedingsbehoeften of de socio-economische status van hun families. Het Comité roept de Lidstaat op kinderen met een handicap in diensten voor kinderopvang de bijzondere bijstand te verlenen die ze behoeven, te verzekeren dat diensten voor kinderopvang worden geleverd door opgeleid personeel en dat de ontwikkeling van kinderen in een vroeg stadium wordt bevorderd, overeenkomstig de principes en bepalingen van het Verdrag.

SB 57. Het Comité roept de Lidstaat op dringend doelgerichte maatregelen te treffen om de gezondheidstoestand van kinderen uit de meest benadeelde families tijdens het eerste levensjaar te monitoren, de toegang tot gezondheidszorgdiensten voor alle kinderen te waarborgen en ouders aan te moedigen om gebruik te maken van de gezondheidszorgdiensten die voor hun kinderen beschikbaar zijn. Het Comité beveelt bovendien aan dat de Lidstaat zijn ziekteverzekeringssysteem herziet om de gezondheidszorgkosten te verlagen voor de meest benadeelde families. Het Comité beveelt de Lidstaat voorts aan de afdwinging van de internationale gedragscode voor de verkoop van vervangingsmiddelen voor moedermelk te versterken in alle delen van de Lidstaat.

SB 65. Het Comité adviseert de Lidstaat:
a) Blijvend te focussen op de kinderarmoede als een van de prioriteiten bij het aanstaande Voorzitterschap van de Europese Unie;
b) Een diepgaande analyse uit te voeren van de diverse factoren die armoede in de hand werken waarbij kinderen getroffen worden, samen met de reikwijdte en impact ervan, om zo een allesomvattende armoedebestrijdingsstrategie te kunnen uitwerken die evidence-based is en gestoeld op de mensenrechten.
c) Een multidimensionele aanpak te hanteren om de gezinsvoordelen en het kinderbijslagsysteem te versterken, in het bijzonder voor minder bedeelde gezinnen zoals eenoudergezinnen en gezinnen met veel kinderen en/of werkloze ouders; en
d) Zowel dakloze vrouwen en kinderen als niet-begeleide minderjarige vreemdelingen op te nemen als prioritaire begunstigden van haar armoedebestrijdingsstrategie, waarbij ook dringende en duurzame maatregelen dienen te worden genomen om hen geschikte huisvesting en andere diensten te bieden.

SB 67. Het Comité dringt er bij de Lidstaat op aan:
a) De noodzakelijke maatregelen te nemen om schoolgelden af te schaffen in overeenstemming met zijn Grondwet;
b) Te waarborgen dat alle kinderen toegang hebben tot onderwijs, ongeacht hun socio-economische status, en dat kinderen uit arme gezinnen niet langer worden doorverwezen naar speciale onderwijsprogramma's;
c) Meer inspanningen te leveren om de ongelijkheid inzake prestaties te verkleinen, door bijzondere aandacht te besteden aan het promoten van het onderwijs bij kinderen van vreemde herkomst; en
d) Geen repressieve maatregelen te nemen die een negatieve impact hebben op de gezinnen die economisch en sociaal het meest benadeeld zijn en allicht niet zullen bijdragen tot hun grotere betrokkenheid bij het schoolsysteem, maar in plaats daarvan coherente strategieën uit te werken met de hulp van leerkrachten, ouders en kinderen om de kernoorzaken voor schooluitval aan te pakken.

SB 71. Het Comité vraagt de Lidstaat met aandrang meer inspanningen te leveren om het recht van alle kinderen op rust en vrijetijdsbesteding te verzekeren, te waarborgen dat ze kunnen deelnemen aan spel- en vrijetijdsbestedingen aangepast aan hun leeftijd en vrij kunnen deelnemen aan het culturele leven en kunstactiviteiten, en dat kinderen ten volle betrokken worden bij het besluitvormingsproces in dit kader. Het Comité roept de Lidstaat in het bijzonder op ervoor te zorgen dat kinderen in opvangcentra, kinderen met een handicap en kinderen onder psychiatrische begeleiding gepaste en toegankelijke speelruimtes tot hun beschikking krijgen waar ze kunnen spelen en vrijetijdsactiviteiten kunnen beoefenen. Het Comité dringt er voorts bij de Lidstaat op aan om achtergestelde gezinnen de noodzakelijke middelen te geven om hun kinderen de kans te bieden ten volle hun rechten uit te oefenen in overeenstemming met artikel 31 van het Verdrag.

Operationele Doelstellingen

OD 1.1: Alle kinderen en jongeren groeien op met een adequate levensstandaard die hen een toekomstperspectief biedt.

Minister van Armoedebestrijding en Gelijke Kansen

Duiding

De toelagen van de Vlaamse Overheid moeten gebruikt worden om de kloof tussen arm en rijk te verkleinen, om het vervullen van de basisbehoeften te garanderen en een toekomst mogelijk te maken. Kinderen en jongeren hebben hier recht op (cf. art.27 VRK over het recht om een passende levensstandaard te genieten), ook kinderen met een beperking, ook niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Prioritair wordt uitgegaan van een gezinscontext (cf. brede definitie in de regelgeving van Kind en Gezin: de primaire leefvormen of samenlevingsvormen, waarin verschillende personen min of meer duurzame relaties onderhouden) en een 2-generatiebeleid, waarbij ook aandacht wordt gevraagd voor de materiële deprivatie van de (jonge) ouders.

Het gaat hierbij over voldoende inkomen, maar ook over een reductie van kosten. We moeten jongeren met het oog op de toekomst ook sterk genoeg maken om op eigen benen te kunnen staan. Deze doelstelling zet vooral in op het inkomen van gezinnen, waarbij het accent ligt op het aanpakken van de oorzaken van armoede. Hoewel armoede veel meer is dan een inkomensprobleem, is een toereikend inkomen wel cruciaal om uit armoede te geraken. Deze doelstelling loopt in samenhang met het nieuwe VAPA.

In de beleidsnota Armoedebestrijding die verder bouwt op het Regeerakkoord, wordt dit benoemd:
SD 2, OD 2, 2.2.1: De participatie van gezinnen met jonge kinderen in armoede versterken. De financiële situatie van gezinnen is in vele gevallen bepalend voor wat kan en niet kan. Opvoeding, verzorging en tijdsbesteding worden dikwijls beïnvloed door de middelen waarover een gezin beschikt. Het is onze taak als overheid om er voor te zorgen dat alle kinderen en jongeren, onafhankelijk van de beschikbare middelen van het gezin, dezelfde kansen krijgen.

Geplande projecten en processen

1.1.1 www.alleenstaandeouder.be wordt geactualiseerd en bekend gemaakt (Minister van Gelijke Kansen)

Het uitgangspunt van www.alleenstaandeouder.be is empowerment en emancipatie. Doelgroep van de site is de steeds groeiende groep van alleenstaande ouders, waarvan velen het moeilijk hebben. Alle bruikbare info wordt voor hen op één plaats gebundeld en in een toegankelijke taal aangeboden. De website wordt up to date gehouden.
Bovendien functioneert het contactformulier ook als eerstelijnshulp. Jaarlijks worden er door alleenstaande ouders tussen de 80 en 150 vragen gepost, voornamelijk heel concrete vragen vanuit heel concrete noden. De eerstelijnshulp die RoSa biedt, betekent het doorverwijzen naar de juiste kanalen/dienstverlening en het doorgeven van de meest actuele en relevante informatie.
In 2015 dringt een grondige actualisering zich op, omdat er heel wat veranderingen worden doorgevoerd in de wetgeving. De lay-out wordt vernieuwd en de website wordt opnieuw bekend gemaakt (o.a. via de Facebookpagina van de site).

Betrokken: Documentatiecentrum RoSa

Outputindicator: Opvolging gebruik site via google-analytics; aantal beantwoorde infovragen

1.1.2 Sensibiliseringsacties gericht op een evenwicht tussen het beroeps- en gezinsleven. (Minister van Gelijke Kansen)

Gezinnen en alleenstaanden zijn constant op zoek naar evenwicht om beroeps- en gezinsleven zo optimaal mogelijk te kunnen combineren. De overheden creëren hiervoor diverse maatregelen/mogelijkheden: ouderschapsverlof, tijdskrediet, deeltijds werk, kinderopvang, thuiswerk, wat lastenverlaging, enzovoort. De Vrouwenraad stelt al jaren vast dat vooral vrouwen hun loopbanen onderbreken of tijdelijk op een lager pitje zetten. Bij deeltijds werken is er nog steeds een groot onevenwicht v/m, 45% vrouwen tegenover 10% mannen. Wij streven naar een evenwichtige combinatie van beroeps- en gezinsleven v/m, v/v en m/m en zetten daarom sensibiliseringsacties op, formuleren aanbevelingen voor de overheid en willen het politiek debat aanzwengelen.
In dit kader organiseert de NVR bevraging van jonge moeders – via de kanalen van haar leden – over de betaalbaar- en bereikbaarheid van kinderopvang..

Outputindicator: Georganiseerde activiteiten

1.1.3 Een geactualiseerd platform éénoudergezinnen dat kennis verspreidt naar beleidsmakers en naar het brede publiek. (Minister van Gelijke Kansen)

Een platform met ervaringsdeskundige alleenstaande moeders in armoede, experten en vertegenwoordigers van vrouwenverenigingen actualiseert de aanbevelingen om armoede bij deze specifieke deelgroep te bestrijden en verspreidt deze enerzijds rechtstreeks naar beleidsmakers, anderzijds via een event en theatervoorstellingen in de verschillende provincies.

Outputindicator: Georganiseerde activiteiten + beleidsaanbevelingen

1.1.4 Strijd tegen kinderarmoede als prioriteit binnen het Vlaamse armoedebeleid. (Minister van Armoedebestrijding)

In het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid, zoals geformuleerd in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) 2015-2019, wordt de focus gelegd op de strijd tegen kinderarmoede. Hiertoe wordt ingezet op het sterker maken van kinderen, jongeren en ouders door middel van onder meer:

- het stimuleren van participatie aan de maatschappij;
- het stimuleren van een kwaliteitsvolle en toegankelijke dienstverlening ;
- het verbeteren van de inkomenssituatie van gezinnen met jonge kinderen;
- aandacht hebben voor de binnenkant van armoede.

Outputindicator: cf. VAPA

1.1.5 We werken een nieuw kinderbijslagsysteem uit met een gelijke basisuitkering voor ieder kind, aangevuld met toeslagen voor de meest kwetsbare gezinnen. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Inkomensgerelateerde toeslagen voor de meest kwetsbare gezinnen: we evolueren naar een gezins- en inkomensgerelateerde toeslag i.p.v. de huidige toeslagen o.b.v. statuut (werkloos, invalide, ziekte, pensioen, alleenstaande). De huidige toeslagen houden geen rekening met werkende gezinnen die een laag inkomen ('working poor') hebben. De gezins- en inkomensgerelateerde toeslag zal ook rekening houden met gezinsgrootte, waardoor grotere, kwetsbare gezinnen, meer kinderbijslag zullen ontvangen. Deze toeslag wordt zoveel mogelijk automatisch toegekend.

Betrokken: Minister-President en de vice-Minister-Presidenten

Outputindicator: Het kinderarmoederisico voor (gezinnen met) kinderen stijgt niet o.b.v. het nieuwe kinderbijslagsysteem

1.1.6 Inzetten op duurzame tewerkstelling in het reguliere circuit via een sluitend maatpak. (Minister van Werk)

Werkzoekenden krijgen dienstverlening op maat. Na elk gesprek met een werkzoekende maakt een bemiddelaar de inschatting of er nood is aan verdere persoonlijke dienstverlening. Signalen van armoede vormen één van de aandachtspunten bij de inschatting. Indien er nood blijkt aan persoonlijke dienstverlening, worden de wederzijdse afspraken concreet vastgelegd en gecommuniceerd via een afsprakenblad. Deze afspraken worden nauwgezet opgevolgd. Alle werkzoekenden krijgen online vacatures en andere informatie aangereikt.
Alle werkzoekenden worden zeker binnen het jaar gecontacteerd. Beleidsprioriteiten worden vertaald naar 'knipperlichten'. Werkzoekenden met knipperlichten worden dus vroeger benaderd. Werkzoekenden die op eigen initiatief de VDAB benaderen krijgen altijd dienstverlening. Alle werkzoekenden die een substantieel gesprek met een bemiddelaar hebben (met een inschatting van de nood aan dienstverlening), hebben meteen een contactpersoon. Het onderscheid tussen werkzoekenden met en zonder traject verdwijnt.

Outputindicator: cf. VAPA

1.1.7 Integrale trajecten werk-welzijn in het kader van activering. (Minister van Werk)

Werkzoekenden in armoede krijgen een geïntegreerd werk-welzijnstraject. Werkzoekenden die participeren aan deze trajecten hebben geen uitgesproken medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek en hebben voldoende arbeidsmotivatie.
De werk-welzijnsconsulent van de VDAB neemt het individueel luik ter harte. Omdat groepswerking versterkend en emancipatorisch kan werken voor de doelgroep is er ook een participatief groepsluik op touw gezet. Dit groepsluik wordt opgenomen door partners.
De werk-welzijnsconsulent vertrekt vanuit volgende handelingsprincipes:

- Een ankerfiguur (vertrouwenspersoon) die de werkzoekende opvolgt en ondersteunt, zowel op de welzijnsgebieden (heel breed gedefinieerd) als voor het in kaart brengen van dromen, verwachtingen, en competenties in functie van een tewerkstelling.
- Een op-maat-aanpak- in functie van het individu en de gezinscontext.
- Een positieve aanpak: vanuit een positieve invulling op activering en welzijn, die de keuzemogelijkheden van de werkzoekende respecteert
- Een integrale en gestructureerde aanpak, over de verschillende levensdomeinen heen, waarbij de werk-welzijnsconsulent gaat ankeren, schakelen naar de correcte hulp- en/of dienstverlening, en daar waar nodig, eerstelijnswerk opneemt.
- Een gecoördineerde aanpak (inclusief arbeid), in overleg met verschillende hulp- en/of dienstverlening naar aanleiding van het in kaart gebrachte welzijnsnetwerk dat zich rond de werkzoekende in armoede heeft uitgetekend

- Een krachtgerichte, participatieve aanpak waarbij ingespeeld wordt op de mogelijkheden, interesse en competenties van de werkzoekende, maar met de ultieme focus op tewerkstelling -en/of competentieversterking.

Willen we armoede het hoofd bieden, dan moeten we uitdagende wegen durven bewandelen en geïntegreerd, krachtgericht samenwerken. De synergie tussen verschillende organisaties en actoren is een noodzakelijke stap in het verbeteren van de leefomstandigheden van de gekwetste burger levend in armoede.
Om de samenwerking tussen de verschillende diensten te faciliteren werden er stuurgroepen opgericht waarin verschillende (welzijns)actoren, maar ook arbeidsmarktactoren participeren.

Betrokken: Netwerk tegen Armoede

Outputindicator: cf. VAPA

1.1.8 Afstemming kinderbijslag – studiefinanciering. (Minister van Onderwijs)

De beleidsdomeinen Onderwijs en Welzijn zullen hun gezamenlijke expertise samen inzetten om te onderzoeken hoe de studiefinanciering en de kinderbijslag elkaar kunnen blijven versterken, om een optimale efficiëntie en doelmatigheid te garanderen die daardoor ook bijdraagt tot de bescherming van mensen in armoede.

Betrokken: Kind en Gezin. Netwerk tegen Armoede

Outputindicator: cf. VAPA

1.1.9 Onderwijs onderneemt verschillende initiatieven om een kostenbeheersend beleid te versterken. (Minister van Onderwijs)

De overheid besteedt aanzienlijke bedragen aan het onderwijs. Nochtans heeft deelname ook voor de deelnemer een duidelijke kost. Naast de maximumfactuur voor kleuter- en lager onderwijs die behouden blijft, worden alle scholen met de volgende initiatieven verder gestimuleerd om bewust om te gaan met de kosten die ze gezinnen aanrekenen:

1) Ontwikkeling van een studiekostenmonitor. Opdat instrumenten van studiefinanciering (zoals studietoelagen) voldoende afgestemd blijven op de werkelijke studiekosten, is het noodzakelijk om regelmatig een betrouwbare schatting van de studiekosten te maken. Met het oog op een dergelijke meting zullen in dit onderzoek voor de diverse studieniveaus aangepaste instrumenten worden ontwikkeld, getest en gevalideerd. Daarnaast zullen ook voorstellen m.b.t. de dataverzameling en verwerking worden gedaan.
2) Projectsubsidie aan de vzw SOS Schulden op School: De vzw zet zich in om scholen bewust te maken van het probleem van kansarmoede op school. Hiernaast zet de vzw ook scholen aan en ondersteunt ze die bij het ontwikkelen van een solidair en kostenbeheersend beleid.

3) Klasse verspreidt een gids die de scholen door het derde trimester (2015) loodst. In mei wordt er aandacht besteed aan de voorbereiding voor het komende schooljaar (2015-16). Eén van de thema's is schoolkosten. Er wordt een getuigenis opgenomen van een school die bewust werkt aan een kostenbeheersend beleid, met daarbij nog enkele tips voor leraren hoe zij binnen hun vak de kosten kunnen drukken. Doorheen mei wordt ook digitaal verder gebouwd op dit thema en komt ook de problematiek van de verplichte bijdrageregeling en de transparante schoolfacturen aan bod. Bijkomend zal er via de elektronische nieuwsbrief Schooldirect verwezen worden naar de noodzaak van duidelijke communicatie omtrent schoolkosten.
4) De minister brengt vertegenwoordigers uit de verschillende pedagogische begeleidingsdiensten en de verenigingen waar mensen het woord nemen bijeen voor expertise-uitwisseling
5) De website kostenbeheersing.be, met tal van tips, informatie en instrumenten, zal worden geïntegreerd in de website van het ministerie en geactualiseerd

Betrokken: Platform Armoede en Onderwijs, het Welzijnsforum Aalst... Vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, overheid, ouders, studenten, leerlingen, Minderhedenforum enz.

Outputindicator: Eindrapport ontwikkeling studiekostenmonitor. De vzw SOS levert jaarlijks een activiteitenverslag op met wat het voorbije werkingsjaar werd verwezenlijkt. Diverse mediaproducten: gids, artikels... Verslag vergadering, deelname uit alle netten. Website is geactualiseerd

OD 1.2: Elk kind en elke jongere kan kiezen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding op eigen maat, met het oog op sociale ontplooiing en mentale ruimte.

Minister van Jeugd

Duiding

Hierbij wordt o.a. ingezet op de vrijetijdsparticipatie: cf. art.31 VRK over het recht op vrije tijd, ontspanning en culturele activiteiten. Kinderen en jongeren kunnen hun eigen keuzes voor een zinvolle vrijetijdsbesteding maken gebaseerd op eigen noden, in eigen context en leefwereld: vrienden, ruimte, ontspanning. Of iets al dan niet zinvol of bruikbaar is, is heel subjectief en wordt best bepaald in overleg met kinderen en jongeren zelf. Het aanbod moet bv. bruikbaar zijn (cf. 5 B's voor een toegankelijk aanbod). De bruikbaarheid van een aanbod is soms verschillend van de invulling die er aan wordt gegeven door de inrichter.
De samenleving moet voorzien in een breed aanbod en voor een bepaalde groep moet de toeleiding meer ondersteund worden, zodat de jongere echt kan kiezen. Er moet op gelet dat er een diversiteit aan jeugdwerkvormen naast elkaar blijft bestaan, en dat er gefocust wordt op bruggen slaan naar verschillende sectoren en naar de maatschappij.
Dit is een kwalitatieve doelstelling die uitsluiting moet tegengaan; het accent ligt op het verzachten van de effecten van armoede.

In de beleidsnota Armoedebestrijding:
SD 2, OD 2, 2.1.1: Het nemen van structurele maatregelen voor elk van de sociale grondrechten. Vrijetijdsbesteding: dit sociale grondrecht is belangrijk omdat het mensen terug kansen geeft tot zelfontplooiing en het doorbreken van hun sociaal isolement. Belangrijke sectoren hiervoor zijn sport en cultuur. Ik zal in overleg met de collega ministers van Sport en Cultuur afspreken welke maatregelen we kunnen nemen om deze sectoren toegankelijker te maken. Dit gaat verder dan enkel goedkopere tarieven voor wie het financieel moeilijk heeft. Actieve en kwaliteitsvolle toeleiding en begeleiding op maat zijn eveneens nodig.

Effectindicator

Naam Indicator	Streefwaarde
Toegankelijke vrije tijd voor jongeren in armoede/kansarmoede • actieve deelname aan een vrijetijdsorganisatie • actieve deelname in sportverenigingen, sportclubs…	stijgend

- actieve deelname in (amateur)kunstbeoefening
- actieve deelname in jeugdwerk

(*kinderrechtenmonitor – JOP-monitor*)

Geplande projecten en processen

1.2.1 Afstemming hefbomen ter bevordering van de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede. (Minister van Cultuur)

Alle instrumenten die ingezet worden om de vrijetijdsparticipatie van kwetsbare groepen (cultuur, jeugd, sport) te bevorderen, worden geëvalueerd op hun effecten en impact, en worden waar nodig aangepast en afgestemd op elkaar zonder ongewenste overlap én met wederzijds versterkende effecten.

Meer specifiek de drie voornaamste Vlaamse hefbomen m.b.t. vrijetijdsparticipatie voor maatschappelijk kwetsbare groepen, nl. de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie, het Fonds voor Vrijetijdsparticipatie en de UiTPAS, kunnen mits afstemming een meer sluitend kader vormen met meer resultaat tot gevolg (cf. beleidsnota cultuur 2014-2019). Het departement organiseert een structureel overleg tussen de partners (i.c. Dēmos, Fonds Vrijetijdsparticipatie, CultuurNet Vlaanderen en Netwerk tegen Armoede) van deze beleidsinstrumenten om afstemming te realiseren. Deze afstemming leidt tot een sluitend kader voor deze instrumenten (en/of de aanpassing van het bestaande kader).

Betrokken: Minister van Sport, Minister van Armoedebestrijding, BLOSO, Dēmos vzw, Fonds Vrijetijdsparticipatie, CultuurNet Vlaanderen, Netwerk tegen Armoede, Steunpunt Vakantieparticipatie

Outputindicator: Sluitend kader voor beleidsinstrumenten ter bevordering vrijetijdsparticipatie mensen in armoede

1.2.2 Ondersteuning van het Fonds Vrijetijdsparticipatie in het kader van het Participatiedecreet. (Minister van Cultuur)

Het Fonds Vrijetijdsparticipatie wordt in het kader van het Participatiedecreet gesubsidieerd om de participatie van mensen in armoede aan cultuur, jeugd en sport te bevorderen.
Dit gebeurt op twee manieren:
1) Financiële tussenkomst voor personen in armoede van gemeenten zonder lokaal netwerk via lokale sociale organisaties;

2) Financiële tussenkomst voor deelname aan activiteiten van vrijetijdsindustrie en een aantal bovenlokale musea in Vlaanderen en BHG voor alle Nederlandstalige personen in armoede (Vlaanderen, BHG) via lokale sociale organisaties.
In het kader van de overeenkomst tussen Dēmos vzw en het Fonds Vrijetijdsparticipatie betaalt het Fonds gedeeltelijk de kosten voor deelname (zowel ticket-, babysit- als vervoerskosten) aan cultuur, jeugdwerk en sport aan lokale sociale organisaties van mensen in armoede terug. Op die manier wil het Fonds de deelname van mensen in armoede aan culturele, sportieve en jeugdwerkactiviteiten stimuleren. Daarnaast onderhandelt het ook met aanbieders van de vrijetijdsindustrie en met musea met een bovenlokale uitstraling opdat mensen in armoede op een betaalbare manier kunnen deelnemen en verleent het ondersteuning aan de vrijetijdswerking van lokale organisaties van en met mensen in armoede.

Betrokken: Minister van Sport, Minister van Armoedebestrijding, BLOSO, Lokale besturen (lokale netwerken), Dēmos, Netwerk tegen armoede, Federatie Centra Basiseducatie, Welzijnsschakels, Samenlevingsopbouw Vlaanderen

Outputindicatoren: Aantal goedgekeurde aanvragen bij Fonds, aantal tussenkomsten Fonds, aantal participaties kinderen, jongeren en volwassenen in armoede

1.2.3 Bij de organisatie van de Kunstendag voor Kinderen is er aandacht voor het bereiken van kinderen in armoede. (Minister van Cultuur)

De Kunstendag voor Kinderen vindt elk jaar plaats op de derde zondag van november. Op die dag geven kunstenorganisaties en cultuurcentra in Vlaanderen en Brussel aan iedereen tot 12 jaar (en ouders, grootouders, vrienden, broers en zussen) de gelegenheid om kennis te maken met kunst van allerlei aard: muziek, beeldende kunst, dans, theater, architectuur,...

In onze samenleving worden kinderen heel veel geconfronteerd met commerciële en materiële prikkels. Hun vrije tijd wordt voor een groot deel bepaald door amusement en consumptie. Kunst is een tegenwicht tot het praktische, het nuttige, het bruikbare. Het toont hen een andere zijde van het mens-zijn, en de praktijkervaring leert dat jonge kinderen daarvoor zeer ontvankelijk zijn. Voor deze dag wordt er samengewerkt met diverse kunstenorganisaties, culturele centra en bibliotheken. Bij de communicatie naar deze actoren en ook op de website van Kunstendag voor Kinderen worden er expliciet tips vermeld over hoe werken voor/met mensen in kansarmoede. De samenwerking met het Fonds Vrijetijdsparticipatie wordt ook verder gezet.

Betrokken: Fonds voor Vrijetijdsparticipatie, Dēmos vzw

Outputindicatoren: De aanwezigheid van kinderen in armoede tijdens de dag zelf + de communicatie-acties die opgenomen worden door de betrokken organisaties.

1.2.4 Subsidiëren van lokale netwerken voor personen in armoede in het kader van het Participatiedecreet. (Minister van Cultuur)

De aanpak van armoede is ook een opdracht voor het lokale niveau. De Vlaamse overheid moedigt daarom gemeenten aan om op lokaal vlak een dynamisch beleid uit te bouwen voor de kansengroep personen in armoede. Op het terrein zelf ervaart men doorgaans zeer sterk de nood om meer samen te werken en te overleggen. Daarom zet de Vlaamse overheid via het Participatiedecreet bewust in op de creatie van lokale netwerken. Deze netwerken krijgen als opdracht de participatiedrempels voor personen in armoede (waaronder kinderen en jongeren in armoede) op het vlak van cultuur-, jeugdwerk- en sport weg te werken. Het Participatiedecreet zet hierbij in op een sterke lokale regie met een volwaardige betrokkenheid van verenigingen van personen in armoede.

Betrokken: Minister van Sport, Minister van Armoedebestrijding, BLOSO, Lokale vrijetijdsdiensten (cultuur, jeugd, sport), OCMW, Fonds Vrijetijdsparticipatie, Netwerk tegen armoede, Dēmos vzw

Outputindicatoren: Afsprakennota vrijetijdsparticipatie

1.2.5 Uitrol van de UiTPAS in Vlaanderen. (Minister van Cultuur)

De UiTPAS is een Vlaamse vrijetijdskaart met een spaar- en voordelenprogramma, die kansen biedt voor zowel bewoners als organisatoren en lokale overheden. Het is een niet-stigmatiserende pas die helpt om drempels te verlagen, niet in het minst de financiële drempel voor mensen in armoede. Het is bovendien een sterke stimulans voor lokale besturen om een geïntegreerd participatie- en vrijetijdsbeleid op de rails te zetten.

Er wordt jaarlijks een oproep gedaan aan lokale besturen om in te tekenen op het UiTPAS-systeem. Geïnteresseerde steden, gemeenten en regio's dienen een dossier in, dat wordt geëvalueerd door een beoordelingscommissie, bestaande uit Dēmos vzw, Bibnet/LOCUS, ISB, VVJ en Netwerk tegen Armoede. De lokale besturen dienen aan een aantal criteria, die door de Vlaamse Regering werden goedgekeurd, te voldoen alvorens de UiTPAS mag geïmplementeerd worden, o.a. het toepassen van een kansentarief voor mensen in armoede via een solidaire kostendeling, een divers en uitgebreid aanbod en het voeren van een geïntegreerd participatiebeleid met aandacht voor mensen in armoede. CultuurNet Vlaanderen staat in voor de operationele uitvoering van de verdere uitrol van de UiTPAS en voorziet begeleiding tijdens de ontwikkelings- en lanceringsfase. Er wordt op toegezien dat het aanbod ook is afgestemd op de behoeften van kinderen en jongeren in armoede. Ook jeugdwerkorganisaties worden betrokken.

Een stuurgroep, waarin zowel de beleidsvelden cultuur, jeugd en sport als de VVSG vertegenwoordigd zijn, komt op regelmatige basis samen. We streven daarnaast naar maximale afstemming met andere betrokken beleidsdomeinen zoals onderwijs, toerisme en welzijn.

Betrokken: Minister van Sport, BLOSO, Minister van Toerisme. Steunpunt Vakantieparticipatie. CultuurNet, Bibnet/Locus, Dēmos, ISB, VVJ, lokale besturen, VVSG, Kenniscentrum Mediawijsheid, Netwerk tegen Armoede. Uit de Marge

Outputindicatoren: Aantal uitgerolde steden, gemeenten en regio's / Aantal UiTPAS-houders aan kansentarief / Aantal UiTPAS gebruikers aan kansentarief / Aantal participaties aan kansentarief per regio, stad of gemeente

1.2.6 Projectmatige en structurele ondersteuning van jeugdorganisaties die zich specifiek richten op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. (Minister van Jeugd)

Er wordt op gelet dat er een diversiteit van jeugdwerkvormen naast elkaar blijft bestaan, en dat er bruggen gelegd worden naar verschillende sectoren en de maatschappij. Aangezien er op dit terrein nog ruimte is voor verbreding en vernieuwing, blijven de middelen voor experimenteel jeugdwerk beschikbaar. In opvolging van de begeleidingsopdracht die VVJ en Dēmos uitvoerden in 2014, wordt uitgezocht hoe de organisaties voor en met kinderen in armoede best ondersteund worden. Ook het cultuureducatief jeugdwerk wordt gevraagd kruisbestuivingen op te zetten met werkingen voor MKKJ. (Het bereiken van) kinderen en jongeren in armoede wordt mogelijk een parameter voor subsidiëring van het jeugdwerk bij de herziening van het decreet. Het lokale niveau is het meest aangewezen om met deze problematiek actief aan de slag te gaan en verbindingen te leggen tussen jeugdwerk en gezinnen in armoede. Dēmos zal een trajectbegeleiding opzetten voor gemeenten die rond jeugdwerk en armoede willen werken. De Vlaamse gescomiddelen voor het lokale jeugdwerk met MKKJ blijven ter beschikking van de jeugdsector.

Betrokken: Uit de Marge, Dēmos vzw, Netwerk tegen Armoede

Outputindicator: Het percentage kinderen en jongeren in armoede dat deelneemt aan een vrijetijdsorganisatie (JOP- en kinderrechtenmonitor)

1.2.7 Het jeugdwerk wordt geïnformeerd en gesensibiliseerd – ondersteuning ter plaatse. (Minister van Jeugd)

De stereotype beeldvorming moet doorbroken worden. Het project 'Oog voor armoede' van De Ambrassade wil het armoedeperspectief meer ingang doen vinden in het jeugdwerk, opdat het jeugdwerk de hefboomfuncties van de vrije tijd ten volle zou benutten voor kinderen, jongeren en hun gezinnen in armoede. Jeugdwerkers krijgen via dialoog met kinderen en jongeren in

armoede en via hun begeleiders beter zicht op en voeling met de impact van armoede op hun brede leefomgeving. Mogelijk ontstaan hieruit samenwerkingsverbanden, coalities, concrete maatschappelijke actie. De jeugdwerkers en begeleiders worden ter plaatse ondersteund door dialoogcoaches, d.i. beroepskrachten/vrijwilligers van jeugdorganisaties die het mandaat krijgen om het thema armoede op de kaart te zetten binnen hun organisatie. De dialoogcoaches zitten in een ondersteuningstraject opgezet door De Ambrassade in samenwerking met o.a. Uit de Marge, bestaande uit intervisiemomenten, vorming, reflectiemomenten.
Dēmos wordt gevraagd om een aantal praktijktafels te organiseren over de samenwerking tussen jeugddiensten en OCMW's.

Betrokken: De Ambrassade, Uit de Marge, Dēmos vzw, Netwerk tegen Armoede

1.2.8 Multiplicator zijn van goede en vernieuwende praktijken in binnen- en buitenland. (Minister van Jeugd)

Het bevorderen van goede praktijken, opleiding, competentieverwerving en intercollegiaal leren met betrekking tot op kwaliteit gebaseerd jeugdwerk gebeurt via de relevante programma's, platforms en kanalen voor Europese en internationale uitwisseling. Vlaanderen stapt in een Europees peer learning traject, en zal in dit kader zelf een conferentie organiseren in 2017. Naar aanleiding van de uitreiking van de Prijs voor Jeugdgemeente of Jeugdstad van Vlaanderen wordt ook een brochure gemaakt met goede voorbeelden.

Betrokken: De Ambrassade, Uit de Marge, Dēmos vzw, Netwerk tegen Armoede

1.2.9 Vorming, intervisie, kennisdeling. (Minister van Jeugd)

Het jeugdwerk ondersteuning geven voor het ontwikkelen van zijn structuren, werkmethodes en communicatiekanalen, en hen de kans geven om zich voortdurend te verbeteren, zodat er meer jongeren worden bereikt, en dan vooral jongeren die sociaal buitengesloten zouden kunnen raken. Dit kan door het maatschappelijk middenveld te helpen bij het uitwerken van geschikte opleidingsmodules voor jeugdwerkers en jeugdleiders. Verschillende actoren, organisaties en gemeenten samenbrengen, mee nadenken over een vormingsaanbod en gezamenlijk studiemomenten organiseren.

Betrokken: De Ambrassade, Uit de Marge, Dēmos vzw, Netwerk tegen Armoede, Lokale besturen, VVJ

1.2.10 Een kwaliteitsvol naschools sportaanbod op maat van kinderen en jongeren. (Minister van Sport)

1.2.10 Een kwaliteitsvol naschools sportaanbod op maat van kinderen en jongeren. (Minister van Sport)

BLOSO coördineert en biedt in samenwerking met de Stichting Vlaamse Schoolsport en de lokale partners (scholen, sportdiensten, sportaanbieders) een laagdrempelig anders georganiseerd sportaanbod aan via naschoolse sport. Het concept 'Brede School met Sportaanbod' wordt uitgerold over geheel Vlaanderen. Er wordt hiervoor stelselmatig een breed netwerk uitgebouwd waarin scholen, lokale overheden en lokale sportactoren een geïntegreerde sportieve leer- en leefomgeving vormen. Naast de bestaande acties 'SNS-pas' en 'Sportsnack' worden ook initiatieven genomen om 'Multimove' in de scholen te introduceren en af te stemmen op de andere producten binnen een globale visie op jeugdsportbeleid. Om dit te realiseren worden 32 Follo's (gedetacheerde leerkrachten LO) ingezet in 32 zones van 9 à 10 gemeenten.

Betrokken: BLOSO, Stichting Vlaamse Schoolsport, lokale overheden en lokale sportaanbieders

Outputindicator: Aantal initiatieven in naschools verband binnen het concept Brede School

1.2.11 Rap-op-Stap netwerk wordt geëvalueerd en waar zinvol verder uitgerold. (Minister van Toerisme)

Rap op Stap is een zeer laagdrempelig reisbemiddelingskantoor voor mensen met een beperkt budget. Vele mensen zijn niet aangesloten bij een organisatie. De stap zetten naar een organisatie is soms te groot. Net daarom bestaat Rap op Stap. Je hoeft geen lid te zijn en je hoeft geen afspraak te maken. Je stapt gewoon naar binnen!

De professionele of vrijwillige medewerkers van een Rap op Stapkantoor helpen iedereen met een klein budget aan een leuke uitstap. Er kunnen in dit kantoor zowel vakanties als daguitstappen en sport- en cultuuractiviteiten geboekt worden. Bovendien helpen de medewerkers je ook met praktische zaken zoals het samenstellen van een budget en het uitzoeken van geschikt vervoer.

Rap op stapkantoren zijn er voor gezinnen, kinderen en jongeren in armoede. Ze worden bijgestaan met raad en daad en ontvangen reisadvies op maat.

Outputindicator: 10 nieuwe rap op stap kantoren zijn operationeel

1.2.12 De opdracht van het Steunpunt Vakantieparticipatie wordt versterkt en verbreed. (Minister van Toerisme)

Het Steunpunt Vakantieparticipatie is een partnernetwerk dat expertise, goodwill en maatschappelijke verantwoordelijkheid samenbrengt om het recht op vakantie voor alle Vlamingen te realiseren. Het bemiddelt voor betaalbare vakantie voor kinderen, jongeren en hun gezinnen in armoede. Dit maakt deel uit van ons toeristisch DNA. Op het kruispunt tussen

vraag en aanbod wordt persoonlijke dienstverlening geboden aan de Vlaming en alle partners. In dit netwerk werkt ieder vanuit z'n eigen sterkte aan het recht op vakantie: organisaties begeleiden de vakantieganger, toeristische partners voorzien logies en aanbod, de overheid – Toerisme Vlaanderen coördineert en faciliteert.

Bij het Steunpunt Vakantieparticipatie kunnen mensen met een laag inkomen terecht voor betaalbare vakanties en daguitstappen, alleen of in groep. Het Steunpunt werkt samen met vele toeristische partners en sociale organisaties om dit doel te bereiken. Het aanbod is bedoeld voor alle mensen die omwille van financiële beperkingen niet op vakantie of daguitstap kunnen gaan. De screening gebeurt op basis van inkomen, rekening houdend met bijkomende omstandigheden (schulden, medische kosten, ...).

Naast de financiële drempel, waarop het Steunpunt de voorbije jaren al heeft gewerkt, liggen er tussen het theoretische recht op vakantie en de concrete realisatie ervan vaak ook praktische en psychologische drempels. Daarom zal het Steunpunt in de toekomst alle drempels om op vakantie te gaan geïntegreerd aanpakken. Daarbij worden de inspanningen van de voorbije jaren gevalideerd en de ervaring in het netwerk van het Steunpunt gemaximaliseerd.
De opdracht van het Steunpunt Vakantieparticipatie wordt verbreed naar het detecteren en geïntegreerd aanpakken van alle mogelijke vakantiedrempels voor Vlamingen.

Outputindicator: Database Interfase www.iedereenverdientvakantie.be en www.vakantieparticipatie.be : aantal vakantiegangers dat van daguitstap of vakantie geniet; kinderen en jongeren / gezinnen

1.2.13 Sociaal-toeristische verenigingen ontvangen werkingssubsidies om personen die in armoede leven op vakantie te laten gaan. (Minister van Toerisme)

Jaarlijks wordt een subsidiebudget uitgetrokken voor sociaal-toeristische verenigingen die vakanties organiseren voor mensen met geen of weinig vakantie-ervaring (erkenning en subsidiering geregeld via TVA decreet). Ook hier ligt een focus op gezinnen met kinderen en jongeren in armoede.

1.2.14 Voorbereiden van het decreet op opvang en vrije tijd schoolkinderen. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

We willen bouwen aan een hedendaags, kwaliteitsvol, behoeftedekkend en voor gezinnen betaalbaar opvang- en vrijetijdsaanbod voor schoolkinderen dat: kinderen ontwikkelingskansen biedt en het voor hen mogelijk maakt een leuke vrije tijd te hebben; ouders toelaat te participeren aan de arbeidsmarkt, een (beroeps)opleiding te volgen en/of deel te nemen aan activiteiten die bijdragen aan hun persoonlijke ontplooiing; de sociale cohesie en gelijke kansen

bevordert. Het opvang- en vrijetijdsaanbod berust op een integrale visie (op Vlaams en op lokaal niveau) op opvang en vrije tijd van kinderen en wordt lokaal aangeboden door verschillende actoren, elk vanuit zijn specifieke eigenheid en mogelijkheden. Om dit te realiseren zetten we in op het voorbereiden van een decreet 'opvang- en vrije tijd van schoolkinderen'. We bouwen daarbij verder op de resultaten en beleidsaanbevelingen van de Staten-Generaal, wat betekent dat we: de regierol van de lokale besturen verder uitklaren; in overleg gaan met Onderwijs (als prioritaire partner), Jeugd, Sport en Cultuur.

Betrokken: Departement Onderwijs en Vorming. Departement CJSM, BLOSO, Netwerk tegen Armoede. Toerisme Vlaanderen

Outputindicator: cf. VAPA

1.2.15 Uitbouw van de Huizen van het kind (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

We willen de Huizen van het Kind uitbouwen tot echte basisvoorzieningen voor gezinnen met kinderen voor de 308 gemeenten in Vlaanderen en in Brussel. Om dit te doen zetten we in op drie lijnen:

1. Uitbreiden van het aanbod/actoren in de Huizen van het Kind.

De Huizen van het Kind hebben het potentieel om uit te groeien tot echte basisvoorzieningen voor gezinnen met kinderen en kinderen en jongeren zelf. Afhankelijk van de lokaliteit is er reeds een breed gamma aan aanbod en actoren samengebracht in de samenwerkingsverbanden. Naast het versterken van het aanbod op het vlak van welzijn en gezondheid worden ook linken gelegd met Onderwijs, Cultuur en Jeugd opdat gezinnen met kinderen en kinderen en jongeren zelf aanbod en ondersteuning in de Huizen van het Kind kunnen vinden op de verschillende levensdomeinen die inspelen op het opvoeden en opgroeien.

2. Territoriale uitbreiding tot 308 gemeenten

Om voor elk gezin met kinderen en jongeren effect te ressorteren met de meerwaarde van de Huizen van het Kind zorgen we ervoor dat we stelselmatig van de op 1 januari 2015 170 bereikte gemeenten in Vlaanderen tot een dekkend aanbod komen voor de 308 gemeenten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

3. Ondersteuning van de Huizen van het Kind bij de realisatie van de doelstellingen

Het realiseren van de doelstellingen zoals geformuleerd in het decreet blijft de belangrijkste en continue uitdaging voor de Huizen van het Kind. Om hun hierin te ondersteunen werken we samen met tal van partners die expertise bezitten over de verschillende elementen om tot een volwaardig Huis van het Kind te komen. Bijzondere aandacht gaat daarbij onder meer naar participatie en het vormgeven van progressief universalisme.

Zie ook OD 3.1, 6.1, 7.1, 9.2

Betrokken: lokale besturen, VVSG, de provincies, Huizen van het Kind, Expoo, organisaties met specifieke expertise zoals het VBJK, VCOK, Netwerk tegen armoede, actoren en administraties op de domeinen van welzijn, volksgezondheid en gezin en op het domein van jeugd, onderwijs en cultuur,...

Outputindicator: aantal gemeenten met een Huis van het Kind, het aanbod en actoren samengebracht in de verschillende netwerken Huizen van het Kind, de mate van realisatie van de doelstellingen van de Huizen van het Kind en de geboden ondersteuning hiertoe.

1.2.16 Uitbouw van de kinderopvang (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

In 2015 wordt het decreet "Opvang van baby's en peuters" geëvalueerd en bijgestuurd. Rekening houdend met de doelstellingen van het decreet én met de keuzes binnen het Vlaams Regeerakkoord worden hiervoor 3 doelstellingen naar voor geschoven :
1. evaluatie van de bestaande regelgeving en bijsturing van deze regelgeving of gehanteerde werkwijzen die kan bijdragen tot deregulering, administratieve lastenvermindering en flexibilisering (het voorrangsbeleid behoort tot de prioriteitenlijst van weg te werken knelpunten die binnen dit kader werd opgesteld);
2. op langere termijn opvolgen of de doelstellingen van het decreet bereikt worden. Dit deel omvat ook de uitwerking van een nieuw concept rond flexibele opvang;
3. onderzoeken hoe de organisatoren en Kind en Gezin verder kunnen ondersteund worden bij de implementatie van deze nieuwe regelgeving.

Daarnaast wordt stap voor stap voldoende, kwaliteitsvolle kinderopvang voor baby's en peuters gerealiseerd die voor iedereen toegankelijk is.

Tenslotte worden een aantal alternatieve pistes voor de Kinderopvangzoeker zoals deze momenteel werd ontwikkeld, onderzocht.. Dit start vanuit een verkennende ronde, met als doel zicht te krijgen op de reeds bestaande (aanbod-gestuurde) systemen en op de voorwaarden voor een goede werking van zo'n systeem. In de verkennende ronde wordt ook steeds het perspectief van de ouders, de voorzieningen, de lokale besturen en lokale loketten bevraagd en geïnventariseerd. Hierbij gaat specifieke aandacht naar het perspectief van de kwetsbare gezinnen. Ook de grote steden worden betrokken bij deze verkennende ronde. Op basis van de uitkomsten van de verkennende ronde, zal beslist worden welke vorm de Kinderopvangzoeker zal aannemen en op welke manier dit als hulpmiddel van het lokaal loket in elke gemeente de werking kan ondersteunen.

Betrokken:
voor evaluatie van het decreet: werkgroep met vertegenwoordigers van Vluchtelingenwerk Vlaanderen, de federatie van sociale ondernemingen (SOM vzw), Landelijke Kinderopvang vzw (LKO), VVSG, UnieKO

beroepsvereniging voor de zelfstandige in de kinderopvang; van gebruikers (Gezinsbond, Vlaams Netwerk tegen Armoede, Minderhedenforum); de ondersteuningsstructuur Kinderopvang (Voorzet, 't Opzet en Unizo) en de vakbonden (ACV, ABVV-BBTK, ACLVB)
voor Kinderopvangzoeker: Kind en Gezin, departement bestuurszaken en de door hen aangestelde consultant Yellow Window.

Outputindicator: % kinderen uit voorrangsgroepen aanwezig in de kinderopvang voor baby's en peuters. Aantal nieuwe kinderopvangplaatsen voor baby's en peuters en aantal kinderopvangplaatsen voor baby's en peuters met inkomenstarief. Geen knelpunten in nieuwe regelgeving m.b.t. voorrangsbeleid

OD 1.3: Scholen werken actief aan armoedebestrijding

Minister van Onderwijs

In de beleidsnota Armoedebestrijding:
SD 2, OD 2, 2.1.1.: Het nemen van structurele maatregelen voor elk van de sociale grondrechten.

Geplande projecten en processen

1.3.1 Het sensibiliseren rond laaggeletterdheid (Campagne Week van de Geletterdheid, in 2015 toegespitst op jongeren). (Minister van Onderwijs)

Bijna 1 op 10 jongeren in Vlaanderen is onvoldoende geletterd om als schoolverlater aan de slag te gaan. Een diploma halen en een job vinden is bijzonder moeilijk als je moeite hebt met taal en cijfers. Geletterd zijn laat ook toe om te blijven leren en goede keuzes te maken. Niet alle jongeren kunnen na hun schoolloopbaan informatie verwerven en verwerken. De overgang van de school naar de arbeidsmarkt is een scharnierpunt. Samen met leraars, ouders, jeugdwerkers en -consulenten kunnen we een belangrijke steun zijn. Via sensibilisering creëren we aandacht voor laaggeletterdheid, ook bij jongeren en verspreiden we expertise in de omgang en ondersteuning van laaggeletterde jongeren.

1.3.2 Geletterdheidsondersteuning van ouders in het leerplichtonderwijs via samenwerking met Basiseducatie. (Minister van Onderwijs)

Het Plan Geletterdheid ondersteunt de bekendmaking en verspreiding van het aanbod van Basiseducatie voor ouders op de school van hun kinderen. Ouders hebben een belangrijke rol in het stimuleren van geletterdheid van hun kind, en ze zijn een voorname partner van de school. Door minder geletterde ouders te versterken, zijn ouders meer betrokken op de school en de schoolloopbaan van hun kind. Zo wordt laaggeletterdheid bij kinderen preventief voorkomen, en laaggeletterdheid bij ouders bestreden.

1.3.3 Samenwerking scholen, CLB's en lokale netwerken. (Minister van Onderwijs)

Scholen werken samen met CLB's, die over voldoende kennis beschikken om kinderen en jongeren correct door te verwijzen naar de hulpverlening, naar trajecten met doelgroepen cf. netwerken die lokale besturen opzetten met CAW, OCMW, armoedeorganisaties... over de netten heen. CLB's vervullen een draaischijffunctie en zorgen voor een correcte doorverwijzing. Ze sluiten een beleidsplan/beleidscontract af met scholen. De samenwerking tussen scholen en CLB's is cruciaal.

1.3.4 Onderwijs onderneemt verschillende initiatieven om een kostenbeheersend beleid te versterken. (Minister van Onderwijs)

Zie OD 1.1.9

1.3.5 Sensibilisering kostenbeheersing: communicatie naar scholen. (Minister van Onderwijs)

Klasse zal in de komende maanden en in de volgende schooljaren aandacht besteden aan kostenbeheersing op school. Er zullen onder meer good practises worden opgenomen van scholen die actief werken aan een kostenbeheersend beleid. Ook zullen er tips aan bod komen voor leraren over de manieren waarop zij binnen hun vak de kosten kunnen drukken.

1.3.6 Competenties van leraren aanscherpen in het omgaan met kinderen in armoede. (Minister van Onderwijs)

In samenwerking met de Koning Boudewijnstichting gaat Klasse tools ontwikkelen en communicatie aanreiken voor (vooral startende) leraren om hun competenties aan te scherpen in het omgaan met kinderen in armoede. We focussen op het jongere kind (kleuterklas, eerste en tweede leerjaar). Klasse werkt daarvoor samen met de Koning Boudewijnstichting, maar ook met de lerarenopleiding. De samenwerking kadert binnen het project 'Kleine kinderen, Grote kansen'. Klasse zal die communicatie spreiden over de twee volgende schooljaren.

Duurzaamheid

Beleidsuitdaging uit het Groteprioriteitendebat
Ecologische voetafdruk verkleinen door sensibiliseren en duurzame langetermijnoplossingen met het oog op de toekomstige generatie.

SD 2. In 2019 zorgt Vlaanderen voor een duurzame leefomgeving waar kinderen en jongeren actief aan bijdragen.

Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Duiding

We vinden het belangrijk dat binnen de doelstelling rond duurzaamheid en ecologie de nadruk niet alleen wordt gelegd op het belang van het individuele gedrag van kinderen en jongeren (leven op een meer duurzame wijze), maar dat er ook maatregelen worden genomen van structurele aard, die leiden tot een meer duurzame leefomgeving.

Duurzaamheid zien wij als het samenspel van vier dimensies met het oog op kinderen en jongeren van vandaag en die van morgen:

- een ecologische dimensie (met aandacht voor problemen als luchtverontreiniging, klimaatopwarming, eindigheid van grondstoffen, ...)
- een sociale dimensie (met aandacht voor ALLE kinderen en jongeren en in het bijzonder de meest kwetsbaren)
- een mondiale dimensie (met aandacht voor kinderen en jongeren in Vlaanderen én elders in de wereld)
- een economische dimensie (met het streven naar een circulaire economie, groene jobs, groene fiscaliteit, deeleconomie ...).

Hierbij willen we de komende vijf jaar de prioriteit geven aan de ecologische dimensie van duurzaamheid, zonder evenwel blind te zijn voor de andere drie dimensies.

Verder wijzen we ook op de verantwoordelijkheden van verschillende maatschappelijke actoren die een belangrijke rol hebben in het creëren van een meer duurzame leefomgeving. De overheid kan regulerend en voorwaardenscheppend werken. Bedrijven worden aangezet tot maatschappelijk verantwoord ondernemen. Kennisinstellingen werken aan actuele kennis en dragen die over samen met de organisaties die met en voor kinderen en jongeren werken. Zij reiken op hun beurt kinderen en jongeren de competenties (kennis, vaardigheden en attitudes)

aan om duurzame keuzes te maken. Op deze manier wordt er door de verschillende actoren een context gecreëerd waarin een duurzame levenswijze meer vanzelfsprekend wordt. Bovendien hebben al deze maatschappelijke actoren een belangrijke voorbeeldrol.

Effectindicator

Naam Indicator	Streefwaarde
% kinderen en jongeren dat het afgelopen jaar een product kocht juist omdat het op een milieu-of diervriendelijke manier gemaakt is of omdat je garanties krijgt dat het in goede arbeidsomstandigheden gemaakt is (12- tot 30-jarigen)	
% kinderen en jongeren dat het afgelopen jaar bewust minder afval produceerde door een herbruikbare tas of verpakking te kiezen (12- tot 30-jarigen)	
% kinderen en jongeren dat actief of passief lid is van een vereniging of actiegroep rond milieu, dierenrechten of duurzame voeding (12- tot 30-jarigen)	
(*JOP-monitor*)	

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010)

SB 57. Het Comité roept de Lidstaat op dringend doelgerichte maatregelen te treffen om de gezondheidstoestand van kinderen uit de meest benadeelde families tijdens het eerste levensjaar te monitoren, de toegang tot gezondheidszorgdiensten voor alle kinderen te waarborgen en ouders aan te moedigen om gebruik te maken van de gezondheidszorgdiensten die voor hun kinderen beschikbaar zijn. Het Comité beveelt bovendien aan dat de Lidstaat zijn ziekteverzekeringssysteem herziet om de gezondheidszorgkosten te verlagen voor de meest benadeelde families. Het Comité beveelt de Lidstaat voorts aan de afdwinging van de

internationale gedragscode voor de verkoop van vervangingsmiddelen voor moedermelk te versterken in alle delen van de Lidstaat.

Operationele Doelstellingen

OD 2.1 De Vlaamse overheid ondersteunt projecten van en/of voor jongeren en van lokale overheden om competenties van jongeren over duurzaam leven te vergroten.

Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Duiding

Met deze doelstelling willen we bereiken dat individuele personen/scholen/verenigingen de mogelijkheid krijgen om op Vlaams niveau, maar ook zeer kleinschalig (in een dorp, met vrienden ...) projecten/initiatieven rond duurzaamheid op te zetten die ervoor zullen zorgen dat er bewuste keuzes worden gemaakt waarbij duurzaamheid aan de basis ligt. Jongeren moeten in deze projecten een bijzondere aandacht krijgen. Ofwel omdat zij het project zelf (mee)uitvoeren, ofwel moet het zich ook specifiek naar hen richten. We zetten hierbij in op het gemeenschapsgevoel op vlak van duurzaamheid en geven individuele personen/scholen/verenigingen/bedrijven ook de kans om van onderuit projecten te laten groeien om zo de betrokkenheid te verhogen.

Cruciaal is dat zowel vzw's, maar ook verenigingen, bedrijven, individuele jongeren/personen hiertoe de kans krijgen. Binnen deze projectoproepen moet ook aandacht besteed worden aan de mogelijkheid tot het creëren van groene jobs en de beschikbaarheid van de Europese middelen voor duurzame ontwikkeling.

Daarnaast moet er ook gezocht worden naar mogelijkheden om de competenties om duurzaam te leven in het secundair en hoger onderwijs te verankeren.

Geplande projecten en processen

2.1.1. Pilootprojecten met betrekking tot Educatie voor Duurzame Ontwikkeling opzetten (leerplichtonderwijs en MOS) en projecten i.k.v. Ecocampus. (Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw)

In uitwerking van het programma van Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO) na 2014 (Global Action Programme on ESD) worden pilootprojecten opgezet met jongeren en hun begeleiders die als praktijkvoorbeeld kunnen fungeren voor hoe jongeren betrokken kunnen

worden bij het leren over duurzaamheidskwesties om van daaruit ook acties te ondernemen. Die pilootprojecten worden geïnitieerd en opgevolgd door de EDO-coördinatie en MOS binnen het Departement LNE, afdeling Milieu-integratie en -subsidiëringen (AMIS) in nauw overleg met het Departement OV, afdeling Horizontaal Beleid via de Samenwerkingsovereenkomst tussen beide departementen. De pilootprojecten worden aangegrepen door het EDO-platform om samen met begeleiders van jongeren en educatoren erover te reflecteren en om organisaties op die manier te inspireren om jongeren te betrekken bij duurzaamheidsvraagstukken.
In het kader van scholenbanden (VVOB) worden de mogelijkheden onderzocht voor duurzaamheid in de curricula van het land- en tuinbouwonderwijs. Dit project sluit hiermee ook aan op een Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek over Agro-ecologie.
In samenwerking met het Departement RWO wordt een pilootproject opgezet omtrent erfgoed 'Buurten met Erfgoed' waarbij kinderen in hun eigen schoolomgeving betrokken worden bij het erfgoed in hun leefomgeving en hoe daarmee op een duurzame wijze kan omgegaan worden.
Verder worden de mogelijkheden onderzocht om een pilootproject op te starten waarbij jongeren kennis maken met het Earth Charter en op welke wijze jongeren het Earth Charter in hun eigen omgeving vorm kunnen geven.
Voor het Hoger onderwijs ondersteunt, verbindt en inspireert Ecocampus studenten die zich binnen het hoger onderwijs inzetten voor duurzaamheid. Er worden vormingen aangeboden rond een aantal EDO-principes zoals systeemdenken, maar ook leiderschap, overtuigend communiceren,... met als doel deze change agents binnen het hoger onderwijs te ondersteunen zodat ze hun pilootprojecten kunnen optimaliseren.

Betrokken: Minister van Onderwijs, EDO overlegplatform, Werkgroep LNE-OV

2.1.2. Via het decreet op een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid ondersteunen we organisaties die de competenties van jongeren over duurzaam leven vergroten. (Minister van Jeugd)

Binnen het decreet op een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid worden verschillende types organisaties ondersteund. Het gaat om landelijk georganiseerde jeugdverenigingen, verenigingen informatie en participatie en cultuureducatieve verenigingen. Binnen deze categorieën zijn verschillende organisaties actief die actief werken rond het thema duurzaamheid. Er wordt geregistreerd welke verenigingen -die op basis van het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid werkingsmiddelen ontvangen - in hun werkingsverslag aangeven te werken rond het thema duurzaamheid.

Outputindicator: Aantal gesubsidieerde organisaties die inzetten op duurzaamheid (binnen het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid)

OD 2.2 De Vlaamse overheid beloont, waar mogelijk, ecologisch gedrag en ontraadt niet-ecologisch gedrag.

Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Duiding

De overheid moet er mee voor zorgen dat duurzame en ecologische producten even aantrekkelijk en bereikbaar zijn als niet-duurzame producten. Deze laatste zijn vaak goedkoper omdat er geen rekening gehouden wordt met de kosten voor het milieu. Deze niet-zichtbare kosten zouden ook moeten mee genomen worden in de berekening van de prijs.
Hierbij is het wel belangrijk dat we er voor zorgen dat de algemene levensduurte niet stijgt. Via een armoedetoets en bepaalde systemen zoals bijvoorbeeld een derde betalerssysteem voor grote uitgaven, willen we dit vermijden.
Daarnaast moet er extra rekening gehouden worden met de kwetsbaarheid van lokale landbouwers in dit hele verhaal. Indien ze het gewenst duurzaam gedrag willen stellen, moeten zij ook administratief beloond worden met eenvoudigere procedures.
Maar ook voor de overheden ligt er een belangrijke voorbeeldfunctie weg om ecologisch gedrag zelf te stellen en om eco-criteria te hanteren voor subsidiëringen en aanbestedingen.
Naast het focussen op het financiële aspect binnen deze operationele doelstelling, zijn de voorbeelden van bedrijven, overheden en individuen die op een bepaalde ecologische manier functioneren ook belangrijk.

Geplande projecten en processen

2.2.1. Verlagen van de milieu-impact van consumentengedrag: kennis ontwikkelen en synergiën zoeken om de consument beter te bereiken. (Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw)

Door een beter zicht te krijgen op de milieu-impact van goederen en diensten, kunnen we de consument beter begeleiden naar een meer milieuverantwoord consumptiepatroon. In dit kader wordt in de loop van 2015 het Europese proces rond de product environmental footprint en aanverwante initiatieven verder opgevolgd. In 2015 verkennen we ook het raakvlak van gezondheid en milieu op het vlak van voeding. Dit biedt mogelijkheden om een krachtige boodschap te brengen aan de consument. Een eerste stap hierin is het wetenschappelijk onderbouwen van dit raakvlak.
Door een beter beeld te krijgen van het feitelijk gedrag van de consumenten, kunnen we het beleid beter afstemmen om een effectieve gedragsverandering te bereiken. Inzichten uit de gedragswetenschappen kunnen een bijdrage leveren aan deze doelstelling. In 2015 starten we een aantal proefcases op om de beleidsrelevantie van gedragswetenschappen te onderzoeken.

We bekijken in 2015 initiatieven om in te spelen op het prijsaspect van milieuverantwoorde consumptie. Door het inzetten van fiscale instrumenten en het wegwerken van milieuschadelijke subsidies, wordt er werk gemaakt van een level playing field voor consumptiegoederen en –diensten. Op die manier wordt de keuze voor meer duurzame, ecologische consumptiegoederen en –diensten ook voor jongeren gestimuleerd.

2.2.2. Verlagen van de milieu-impact van consumentengedrag: consumenten informeren en engageren tot milieuverantwoorde consumptiepatronen. (Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw)

Om milieuverantwoorde consumptie meer tastbaar te maken treden we in de loop van 2015 in dialoog met diverse intermediairen en andere stakeholders om tot goed onderbouwde 'handelingsperspectieven' te komen. Dit zijn praktische tips en adviezen over koken, verplaatsen, wonen, tuinieren, … om het de consument zo makkelijk mogelijk te maken en in te spelen op het bewuste consumptieproces. Voor wat betreft voeding baseren we ons hiervoor ook op het onderzoek naar het raakvlak van gezondheid en milieu en gaan we na hoe dit gebruikt kan worden in de communicatie naar de consument.
Met de interdepartementale werkgroep voedselverliezen en de externe ketenpartners ontwikkelen we in 2015 een roadmap om voedselverliezen in Vlaanderen maximaal te verminderen tegen 2020. We verbreden de acties naar de consument waar mogelijk en zinvol ook naar duurzame en gezonde voeding.
Op 3 april 2015 hebben de Vlaamse Regering en de partners de Ketenroadmap Voedselverlies 2020 ondertekend. Hierbinnen is een actieprogramma ontwikkeld om consumenten te sensibiliseren, te inspireren en te engageren rond voedselverlies. Bij uitvoering van de concrete acties zijn in dialoog met de brede samenleving bijvoorbeeld handelingsperspectieven ontwikkeld rond kopen, bewaren en bereiden van voedsel. Het is de bedoeling deze acties verder uit te bouwen en vorm te geven samen met de partners. Daarbij is ook aandacht voor jongeren als (toekomstige) consument.
Zo wordt er bv gewerkt aan pilootprojecten waarbij de succesfactoren voor structurele implementatie in schoolomgeving van duurzame en gezonde voeding worden onderzocht. Participatie van jongeren zal hierin een belangrijke rol spelen.

2.2.3. Aandacht voor het thema duurzaamheid in de eigen projecten en processen. (Minister van Jeugd)

Vanuit de afdeling Jeugd worden heel wat processen beheerd (vnl. subsidiestromen) en worden ook regelmatig projecten opgezet. Waar mogelijk willen we bij die projecten (studiedagen bv.) en processen (herziening decreten), maar ook in de dagdagelijkse werking van de afdeling rekening houden met duurzaamheid en nagaan hoe we duurzaamheid (structureel) kunnen

inbouwen. De afdeling Jeugd zorgt voor een voorbeeldfunctie, ook via de Uitleendienst voor Kampeermateriaal. Duurzaamheid is een criterium voor het behalen van de Prijs als Jeugdgemeente. We lijsten op hoeveel gemeenten hier effectief op inzetten.

Outputindicator: Aantal gemeenten dat inzet op criterium duurzaamheid voor het behalen van de prijs als Jeugdgemeente.

2.2.4. Aandacht voor het thema duurzaamheid in de eigen communicatie. (Minister van Jeugd)

Vanuit de afdeling jeugd wordt heel wat gecommuniceerd met jongeren en verenigingen. Niet enkel is er de communicatie in verband met de dossierbehandeling, maar ook verschillende nieuwsbrieven vertrekken met de regelmaat van de klok vanuit de Afdeling Jeugd. In al die communicatie willen we aandacht besteden aan het thema duurzaamheid. Dat kan gaan om kleine acties (bv. 'think before you print' onderaan de e-mails), artikels over het thema in de nieuwsbrieven (bv. over de eigen acties van de Afdeling Jeugd, over de EDO wiki van LNE, ...) tot het rekening houden met duurzame criteria bij de totstandkoming van publicaties (bv, duurzaam papier, duurzame drukker, alleen grijstonen).

2.2.5 Vlaanderen gaat voor 100% duurzame overheidsopdrachten tegen 2020. (Minister-President)

Coördinatie opmaak en realisatie Vlaams actieplan duurzame overheidsopdrachten (project) Voorzitterschap en secretariaat task force duurzame overheidsopdrachten Ondersteuning steunpunt duurzame lokale overheidsopdrachten (ingebed binnen VVSG)

Outputindicator: Het aandeel (in % op basis van euro) duurzame overheidsopdrachten voor die productgroepen waarvoor de Vlaamse overheid duurzaamheidscriteria heeft bepaald.

OD 2.3 De Vlaamse overheid investeert in een gezonde leefomgeving (lucht, bodem, water ...) die rekening houdt met de grotere kwetsbaarheid van kinderen en garandeert de beschikbaarheid van grondstoffen over de generaties en grenzen heen.

Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Duiding

Bij deze doelstelling vertrekken we vanuit de rechtenbenadering, namelijk kinderen en jongeren hebben recht om op te groeien in een gezonde leefomgeving en zij hebben recht op de beschikbaarheid van grondstoffen. Dit alles over generaties en grenzen heen. De normen van een gezonde leefomgeving voor kinderen kunnen anders zijn, daarom is het is belangrijk om na te gaan wat kinderen lichamelijk aankunnen. Dit kind-perspectief wordt nu nog te weinig meegenomen. Daarnaast is het ook aangewezen dat de harde sectoren (mobiliteit, ruimtelijke ordening ...) de kind- en jongere-effectrapportage (JoKER) toepassen. Hierbij zou niet enkel het effect moeten worden berekend, maar zouden kinderen en jongeren ook daadwerkelijk inspraak moeten krijgen.

Geplande projecten en processen

2.3.1. Binnenmilieu op school. (Minister van Omgeving)

Voor binnenmilieu op school wordt in 2015 een projectplan geformaliseerd en in uitvoering gebracht in samenwerking met de Departementen Volksgezondheid en Onderwijs, Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGEZ) en Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) en wordt een afwegingskader voor inplanting van scholen in Antwerpen als piloot uitgewerkt. Het globale doel van het projectplan is een gezonde binnenlucht creëren in de Vlaamse scholen. Scholen worden ondersteund om ze te motiveren en te begeleiden om een gezonde binnenlucht te bereiken en dit te integreren in hun gezondheidsbeleid en in hun keuzes in (ver)bouwprocessen.

Betrokken: Minister van Onderwijs,

2.3.2. Transitie duurzaam materialenbeheer, transitie duurzaam bouwen en wonen via duwobo-netwerken. (Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw)

Onderliggende processen: 'Het verder ondersteunen van de duwobo-netwerken'; en 'Het ontwikkelen van een instrumentarium en producten om meerwaarde van duurzaam bouwen te maximaliseren'

Outputindicator: Aantal duurzaamheidsmeters opgesteld volgens eenzelfde stramien. Goed functionerend online ideeënverrijkingsplatform voor het duwobo-netwerk.

2.3.3. Ondersteunen van scholen bij herinrichting van een grijze speelplaats naar een groene speelplaats. (minister van Omgeving).

De Vlaamse Overheid motiveert scholen om speelplaatsen te vergoenen ter bevordering van de algemene ontwikkeling bij kinderen. Voor de planperiode 2015-2019 wensen we 100 scholen te ondersteunen en te begeleiden in het vergroenen van hun speelplaatsen, met aandacht voor het educatieve aspect. De doelstelling om 25 scholen per jaar te ondersteunen is gebaseerd op het aantal scholen die laureaat werden in 2015 (17).

Betrokken: Minister van Onderwijs,

Outputindicator: 100 speelplaatsen krijgen een groene herinrichting tegen 2019

2.3.4. Humane biomonitoring bij Vlaamse referentiepopulatie adolescenten en humane biomonitoringscampagne bij jongeren in Genk zuid (Minister van Omgeving).

In het kader van de steunpunten Milieu en Gezondheid werden sinds 2001 met een interval van 5 jaren 3 referentiecampagnes humane biomonitoring uitgevoerd bij de Vlaamse jongeren alsook een campagne bij de jongeren in de hotspots Genk zuid, Menen en Gentse Kanaalzone. Dit resulteerde naast de respectievelijke actieplannen onder andere in een degelijke databank met referentiewaardes voor blootstellingsmerkers en effectmerkers. Na afloop van het derde steunpunt einde 2015 wordt voorzien om dergelijke Vlaamse referentie humane biomonitoring verder te zetten, onder andere voor de leeftijdsgroep van de adolescenten, onder voorbehoud van beschikbaarheid van financiële middelen.
Naast de opvolging van deze leeftijdsgroep voor de gemeten parameters als onderbouwing voor het milieu- en gezondheidsbeleid biedt dit ook de mogelijkheid voor het nagaan van tijdstrends op basis van het samenbrengen van de resultaten van de verschillende opeenvolgende campagnes.
De humane biomonitoringresultaten van de Vlaamse referentiepopulatie adolescenten en pasgeborenen worden vanaf 2016 vertaald naar acties en maatregelen in het faseplan. Bij deze vertaling zullen de jongeren betrokken worden.

De Vlaamse overheid is ook partner in de humane biomonitoringscampagne bij de jongeren in Genk zuid als opvolging van de voorgaande humane biomonitoringscampagne in die regio. De resultaten worden verwacht in 2018.

Betrokken: Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Outputindicator: VHBP: Vlaamse referentiewaardes voor blootstellingsmerkers en effectmerkers. HBM Genk zuid: lokale resultaten blootstellings- en effectmerkers

Jong Zijn

Beleidsuitdagingen uit het Groteprioriteitendebat

- Kinderen en jongeren moeten 'jong kunnen zijn zonder te veel onnodige regels'

SD 3. In 2019 heeft Vlaanderen ruimte en condities gecreëerd om kinderen en jongeren, zonder onderscheid, volop jong te laten zijn, met respect voor ieders belang.

Minister van Jeugd

Duiding

Tegen 2019 willen we in Vlaanderen de mogelijkheden gecreëerd zien om kinderen en jongeren, zonder onderscheid, jong te laten zijn. Cf. het kinderrechtenverdrag, moet het belang van het kind een eerste overweging zijn bij beslissingen die hen aangaan. Daarbij staat respect voor alle vormen van jong zijn centraal. Respect tussen kinderen en jongeren onderling m.b.t. hun divers jong zijn, alsook tussen hen en de andere generaties in de samenleving.

Effectindicator

Naam Indicator	Streefwaarde
(Bevraging JOP) Vrijetijdsactiviteiten 'vrienden ontmoeten op straat, op pleinen, in de stad...'	

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 12. Het Comité beveelt de Lidstaat aan alle nodige maatregelen te treffen om te verzekeren dat de wetgeving en de administratieve regelingen in alle Gemeenschappen volstrekt overeenkomen met de bepalingen en principes van het Verdrag.

SB 34. Het Comité beveelt de Lidstaat aan alle nodige maatregelen te treffen opdat het principe van het hoger belang van het kind, overeenkomstig artikel 3 van het Verdrag, op

gepaste wijze wordt opgenomen in alle wettelijke bepalingen evenals in de gerechtelijke en administratieve beslissingen en in projecten, programma's en diensten die een impact hebben op kinderen.

Operationele Doelstellingen

OD 3.1 De Vlaamse overheid stimuleert ontmoetingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren onderling en met de andere generaties uit de samenleving.

Minister van Jeugd

Duiding

Het creëren van ontmoetingsmogelijkheden (op lokaal niveau, virtueel...) om te komen tot meer respect voor elkaar m.b.t. elkaars (verschillend) jong zijn, tussen de generaties en in contact met de buurt. Daarbij moet het voor de 'volwassenen' duidelijker worden wat de meerwaarde is van het jong zijn van de jongeren voor de samenleving (creativiteit, verantwoordelijkheid geven en nemen...). Door elkaar beter te leren kennen, zal er minder wrevel ontstaan. Dit gaat ruimer dan jeugdwerk. Er moet ook expliciet ingezet worden op de ontmoeting met kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties.

Beleidsnota Jeugd:

SD 1, OD 1, actie 1: Ontmoetingsplekken stimuleren voor jongeren onderling en intergenerationeel. Er moet voldoende publieke ruimte zijn die toegankelijk en aantrekkelijk is voor iedereen en hierdoor ook generatie-doorbrekend; plekken die uitnodigen om te spelen, te bewegen en te ontmoeten.

SD 1, OD 1, actie 7: Vrijwilligers in het jeugdwerk maximaal ondersteunen. Bijzondere aandacht moet ook gaan naar vrijwilligers in het jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen. Er moet voldoende en gepaste vorming komen om hen te ondersteunen.

SD 2, OD 1, actie 1: Inzetten op het toegankelijk maken van het jeugdwerk voor maatschappelijk kwetsbaren en jongeren van vreemde origine. Projecten die een aantrekkelijk aanbod uitwerken voor iedereen en waar iedereen zich goed voelt, verdienen dan ook alle steun. Het zijn immers broedplaatsen waar nieuwe vriendenkringen kunnen ontstaan, die kunnen bestaan uit mensen met een heel uiteenlopende achtergrond. Zo'n netwerk is van onschatbare waarde voor alle jongeren.

Geplande projecten en processen

3.1.1 Belevings-en ontmoetingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren via de publiekswerking (inclusief educatieve werking) van de eigen instellingen van de Vlaamse overheid. (Minister van Cultuur)

Onze eigen instellingen binnen het departement zoals het KMSKA, Kasteel van Gaasbeek en de landcommanderij Alden Biesen hebben een uitgewerkte visie over publiekswerking. Er worden

activiteiten georganiseerd die door zowel jong als oud beleefd kunnen worden. Voorbeelden zijn het Vertelfestival in de landcommanderij Alden Biesen, de gezinsrondleidingen in het Kasteel van Gaasbeek en er is ook een specifiek schoolaanbod uitgewerkt zowel in Gaasbeek als in Alden Biesen. Tijdens het Vertelfestival zijn tijdens de weekdagen de vertellingen gericht naar scholen. En dit vanaf het kleuteronderwijs tot en met het hoger en bijzonder onderwijs. Deze programma's zijn speciaal gericht op kinderen en jongeren. Er is ook een aanbod uitgewerkt om als familie/gezin deel te nemen aan bepaalde activiteiten.
Ook bij de organisatie van de tentoonstellingen is er aandacht voor het bereiken van zowel jongeren als ouderen.
Alden Biesen werkt ook samen met externe partners, waarbij aandacht wordt besteed aan zowel jong als oud (kinderopera, speciale concerten en workshops voor kinderen tijdens AlbaNova).
In het Kasteel van Gaasbeek is er elke eerste woensdag van de maand en elke woensdag in de vakantie een vast aanbod aan gezinsrondleidingen waarop mensen zich kunnen inschrijven. Bij projecten en tentoonstellingen wordt er informatie op maat van gezinnen aangeboden. In 2015 kunnen gezinnen met een familiespel aan de slag om Twice upon a Castle samen te ontdekken.

Outputindicator: Aantal bezoekers / Divers aanbod van activiteiten

3.1.2 Kunstendag voor Kinderen. (Minister van Cultuur)

zie OD 12.1.4

3.1.3 De Vlaamse overheid ondersteunt sociaal-culturele en amateurkunstorganisaties met een jaarlijkse subsidie. (Minister van Cultuur)

De sociaal-culturele sector en de sector van amateurkunsten zijn bij uitstek sectoren die inzetten op werken in en met groepen en op ontmoeting. Ze richten zich hierbij op een breed en divers publiek van (jong)volwassenen en bieden op die manier mogelijkheden tot intergenerationele ontmoeting en de bevordering van gemeenschapsvorming.

Outputindicator: Subsidiebedrag sociaal cultureel volwassenenwerk en amateurkunsten

3.1.4 De Vlaamse overheid ondersteunt de Vlaams ingedeelde musea en de structureel erkende kunstenorganisaties met een jaarlijkse subsidie. De publiekswerking en educatieve werking is hier onderdeel van. (Minister van Cultuur)

Musea en kunstenorganisaties (waaronder ook kunsteducatieve organisaties) ontwikkelen een breed educatief aanbod, waar de ontmoeting tussen kinderen en jongeren onderling en met andere generaties een plaats heeft. Het gaat om een educatief aanbod naar scholen, alsook voor kinderen en jongeren in de vrije tijd. In het aanbod zijn vaak activiteiten voor het gezin ontwikkeld, of voor grootouders met hun kleinkinderen. Sommige musea hebben eveneens een

structurele jongerenwerking ontwikkeld, bijvoorbeeld in het MAS (MAS in jonge handen), waar de ontmoeting tussen deze jongeren ook centraal staat. Een aantal kunsten- en kunsteducatieve organisaties werkt uitsluitend voor kinderen en jongeren, met een specifiek aanbod voor die doelgroep en activiteiten die hen naar dat aanbod toeleiden.

3.1.5 Opzetten van projecten rond een geïntegreerd onderwijs- en opleidingstraject voor 16-18-jarige nieuwkomers uit derde landen, met bijzondere aandacht voor niet-begeleide minderjarigen. (Minister van Inburgering en Integratie)

Een centrale, gespecialiseerde trajectbegeleiding voor de doelgroep opzetten. Hierbij wordt samen met de jongere een geïntegreerd traject op maat uitgestippeld met aandacht voor verschillende levensdomeinen (onderwijs, opleiding, vrije tijd en welzijn) en met specifieke aandacht voor niet-begeleide minderjarigen. Via de proeftuinmethodiek wordt op experimentele basis een aanbod op maat gerealiseerd.

Betrokken: Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

3.1.6 Stimuleren jeugdverenigingen. (Minister van Jeugd)

Via het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid: continueren en versterken van de integratie van het jeugd- en kinderrechtenbeleid, versterken van de jeugdorganisaties via de gelijkschakeling in het statuut van de landelijk georganiseerde verenigingen, de verenigingen informatie en participatie en de cultuureducatieve organisaties en een aparte regeling voor de politieke jongerenverenigingen. Ondersteuning en de decretale opdracht van de Ambrassade en de Vlaamse jeugdraad als permanente megafoon van kinderen en jongeren.

Indicator: Subsidiëring van o.a. jeugdorganisaties en de Ambrassade

3.1.7 Uitreiken van het label 'Kindvriendelijke steden en gemeenten'. (Minister van Jeugd)

Het label erkent steden en gemeenten die streven naar de realisatie van alle rechten van het kind zoals omschreven in het Kinderrechtenverdrag. De doelgroep van dit verdrag zijn kinderen en jongeren tot achttien jaar.
Een kindvriendelijke stad of gemeente zet de beleving van kinderen en jongeren centraal, baseert haar beleid op een analyse van alle beleidsdomeinen met raakvlakken met de leefwereld van kinderen en jongeren, gaat in interactie met andere belanghebbenden en zorgt voor een strategische verankering van haar keuze voor een kindvriendelijk beleid. Door het uitreiken van

het label kunnen gemeenten onder meer gestimuleerd worden tot participatie van alle doelgroepen en tot een verscheidenheid van participatieve praktijken.

Betrokken: Vereniging Vlaamse Jeugddiensten, Lokale besturen

Outputindicator: Aantal uitgereikte labels in 2016 en 2018

3.1.8 Aangepaste opleidingen Initiator voor specifieke doelgroepen. (Minister van Sport)

Naast het reguliere VTS-aanbod wordt een laagdrempelige opleiding van de basismodule 'Algemeen Gedeelte Initiator' georganiseerd als erkende cursus.
Via deze cursusorganisatie worden laaggeschoolde groepen, anderstaligen of personen levend in armoede, die niet zo makkelijk de weg vinden naar een VTS-opleiding, gestimuleerd om het Algemeen Gedeelte als eerste stap in het opleidingstraject te volgen. Door middel van aangepaste les- en examenvormen werd de inhoud toegankelijker gemaakt. Voornamelijk de randvoorwaarden worden in functie van de doelgroep aangepast: meer lesuren moeten ervoor zorgen dat de docent interactiever kan te werk gaan, de cursus vindt plaats in een gekende setting, er wordt gekozen voor docenten die ervaring hebben in het lesgeven aan deze doelgroepen, ...
Bovendien wordt in samenwerking met De Rode Antraciet een aantal opleidingen aangeboden aan gedetineerden. Deze opleidingen worden georganiseerd onder de vorm van een erkende cursus.

Betrokken: De Rode Antraciet

3.1.9 Sport- en Beweeghal van de Toekomst als laagdrempelige sport-, beweeg- en ontmoetingsplaats. (Minister van Sport)

We willen kinderen en jongeren die de weg naar de sportclub (nog) niet vinden een kwalitatieve ruimte aanbieden om te sporten, te bewegen en te ontmoeten. In 2015 wordt in Brugge de bouw van de sport en beweeghal van de toekomst gefinaliseerd. Naast sport- en beweegruimte zorgt 'de sportstraat' voor specifieke ruimte om mekaar te ontmoeten. In die ruimte worden kinderen en jongeren ook geïnformeerd over een gezonde levensstijl, innovaties in de sport, ...
Door de accommodatie op geregelde tijdstippen voor deze doelgroepen open te stellen en vernieuwde manieren van reserveren toe te passen, willen we zowel de financiële als de sociale drempel om aan sport te doen in een sporthal minimaliseren.

Betrokken: Hogeschool West-Vlaanderen

3.1.10 Inclusie van jongeren met fysieke beperkingen en/of bijzondere medische specificaties binnen de reguliere werking van de sportkampen. (Minister van Sport)

Voor heel wat jongeren met een fysieke en/of bijzondere medische specificatie (diabetici, astmalijders, ...) bestaat er op dit moment nog een grote drempel om deel te nemen aan een BLOSO-sportkamp. Heel wat van deze kinderen zouden perfect kunnen deelnemen in een regulier sportkamp mits de juiste extra begeleiding en ondersteuning. Die ondersteuning kan zowel op medisch gebied gebeuren als door het inzetten van een extra sportbegeleider.
In 2015 is gestart met een proefproject in het BLOSO-centrum Genk voor kinderen met een zwaardere vorm van diabetes in samenwerking met de Diabetes Liga. De Diabetes Liga stond in voor de medische begeleiding en voor gerichte promotie naar de doelgroep.

Betrokken: Diabetes Liga

Outputindicator: Aantal kinderen en jongeren met bijzondere medische specificaties in de BLOSO-sportkampen

3.1.11 Implementatie en professionalisering van de methodiek Buurtsport. (Ministers van Sport)

Via het expertisecentrum Buurtsport zet ISB in op de implementatie en professionalisering van de methodiek Buurtsport. Buurtsportwerkingen, Buurtsportcoördinatoren en –werkers worden daartoe maximaal ondersteund via het organiseren van intervisies waarbij Buurtsportwerkingen en –professionals kunnen leren van elkaar, het organiseren van vormingen voor Buurtsportcoördinatoren en –werkers zodat competenties in het aanbieden van buurtsport versterkt worden en het effectief begeleiden en concreet ondersteunen op het terrein.
Via de methodiek Buurtsport wil ISB vanuit een breed sportbegrip bijdragen aan een verhoogde sportparticipatie in de buurt en via een laagdrempelig en democratisch sport en beweegaanbod ontmoetingskansen creëren voor iedereen en voor kinderen en jongeren (al dan niet in maatschappelijk kwetsbare situaties) in het bijzonder.

Betrokken: ISB en Transversaal Platform Buurtsport (jeugdwerk, onderzoekinstellingen, sociale economie, ...)

Outputindicator: Intervisiemomenten / Betrokken lokale besturen / aantal vormingen / begeleidingstrajecten

3.1.12 Verhogen van vaardigheden en kennis over doelgroepen i.f.v. sportkaderopleidingen. (Minister van Sport)

De VTS organiseert sportkaderopleidingen in diverse sporttakken op verschillende niveaus. De initiatoropleiding voorziet - naast het sporttechnische gedeelte - een 'Algemeen Gedeelte Initiator' met een vak 'Didactiek'. Binnen dit onderdeel van de opleiding wordt stilgestaan bij een aantal bijzondere doelgroepen via 8 fiches: het gepeste kind, het drukke kind, personen met een handicap, de senior, interculturele communicatie, sport op jongerenmaat, holebi, armoede. Er wordt onder meer ingegaan op kenmerken, van de doelgroep, taken van de initiator, tips voor de initiator, begeleiding van de doelgroep, etc.
Daarnaast biedt de VTS begeleidingsgerichte opleidingen aan zoals 'Jeugdsportcoördinator', 'Multimovebegeleider', 'Bewegingsanimator', en opleidingen voor het begeleiden van sporters met een handicap.

3.1.13 Een kwaliteitsvol naschools sportaanbod op maat van kinderen en jongeren. (Minister van Sport)

Zie ook 1.2.10

3.1.14 Stadsmonitor: in kaart brengen van indicatoren met betrekking tot alle domeinen die raken aan de leefwereld van kinderen en jongeren in de stad (armoede-indicatoren, vrijetijdsindicatoren, mobiliteit, groen, wonen,...). (Minister van Binnenlands Bestuur)

In de Stadsmonitor 2014 werden de indicatoren uit de Stadsmonitor aangevuld met indicatoren die kindvriendelijkheid in kaart brengen. Deze indicatoren maken nu deel uit van de indicatorenset van de stadsmonitor en zullen bij de volgende editie (2017) opnieuw in beeld gebracht worden.
De mening van kinderen zelf over hun ontmoetingsmogelijkheden kan in beeld gebracht worden aan de hand van de digitale tool die ontwikkeld werd. Het is de intentie om deze tool aan te bieden aan de steden, opdat zij zelf een beter zicht kunnen verwerven aangaande de opinies van de kinderen van hun stad.

Outputindicator: Stadsmonitor

3.1.15 Stadsvernieuwingsprojecten (projectsubsidies en conceptsubsidies). Inzetten op een kwalitatieve invulling van de publieke ruimte en gemeenschapsinfrastructuur bij Stadsvernieuwingsprojecten. (Minister van Binnenlands Bestuur)

Bij de jurering van de stadsvernieuwingsprojecten is gezinsvriendelijkheid een aandachtspunt bij de beoordeling van de aanvraag.

Jaarlijks wordt er een stand van zaken opgevraagd. Nieuw in deze projectfiches is de rubriek 'realisaties' waarin de daadwerkelijke en geplande realisaties ingevuld dienen te worden. Met betrekking tot kinderen en jongeren dienen de projecten aan te geven hoeveel gerealiseerde of geplande m^2 speelruimte, jeugdruimte, groenruimte,...men voorzien heeft in het project; een toelichting te schrijven over de gerealiseerde of geplande gemeenschapsinfrastructuur (bv. rond kinderopvang, school, cultuur- of sportruimte, jeugdcentra,...) en daarbij de innovatieve elementen aan te duiden.

Outputindicator: Aantal m^2 gerealiseerde speel- en jeugdruimte

3.1.16 Toerisme Vlaanderen werkt actief aan het verhogen van een gedifferentieerd toegankelijk vakantieaanbod. (Minister van Toerisme)

Het stimuleren van de toegankelijkheid van toeristische infrastructuur en projecten maakt hier deel van uit. Voorwaarden voor toegankelijkheid worden opgenomen voor de hefboomprojecten. Het actieplan 'Toegankelijkheid' van Toerisme Vlaanderen bestaat uit drie pijlers:

- Sensibiliseren en vormen van toeristische sector
- Ondersteunen en adviseren van de sector i.f.v. toegankelijkheid en zorg
- Correct Informeren van de toerist

Dit beleid komt ook ten goede van kinderen met een beperking, hun familie en begeleiding.
De logiespremies en de subsidies voor Toerisme voor Allen-logies voor volwassenen worden hervormd tot één innovatief financieringsstelsel gericht op de verbetering van logiesinfrastructuur, met prioritaire aandacht voor o.a. toegankelijkheid en zorg. Toerisme Vlaanderen besteedt ook aandacht aan de toegankelijkheid van haar eigen patrimonium.

Betrokken: EVA Toegankelijk Vlaanderen

Outputindicator: Stadsmonitor

3.1.17 Stimuleringsbeleid t.a.v. gezins- en kindvriendelijke initiatieven in de toeristische sector. (Minister van Toerisme).

Toerisme Vlaanderen voert een marktcorrigerend beleid om logies te stimuleren meer in te spelen op bestaande en nieuwe drempels en geeft daarbij prioriteit aan o.a. kindvriendelijkheid.

De logiespremies en de subsidies voor Toerisme voor Allen-logies voor volwassenen worden hervormd tot één innovatief financieringsstelsel gericht op de verbetering van logiesinfrastructuur, met prioritaire aandacht voor o.a. kindvriendelijkheid.
We streven ernaar dat Vlaanderen één van de leidende gezinsvriendelijke erfgoed-bestemmingen wordt van Europa. Toerisme Vlaanderen wil de ganse toeristische keten (vervoer, horeca, vermaak) gezinsvriendelijker maken, met bijzondere aandacht voor de trend van multi-generationele reizen. Men zet in op experten om het bestaande aanbod geschikter te maken voor gezinnen met kinderen. Een aanbod dat vriendelijker is voor kinderen, is tout court een vriendelijker aanbod. Toerisme Vlaanderen zal dan ook bij elk ondersteund hefboomproject bekijken hoe het project kind- en gezinsvriendelijk kan worden gemaakt. Daarnaast worden partners gestimuleerd om het bestaande aanbod voor (gezinnen met) kinderen te ontsluiten naar buitenlandse bezoekers met kinderen. Toerisme Vlaanderen krijgt de opdracht om een gepast promotiebeleid voor deze doelgroep te ontwikkelen.

Betrokken: Minister van Jeugd, Minister van Ruimte, Beleidsdomein Omgeving, Centrum voor Jeugdtoerisme, Horeca Vlaanderen, Herita, Cultuurnet, ...

3.1.18 Toerisme Vlaanderen blijft investeren in de brandveiligheid, duurzaamheid en toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdlogies. (Minister van Toerisme)

Toerisme Vlaanderen zal het beleid m.b.t. jeugdverblijven verderzetten door de inhaalbeweging voor jeugdherbergen af te ronden met de laatste opleveringen in Lier, Hasselt, Brugge, Brasschaat en Brussel. In samenwerking met de minister van Omgeving en de minister van Jeugd zal men ook de problematiek van zonevreemde jeugdlokalen verder aanpakken.
De kwaliteit van erkende jeugdverblijven wordt verder gescreend en niet-erkende jeugdverblijven worden begeleid om tot een erkenning te komen. Jaarlijks gebeuren minstens 200 herinspecties. Jaarlijks worden nieuwe erkenningsaanvragen behandeld.

Betrokken: Minister van Jeugd; Minister van Omgeving, Centrum voor Jeugdtoerisme

3.1.19 Uitbouw van de Huizen van het kind (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Zie ook OD 1.2, 6.1, 7.1, 9.2

OD 3.2 De Vlaamse overheid zet de troeven van jong zijn voor de samenleving in de kijker.

Minister van Jeugd

Duiding

Begrip vragen voor kinderen en jongeren en hen laten meetellen. Het positieve belichten in de media, via onderzoek en overheidscommunicatie. Jong zijn is geen (negatief) label (cf. Welbevinden)!

Jongeren moeten kunnen participeren aan de samenleving. De stem van kinderen en jongeren moet meer doorklinken en dat zowel in de Vlaamse als in de gemeentelijke meerjarenplanning.

Beleidsnota Jeugd:

SD 1, OD 2, actie 8: In samenspraak met de federale overheid werk maken van een degelijk en realistisch GAS-beleid. Ik wil met de verschillende partners rond de GAS samenwerken en de vinger aan de pols houden wat de verschillende aspecten van sensibilisering, bemiddeling en informatieverspreiding betreft.

SD 2, OD 2, actie 1: het Vlaams jeugdbeleid wordt steeds afgetoetst door en opgebouwd met de Vlaamse Jeugdraad.

Geplande projecten en processen

3.2.1 Buitenspeeldag. (Minister van Jeugd)

De Buitenspeeldag is de jaarlijkse feestdag van het (Buiten) Spelen. Met een lokaal, aantrekkelijk aanbod wil men kinderen en jongeren stimuleren om de televisie een namiddag even aan de kant te schuiven en naar buiten te trekken om er te bewegen en te spelen. Tegelijk wil de Buitenspeeldag herinneren aan de noodzaak om buitenspeelmogelijkheden te voorzien. Er wordt onderzocht of het evenement niet rijp is om op eigen vleugels verder te kunnen.

Betrokken: Ketnet, Nickolodeon, VTM Kzoom, VVJ, Buurtsport, Vlaams instituut voor sportbeheer en recreatiebeleid

Outputindicator: Organisatie evenement + lokale acties

3.2.2 Dag van de Diversiteit. (Minister van Jeugd)

Het organiseren van een Dag van de Diversiteit staat in het teken van diversiteit in het jeugdwerk. Om langs de ene kant kinderen en jongeren die minder bereikt worden door het reguliere

aanbod binnen het jeugdwerk, op een andere manier te benaderen. En langs de andere kant ook jeugdverenigingen stimuleren om de stap te zetten naar kinderen en jongeren die zij over het algemeen niet bereiken. Er wordt hierbij op gelet dat er voldoende draagvlak is voor het initiatief van onderuit.

Outputindicator: Organisatie evenement

3.2.3 Opstarten van een uniek communicatieplatform voor kinderen en jongeren. (Minister van Jeugd)

Een verkennende oefening in functie van het nieuwe communicatieplatform dat genoemd wordt in de beleidsnota van minister Gatz. Dit wordt teruggekoppeld binnen de commissie Jeugdinformatie. Het traject wordt opgestart met een verkennende veldanalyse en zal door de kerngroep verder gecoördineerd en uitgewerkt worden.

Outputindicator: Aanspreekpunt Vlaamse infolijn specifiek voor kinderen en jongeren / Communicatieplatform voor kinderen en jongeren

3.2.4 Ondersteuning Vlaamse Jeugdraad. (Minister van Jeugd)

Ondersteuning en de decretale opdracht van de Vlaamse jeugdraad als permanente megafoon van kinderen en jongeren en de jeugdwerksector, in uitvoering van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Betrokken: De Ambrassade

Outputindicator: Functioneren Vlaamse Jeugdraad

3.2.5 Opvolging Europese Conferentie over het Belang van het Kind. (Minister van Jeugd)

In het kader van het Belgische voorzitterschap van Raad van Europa werd ervoor gekozen om de 25ste verjaardag van het Kinderrechtenverdrag centraal te stellen. Dat werd gedaan door aandacht te besteden aan het begrip 'belang van het kind'. Op 9-10 december 2014 organiseerde de Vlaamse overheid (CJSM) in samenwerking met de Franse Gemeenschap en de FOD Justitie en met de steun van de Raad van Europa een Europese Conferentie over het belang van het kind met de focus op het belang van het kind in familiale aangelegenheden. Doelstelling is dat het niet blijft bij een (geslaagde en algemeen geapprecieerde) conferentie. Er moet ook iets mee gebeuren. Op Europees niveau zullen de partners opvolging geven door de agendering van de

conclusies van de conferentie op het Comité van Ministers en de verbinding te legen met de strategie kinderrechten van de Raad van Europa. Op Vlaams niveau zal met de Vlaamse experten die op de conferentie aanwezig waren bekeken worde hoe de vertaling naar de Vlaamse context kan gebeuren. Zo is het belang van het kind een centraal begrip in het decreet rechtspositie in de jeugdhulp.

Betrokken: Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Raad van Europa, Franse Gemeenschap, FOD Justitie, De Ambrassade, Kenniscentrum Kinderrechten, Steunpunt Jeugdhulp

3.2.6 Vlaamse Jeugdwerkconferentie (Minister van Jeugd)

Naar analogie met de 2e internationale jeugdwerkconventie in Brussel in 2015, en als orgelpunt voor de reeks onderzoeken over de verschillende jeugdwerksoorten in Vlaanderen, wordt een grote conferentie voor en over het jeugdwerk in Vlaanderen opgezet. Een initiatief dat kan bijdragen tot een versterking van de rechten van kinderen en jongeren op spel, vrijetijdsbesteding, verenigingsleven, inspraak, beleving van cultuur... zonder onderscheid naar afkomst of achtergrond e.a. Hiermee moet ook voor de buitenwereld duidelijk worden dat het jeugdwerk 'een wereld van verschil maakt'. De 'common ground', de rol, de impact, de erkenning en de kwaliteit van het jeugdwerk en de jeugdwerkers zullen er aan bod komen. Dit project wordt voorbereid en gepland in overleg met het werkveld.

Betrokken: De Ambrassade. Het Vlaamse jeugdwerkveld

Outputindicator: Vlaamse jeugdwerkconferentie begin 2019

3.2.7 Stimuleringsbeleid t.a.v. gezins- en kindvriendelijke initiatieven in de toeristische sector. (Minister van Toerisme).

Zie OD 3.1.17

3.2.8 Vlaamse Radio- en Televisieomroep (Minister van Media)

De VRT is de omroep van en voor alle Vlamingen. Dit betekent dat ze zowel het brede publiek wil bereiken, alsook specifieke doelgroepen zoals kinderen en jongeren. Naast een generalistisch aanbod, dat verschillende groepen bereikt en een verbindende functie heeft, wordt ook een specifiek aanbod voor bepaalde doelgroepen zoals kinderen en jongeren gecreëerd.
Zo stelt de beheersovereenkomst dat de VRT met haar aanbod op radio, TV en online aansluit bij de leefwereld van jongeren en de diversiteit binnen deze doelgroep representeert. De VRT

vertrekt vanuit een 4i-strategie voor jongeren: Instroom van jongeren in de organisatie, Interactie met jongeren, Inbreng van jongeren in programma's en Inventiviteit van jongeren zien en tonen. Daarbij speelt het iTEAM, een divers samengestelde jongerengroep (17-26 jaar), een belangrijke rol. Bijvoorbeeld als klankbordgroep over specifieke thema's zoals beeldvorming jongeren in de journaals. De nieuwe beheersovereenkomst met de VRT zal waarborgen dat de openbare omroep de nodige aandacht blijft hebben voor kinderen en jongeren, zowel in algemene programmering als in de specifieke programma's rond actuele maatschappelijke kwesties.

OD 3.3 De Vlaamse overheid snoeit, in samenspraak met kinderen en jongeren, in de reglementering die de creativiteit en het initiatief van kinderen en jongeren en hun organisaties belemmert.

Minister van Jeugd

Duiding

Als samenleving niet alles willen reguleren maar de nadruk leggen op overleg, vertrouwen, burgerschap en het stimuleren van creativiteit. De huidige regelgeving weerhoudt een aantal jongeren ervan om in een vereniging te stappen en een verantwoordelijke functie op te nemen. Het is belangrijk om de administratieve last die gepaard gaat met het engagement van kinderen en jongeren te verlichten.

Beleidsnota Jeugd:
SD 1, OD 1, actie 7: Vrijwilligers in het jeugdwerk maximaal ondersteunen. De toenemende bureaucratisering zet een rem op het vrijwilligerswerk.
SD 1, OD 2, actie 5: Regelgeving evalueren die creativiteit en initiatief van jongeren en verenigingen belemmeren. Overregulering wordt aangepakt. Ik zal mijn collega's in de Vlaamse Regering aansporen om concrete acties te ondernemen om het Vlaams regelgevingskader bevattelijker te maken

Geplande projecten en processen

3.3.1 Kind- en jongereneffectrapport (JoKER). (Minister van Jeugd)

Door het proces van JoKER te optimaliseren zal regelgeving beter afgestemd worden op de belangen van kinderen, jongeren en hun organisaties. Er zal worden ingezet op een geactualiseerde handleiding en vorming rond JoKER (i.s.m. onder meer KEKI en Wetsmatiging). Deze worden ontwikkeld met het oog op een evenwichtige aandacht voor zowel het proces (belang van consultatie) als het product (het effectief schrijven van de JoKER). Aandacht zal besteed worden aan de afstemming met de andere toetsen die beleidscoördinatie beogen. Regelgeving zal proactief gescreend worden. Bij de advisering zal getoetst worden aan de bepalingen en beginselen van het Kinderrechtenverdrag en zullen ook de doelstellingen van dit JKP meegenomen worden. Ook zal gekeken worden naar Europese en internationale voorbeelden.

Betrokken: Minister van Binnenlands Bestuur, Departement Kanselarij en Bestuurszaken, Kenniscentrum Kinderrechten

Outputindicator: Handleiding, vorming en JoKER adviezen

3.3.2 Administratieve vereenvoudiging voor het jeugdwerk.(Minister-President)

In dit project wordt in de eerste plaats naar de concrete beleving van de doelgroep zelf gekeken. Hiervoor werd eind 2014 vanuit het departement Bestuurszaken een bevraging opgezet van jeugdorganisaties naar hun ervaringen, belevingen, handelingen en perceptie bij het organiseren van kampen enerzijds en fuiven anderzijds. De resultaten van deze bevraging worden in een rapport neergeschreven. Dit is nog maar de eerste stap naar vereenvoudiging in dit project. Op basis van deze conclusies en bevindingen moet nu nagedacht worden over verdere stappen die tot concrete vereenvoudiging moeten leiden voor de jeugdorganisaties bij het organiseren van een kamp en/of een fuif. Het Departement Informatie Vlaanderen neemt dit verder op in samenwerking met De Ambrassade en de Afdeling Jeugd.

Betrokken: Minister van Jeugd, De Ambrassade

3.3.3 Verminderen van de regeldruk – ook voor jongeren en hun verenigingen. (Minister-President)

Meer vertrouwen geven aan burgers, bedrijven en verenigingen is een van de krachtlijnen van het Vlaams regeerakkoord. Vermindering van regeldruk is noodzakelijk om dit vertrouwen terug te geven. Ook jongeren moeten meer ruimte krijgen om initiatieven te nemen zonder onnodige regels van de Vlaamse overheid.

Betrokken: Alle Vlaamse ministers, alle administraties, jongeren en verenigingen.

Mobiliteit

Beleidsuitdagingen uit het Groteprioriteitendebat

Veilige en autonome mobiliteit (openbaar vervoer, infrastructuur en fietsen).

SD 4. Vlaanderen doet bijzondere inspanningen opdat alle kinderen en jongeren zich in 2019 autonoom, duurzaam en veilig kunnen verplaatsen

Minister van Mobiliteit

Duiding

Voor een goed begrip van de term autonomie verwijst de werkgroep o.a. naar het eindrapport vervoersafhankelijkheid en vervoersautonomie van kinderen vanuit het Plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling (PODO II). Hier wordt autonomie als volgt gedefinieerd 'Autonome mobiliteit betekent greep hebben op de verplaatsing: in de situatie verkeren dat je keuzes kan maken over (1) het al dan niet begeleide karakter van de mobiliteit en (2) de bestemming (inclusief de actieradius), de route, het tijdstip en het vervoermiddel.'

Autonome mobiliteit heeft dus te maken met bevoegdheden en handelingsmacht: 'in welke mate beheers ik de verschillende aspecten van mijn verplaatsing en in welke mate kan ik mijn verplaatsing naar eigen goeddunken organiseren?' We spreken steeds van gradaties van autonomie (op basis van bijvoorbeeld het spanningsveld tussen vrijheid en bescherming, de leeftijd van het kind of de jongere en de beschikbaarheid van vervoersmiddelen) in relatie tot het al dan niet willen, kunnen, mogen en durven.
De strategische doelstelling neemt het STOP (stappen-trappen –openbaar vervoer – personenvervoer)-principe als duurzaam uitgangspunt.

Doelstelling is om de positie van jonge weggebruikers in het verkeer fundamenteel te versterken. De hier voorgestelde maatregelen zijn dan ook ofwel cruciaal voor de persoonlijke ontwikkeling van jonge mensen tot volwaardige verkeersdeelnemers die hun mobiliteitswensen en hun veiligheid in eigen handen kunnen nemen; ofwel cruciaal voor het creëren van een communicatieplatvorm tussen overheid en lokale besturen die het vervolgens mogelijk maakt om de mobiliteitsbelangen van kinderen en jongeren actief op lokaal niveau te promoten.

Effectindicatoren

Naam Indicator	Streefwaarde
Verplaatsingsgedrag kinderen en jongeren (*OVG Vlaanderen*) Andere indicator valt te bespreken en uit te diepen in de nieuw op te richten stuurgroep die het actieprogramma zal begeleiden. Mogelijk is de subjectieve tevredenheid van jongeren en vooral ook van ouders een goede indicator (zie indicator stadsmonitor). Ook het vertrouwen van ouders in het systeem lijkt relevant.	Meer kinderen en jongeren verplaatsen zich autonoom te voet, met de fiets, openbaar vervoer; het aantal kinderen en jongeren dat zich laat vervoeren met de auto daalt.

Aan deze doelstelling zijn geen specifieke slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010) gekoppeld.

Operationele Doelstellingen

OD 4.1 Van 2015 tot 2019 bevordert de Vlaamse overheid de uitbouw van veilige en duurzame verbindingsweefsels binnen (en buiten) de bebouwde kom.

Minister van Mobiliteit

Duiding

De term verbindingsweefsel omvat alle openbare ruimte. In recente publicaties wordt er gesproken van kindweefsel in plaats van speelweefsel. Een kind- en tienerweefsel is een samenhangend geheel, een netwerk van informele en formele plekken én verbindingen (routes) die belangrijk zijn voor kinderen, tieners en jongeren. De werkgroep focust op verbindingsweefsel als onderdeel van het kind- of tienerweefsel. Het gaat daarbij zowel over het functioneel (bijvoorbeeld huis-school) als recreationeel netwerk van routes, bekeken vanuit een multimodaal perspectief (alle modi) in functie van het STOP-principe (duidelijke volgorde). Om dit te realiseren is er een betere integratie tussen de domeinen mobiliteit en ruimtelijke ordening op Vlaams en lokaal niveau.

Ter visualisering van het speel- en verbindingsweefsel:

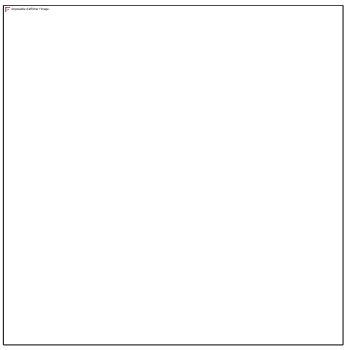

Kinder- en tienerweefsel
Plekken en routes

Verbindingsweefsel
Routes

Geplande projecten en processen

4.1.1 De toegankelijkheid van openbaar vervoer stimuleren. (Minister van Gelijke Kansen)

Het EVA Toegankelijk Vlaanderen biedt een ondersteunings- en dienstverleningsaanbod aan de minister van Mobiliteit en de betrokken beleidsdomeinen.

Betrokken: minister van Mobiliteit (wegbeheerders)

Outputindicatoren: EVA Toegankelijk Vlaanderen is operationeel / EVA Toegankelijk Vlaanderen gaat in op vragen vanuit Mobiliteit rond toegankelijk openbaar vervoer

4.1.2 Uitbouw en kwaliteitsverhoging fietsroutenetwerk in Vlaanderen. (Minister van Mobiliteit)

Het aandeel fietsen kan voor verplaatsingen voor het woon-werkverkeer en het schoolverkeer een nog grotere rol spelen. Om deze groei mogelijk te maken investeert de minister van Mobiliteit in geïntegreerde fietsnetwerken.
Hierbij komen verschillende facetten aan bod:
Vooreerst zal er werk moeten gemaakt worden van veilige en comfortabele fietspaden langs gewestwegen, 'doortochten' en schoolomgevingen. Het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk (BFF) wordt in samenwerking met de gemeentebesturen en de provinciale besturen verder uitgebouwd.
Met oog op de doelstelling van een uitbouw van duurzame en veilige verbindingsweefsels wordt voor de periode van 2015 tot 2019 een versterkte focus gelegd op:

- de (her)aanleg van fietspaden in schoolomgevingen of andere plaatsen waar vele jongeren komen (dus binnen bebouwde kom) en
- de (her) aanleg van fietspaden tussen gemeenten (als verbindingsweefsel tussen gemeenten).

Betrokken: Agentschap Wegen en Verkeer, Lokale besturen

Outputindicator: Aantal fietsprojecten relevant voor kinderen en jongeren in verhouding met het totaal aantal fietsprojecten / Aantal fietsprojecten per jaar bv. rond schoolomgevingen, speelpleinen of jeugdlokalen

4.1.3 Het verbindingsweefsel initiëren bij lokale overheden in plannen en projecten via regionale mobiliteitsbegeleiders. (Minister van Mobiliteit)

In elke provincie is een Cel Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid (BMV) van de Vlaamse overheid gevestigd. Deze cel bestaat uit mobiliteitsbegeleiders en wordt gecoördineerd door een mobiliteitscoördinator. Mobiliteitsbegeleiders zijn het aanspreekpunt voor steden en gemeenten op vlak van mobiliteitsbeleid in relatie tot de Vlaamse overheid.
Steden en gemeenten kunnen bij de mobiliteitsbegeleiders terecht voor:

- Vragen over het gemeentelijk mobiliteitsplan
- Vragen over de procedure van het gemeentelijk mobiliteitsplan
- Advies, feedback en vragen over mobiliteitsprojecten op alle niveaus

Samenvattend kan hun werk beschreven worden als het uitdragen van Vlaamse beleidsdoelstellingen inzake het bewerkstelligen van een duurzame mobiliteit.
Gezien het jeugd- en kinderrechtenbeleid een expliciete beleidsdoelstelling van de Vlaamse overheid is, lijkt het zinvol om onze mobiliteitsbegeleiders er op te wijzen om bij lokale plannen en projecten versterkt de aandacht te trekken op de belangen van kinderen en jongeren.

Betrokken: Agentschap Wegen en Verkeer, Lokale besturen

Outputindicator: aantal tussenkomsten en/of verwijzingen op één jaar / aantal positieve en/of negatieve reactie van lokale projectpartners. - het aantal gemeenten dat effectief aan de slag is gegaan met verbindingsweefsel dankzij de regionale mobiliteitsbegeleiders

4.1.4 SAVE charter van OVK (Ouders van Verongelukte Kinderen) met studiedag voor SAVE-gemeenten. (Minister van Mobiliteit)

OVK wenst de steden en gemeenten te betrekken bij zijn strijd voor meer verkeersveiligheid via een specifiek SAVE-charter Steden & Gemeenten.
Aan de hand van dit charter, wat bestaat uit zeven doelstellingen, wenst OVK lokale besturen blijvend aan te sporen een beter en veiliger mobiliteitsbeleid te voeren, in het bijzonder op plaatsen waar kinderen en jongeren vaak aan het verkeer deelnemen, opdat er geen (jonge) verkeersslachtoffers zouden vallen.
De doelstelling van het project is om in elke Belgische gemeente een veiligheidscultuur te ontwikkelen en daardoor een meer verkeersveilige leefomgeving te creëren. Het SAVE charter vraagt daarbij expliciet aan gemeenten om hun mobiliteitsbeleid op kinderen en jongeren af te stemmen:

- Plaatsen waar kinderen en jongeren vertoeven systematisch veiliger maken.
- Deze plaatsen moeten jongeren autonoom en veilig kunnen bereiken.
- Verkeersveiligheid verkiezen boven verkeersdoorstroming en parkeren

Het SAVE charter van OVK biedt daarmee een perfect platform om de mobiliteitsbelangen van kinderen en jongeren onder de aandacht van lokale besturen te krijgen.

Betrokken: Ouders van Verongelukte Kinderen, Lokale besturen

Outputindicator: totaal aantal SAVE gemeenten / aantal activiteiten onder aandachtpunt 3 in het SAVE charter

4.1.5 Studiedag rond trage wegen en verbindingsweefsels. (Minister van Mobiliteit)

Op 17 september 2013 organiseerde de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) de eerste keer de Dag van de Mobiliteitsacademie – een ontmoetingsdag die een uitgelezen leer- en

netwerkevenement was voor al wie professioneel of als vrijwilliger met mobiliteit bezig is. Op basis van de goede ervaringen met de Dag van de Mobiliteitsacademie is het een zinvolle optie om een dergelijk soort studiedag opnieuw op te nemen. Het thema 'trage wegen en verbindingsweefsels' wordt geïntegreerd als een belangrijk mobiliteitsitem in het kader van de VSV Mobiliteitsacademie.

Betrokken: Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, Mobiel 21, De Ambrassade, Kind & Samenleving, lokale besturen, Vlaamse Stichting Verkeerskunde

Outputindicatoren: Realisatie studiedag / Aantal bereikte steden en gemeenten

4.1.6 Realiseren speelweefsel in heel Vlaanderen. (Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw)

De visie op mobiliteit moet verbreed worden. Het gaat niet enkel over het zich functioneel verplaatsen, maar ook over speel- en belevingsaspecten. De straat moet op termijn een aangename verblijfs-, belevings- en ontmoetingsplek worden. De Ambrassade en Mediaraven werken aan een opvolger van de groene speelweefselkaart, op basis van een GIS-databank jeugdruimte die momenteel wordt ontwikkeld.

Betrokken: Minister van Jeugd. De Ambrassade, Mediaraven. Kind & Samenleving, lokale besturen

Outputindicator: Vergroten aandacht en creëren van motivatie bij steden en gemeenten om actief in te zetten op het creëren van verbindingsweefsel

4.1.7 Participatie van jongeren bij De Lijn. (Minister van Mobiliteit)

Het openbaar vervoer wordt afgestemd op de noden van kinderen en jongeren. De Lijn biedt haar dienstverlening aan volgens het geldende regelgevende kader (basismobiliteit -> basisbereikbaarheid). Dit kader wordt in overleg met het kabinet en het departement vormgegeven. De Lijn verplicht zich om zowel het kinderrechtencommissariaat als de Vlaamse Jeugdraad toe te voegen aan hun lijst van belangrijke stakeholders. Dit houdt in dat jongeren bij elk stakeholderstraject betrokken worden.

Betrokken: De Lijn

Outputindicator: Betrokkenheid jongeren bij relevante beslissingen m.b.t. openbaar vervoer

OD 4.2 In 2019 benadert de Vlaamse overheid verkeers- en mobiliteitseducatie integraal met aandacht voor kennis, houdingen en vaardigheden, zowel in de klas als daarbuiten.

Minister van Mobiliteit

Duiding

Verkeers- en mobiliteitseducatie gaat verder dan de traditionele verkeersopvoeding in de klas en beperkt zich niet tot het bijbrengen van regels en verkeersborden. Verkeerseducatie geeft kinderen en jongeren inzicht in verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid (hoe zich zelfstandig en veilig gedragen – ook leren in reële situaties). Mobiliteitseducatie leert kinderen en jongeren over mobiliteit en haar maatschappelijke gevolgen (bv. mogelijkheden en grenzen van mobiliteit, milieuvriendelijkheid). Voor verkeers- en mobiliteitseducatie geldt het principe van het levenslang leren.

In de Beleidsnota Mobiliteit:
SD3, OD 11: Opleiding en sensibiliseren voor een veiliger verkeersgedrag: Ik bouw het systeem van permanente verkeers- en mobiliteitseducatie verder uit

Geplande projecten en processen

4.2.1 : 'Getuigen onderweg' van Rondpunt vzw. (Minister van Mobiliteit)

Uitgangspunt van het project is het feit dat enkel wie zelf al eens betrokken is geraakt bij een (zwaar) verkeersongeval zich kan inbeelden wat een verkeersongeval is en wat de gevolgen van zo'n ongeval allemaal kunnen zijn. De meeste weggebruikers en vooral jonge (voertuig)bestuurders hebben deze ervaring gelukkig nog niet zelf meegemaakt. Dat betekent echter ook dat hun kennis en ervaring daaromtrent nog redelijk beperkt is. In het belang van het verkeersveiligheidsbeleid is het nodig om deze kennis aan te bieden, aangezien het cruciaal is voor het ontwikkelen van adequate risico-inschattingen. Verkeersgetuigenissen kunnen hierbij alvast op een verantwoorde manier een brug slaan en voor de nodige kennistransfer zorgen.
Verkeersgetuigen zijn op dit vlak ervaringsdeskundigen omdat ze ofwel zelf ofwel als familielid de gevolgen van een verkeersongeval van zeer nabij hebben meegemaakt. Ze hebben het leed, het verdriet, maar soms ook de hoop meegemaakt waardoor ze over de nodige authenticiteit beschikken om de (vaak) jonge mensen met hun verhaal te bereiken. In die zin zijn ze best geschikt om als intermediaire de noodzaak van een veilig verkeersgedrag over te brengen.
Het doel van elke verkeersgetuigenis is bijgevolg om (jonge) weggebruikers aan te zetten tot reflectie over het eigen (verkeers)gedrag inclusief de achterliggende houdingen en zienswijzen (attitudes) waarmee men zich regelmatig in het verkeer begeeft. Zodoende wordt de (jonge) weggebruikers de mogelijkheid geboden om via de spiegel van de verkeersgetuige bij zich zelf af te toetsen of er al dan niet een gedragsaanpassing nodig is.

Betrokken: Rondpunt, Scholen

Outputindicator: Het werken met verkeersgetuigenissen beoogt een positieve gedragsaanpassing bij jonge weggebruikers via een adequate verkeersveilige attitude

4.2.2 Mobiliteitsprojecten voor jongeren. (met aandacht voor duurzame mobiliteitsoplossingen) (Minister van Mobiliteit)

De Vlaamse overheid ondersteunt al vele jaren mobiliteitsprojecten van diverse verenigingen of studiediensten die inspelen op de noden en belangen van jongeren in het verkeer. Actueel lopen er bij het Departement MOW 2 projecten die onder deze categorie mobiliteitsprojecten voor jongeren vallen: STOP- MOTION van Good Planet Belgium vzw en MOBIBATTLE van TreinTramBus vzw. Er wordt onderzocht hoe vervolg kan gegeven worden aan deze doorgaans positief geëvalueerde projecten.

Betrokken: TreinTramBus vzw, GoodPlanetBelgium vzw, de Ambrassade, ,Mobiel 21, Kind & Samenleving, etc.

Outputindicatoren: Bevorderen van een actieve communicatie tussen de beleidsdomeinen MOW en kinderen/jongeren via projectwerking / Meer afstemming / Efficiëntere samenwerking / Sensibiliseringseffect voor de belangen van kinderen en jongeren bij mobiliteitsprojecten

4.2.3 Verkeers- en mobiliteitseducatie - Basiseducatie via de verticale leerlijn (uitvoering Vlaamse Stichting Verkeerskunde – VSV). (Minister van Mobiliteit)

Op dit ogenblik wordt vooral gefocust op een verticale leerlijn, d.w.z. een opleiding die de basiscompetenties voor deelname aan het verkeer aanleert, telkens aangepast aan de leeftijd van de kinderen. De focus in de mobiliteitsopleiding ligt er ook vandaag nog vaak louter op verkeersveiligheid. Mobiliteit is echter ruimer en dus hebben wij ook een ruimere opvatting van een mobiliteitsopleiding nodig. Het gaat ook over het uitleggen aan een jonge generatie van de voordelen van bv. een veilig en duurzaam verbindingsweefsel (met aandacht voor groene verbindingen, trage wegen, leef- en speelstraten,...) en de betekenis van participatie in het beleid. Wij hebben dus een verkeers- en mobiliteitseducatie (VME) nodig waar het niet enkel gaat over verkeersveiligheid, maar ook over duurzaamheid van verschillende modi, etc. , Verkeers- en mobiliteitseducatie op school wordt voornamelijk opgevolgd door de Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde. Tal van andere verkeers- en mobiliteitsorganisaties (bv. de Fietsersbond, Voetgangersbeweging, Responsable Young Drivers (RYD), Mobiel21...) zijn hierrond actief in de klas en daarbuiten.

De verkeers- en mobiliteitseducatie in de rijopleiding wordt breder open getrokken; in de hervorming van de rijopleiding wordt meer aandacht besteed aan hogere-orde-vaardigheden

uit de GDE-matrix (Goals for Driver Education). Mobiliteit heeft niet enkel te maken met veiligheid, maar ook met aspecten zoals files, vervuiling, verkeersleefbaarheid,...:.
Het is belangrijk dat kinderen en jongeren zich ook hier sterk van bewust zijn.

Betrokken: Minister van Onderwijs, Vlaamse Stichting Verkeerskunde

Outputindicatoren: Aantal bereikte kinderen en jongeren / Aantal bereikte scholen / Tevredenheid jongeren en ouders

OD 4.3 In 2019 garandeert de Vlaamse overheid dat kinderen en jongeren mee vorm geven aan en een stem hebben in mobiliteitsprojecten door hen actief op te nemen als gesprekspartner.

Minister van Mobiliteit

Het gaat hierbij om mobiliteitsprojecten in de brede zin. Mobiliteit vindt immers plaats in de openbare ruimte, waardoor beide niet los van elkaar gezien kunnen worden. De werkgroep opteerde ervoor om expliciet een operationele doelstelling te wijden aan de participatie van kinderen en jongeren in mobiliteitsprojecten en -processen.

Geplande projecten en processen

4.3.1 Participatie van jongeren bij de LIJN. (Minister van Mobiliteit)

zie OD 4.1.7

4.3.2 Participatie van jongeren initiëren in het nieuwe Vlaamse Huis van de Verkeersveiligheid en in plannen en projecten van lokale overheden. (Minister van Mobiliteit)

De Ambrassade en de Vlaamse Jeugdraad zijn hierbij partners. Kinderen en jongeren weten best welke plekken belangrijk zijn, welke weggetjes en routes gebruikt worden om deze plekken te bereiken. In het verleden formuleerde de VJR reeds heel wat adviezen inzake mobiliteit van kinderen en jongeren. Deze verdienen au sérieux genomen te worden. Kinderen en jongeren worden betrokken bij het nieuwe Vlaamse Huis van de Verkeersveiligheid. Gemeentelijke mobiliteitsbegeleiders besteden hier aandacht aan.

Betrokken: Minister van Jeugd, Steden en gemeenten, het nieuwe Huis van de Verkeersveiligheid, De Ambrassade, Vlaamse Jeugdraad, Kind & Samenleving, Mobiel 21

Outputindicatoren: Inbreng werkgroep 'JKP actieplan mobiliteit' in het nieuwe Huis van de Verkeersveiligheid (indicator nog te bepalen) / Aantal adviezen van mobiliteitsbegeleiders om jeugddienst of jeugdraad op te nemen in de GBC/ Aantal steden die advies hebben omgezet

4.3.3 Opvolging en evaluatie van relevante verkeers- en mobiliteitsrelevante maatregelen met aandacht voor kinderen en jongeren, zoals vermeld in beleidsnota, beleidsbrief en verkeersveiligheidsplan. (Minister van Mobiliteit)

Elk beleid moet zich uiteraard laten meten aan zijn resultaten, d.w.z. datgene wat het beleid al dan niet heeft teweeg gebracht. Beleidsevaluatie wordt meer en meer als een instrument

gebruikt om het beleid te rechtvaardigen. Daarmee verliest men echter het eigenlijke doel uit het oog: het leveren van aanknopingspunten of knelpunten ter verbetering!
Evaluatie dient bijgevolg om het beleidsproces en daarmee ook de uitkomsten van het beleid beter te maken. Met dit actiepunt in het JKP-actieplan mobiliteit wordt duidelijk gemaakt dat we bereid zijn om over het beleid te reflecteren t.o.v. mogelijke knelpunten wat de noden en belangen van kinderen en jongeren betreft. Daarvoor zijn wel gepaste indicatoren nodig, die tot nog toe ofwel niet ofwel niet voldoende uitgewerkt zijn.
Dit actiepunt wordt in het kader van de op te richten stuurgroep verder opgevolgd en bediscussieerd. Knelpunten en aanbevelingen worden teruggekoppeld naar de minister van Mobiliteit.

Betrokken: Minister van Jeugd, De Ambrassade, Gezinsbond, Kind & Samenleving Mobiel 21

Outputindicator: Meerwaarde van het JKP actieplan in het kader van het overige mobiliteits- en verkeersveiligheidsbeleid (verankering)

4.3.4 Oprichten van een werkgroep 'Mobiliteit en jonge verkeersdeelnemers'. (begeleidingscomité) (Minister van Mobiliteit)

Als stuurgroep/ opvolgingscomité ter procesbegeleiding van de uitvoering, aanvulling en/of bijsturing van bovenvermelde actiepunten; als werkgroep voor de uitwerking en vastlegging van 'effectindicatoren' inzake kinderen, jongeren en mobiliteit.
Er wordt een grondige analyse gemaakt met de verschillende betrokken actoren in functie van het ontwikkelen van een indicator voor het meten van attitudevorming..

Betrokken: Minister van Jeugd, De Ambrassade, Gezinsbond, Kind & Samenleving Mobiel 21

Outputindicator(en): Aantal bijeenkomsten / Aantal en kwaliteit van 'verzameling knelpunten en aanbevelingen

Onderwijs

SD 5. In 2019 garandeert Vlaanderen alle kinderen en jongeren een leerloopbaan die aansluit bij hun talenten en die hen in staat stelt volwaardig te participeren aan de samenleving.

Minister van Onderwijs

Beleidsuitdaging uit het Groteprioriteitendebat

Onderwijs vertrekt vanuit jongeren zelf en hun talenten en de context waarin zij zich bewegen (betere begeleiding).

Aanpak watervalsysteem, schoolmoeheid, herwaardering verschillende richtingen.

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 26. Het Comité spoort de Lidstaat aan systematisch onderwijs- en trainingsprogramma's te verstrekken betreffende de principes en bepalingen van het Kinderrechtenverdrag, voor kinderen, ouders en alle beroepsgroepen die werken voor en met kinderen, met inbegrip van rechters, advocaten, ordehandhavers, leerkrachten, medisch personeel en maatschappelijk werkers. Het Comité roept de Lidstaat op mensenrechteneducatie, inclusief kinderrechten, op te nemen in de lessenpakketten (curricula) van alle basisscholen en secundaire scholen.

SB 55. In het kader van art. 23 van het Verdrag en de algemene bemerking nr. 9 (2006) van het Comité betreffende de rechten van kinderen met een handicap, spoort het Comité de Lidstaat aan concretere acties te ondernemen om inclusief onderwijs voor kinderen met een handicap te verzekeren alsook de integratie in dagzorgcentra. Het Comité vraagt de Lidstaat tevens te verzekeren dat de middelen die worden toegewezen aan kinderen met een handicap voldoende zijn en voor dat doel gereserveerd worden zodat ze niet gebruikt worden voor andere doeleinden en al hun behoeften kunnen dekken, waaronder programma's voor het opleiden van professionals die met kinderen met een handicap werken, in het bijzonder onderwijzers die met kinderen met een handicap werken binnen het gewoon onderwijs.

SB 67. Het Comité dringt er bij de Lidstaat op aan:
a) De noodzakelijke maatregelen te nemen om schoolgelden af te schaffen in overeenstemming met zijn Grondwet;
b) Te waarborgen dat alle kinderen toegang hebben tot onderwijs, ongeacht hun socio-economische status, en dat kinderen uit arme gezinnen niet langer worden doorverwezen naar speciale onderwijsprogramma's;
c) Meer inspanningen te leveren om de ongelijkheid inzake prestaties te verkleinen, door bijzondere aandacht te besteden aan het promoten van het onderwijs bij kinderen van vreemde herkomst; en
d) Geen repressieve maatregelen te nemen die een negatieve impact hebben op de gezinnen die economisch en sociaal het meest benadeeld zijn en allicht niet zullen bijdragen tot hun grotere betrokkenheid bij het schoolsysteem, maar in plaats daarvan coherente strategieën uit te werken met de hulp van leerkrachten, ouders en kinderen om de kernoorzaken voor schooluitval aan te pakken.

SB 69. Het Comité raadt de Lidstaat met aandrang aan allesomvattende preventie- en bewustmakingscampagnes te ontwikkelen in de strijd tegen pesten en eender welke andere vorm van geweld op school.

Operationele Doelstellingen

OD 5.1 De Vlaamse overheid stimuleert de volledige ontwikkeling van kinderen en jongeren, en heeft daarbij aandacht voor hun rol als burger in de samenleving.

Minister van Onderwijs

In de beleidsnota Onderwijs:
OD 1.6 Leerdoelen scherpstellen om sterke persoonlijkheden te vormen: "onderwijs moet jongeren voorbereiden op een volwaardige participatie in (alle facetten van) de samenleving

Geplande projecten en processen

5.1.1. Modernisering van het secundair onderwijs. (Minister van Onderwijs)

Eén van de doelstellingen van de modernisering van het secundair onderwijs is jongeren laten groeien tot persoonlijkheden die op een kritische, maatschappijbetrokken, verantwoorde, autonome, creatieve en verdraagzame manier participeren aan de samenleving. Per graad wordt daarom een set sleutelcompetenties vastgelegd. Ook een positieve school- en studiekeuze op basis van inzicht, interesse en capaciteiten van de leerling en dus onafhankelijk van sociaal-economische en sociaal-culturele status is een doelstelling van de modernisering van het secundair onderwijs.

In de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs wordt het huidige studieaanbod geactualiseerd en gerationaliseerd, rekening houdend met de regionale verschillen en met garantie van de vrije keuze. De hiërarchie tussen de onderwijsvormen wordt weggewerkt. De studierichtingen worden gesitueerd in een matrix volgens inhoudelijke domeinen en uitkomsten. Elke studierichting moet een goede aansluiting verzekeren met het hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt. Daarvoor komt er een betere afstemming van de eindtermen op de startcompetenties van het hoger onderwijs en leiden alle arbeidsmarktgerichte studierichtingen tot één of meer beroepskwalificaties.

Outputindicator Hervorming secundair onderwijs

5.1.2 Maatschappelijk debat eindtermen. (Minister van Onderwijs)

Er wordt in het najaar van 2015 een maatschappelijk debat opgezet (o.a. in het Vlaams Parlement) over wat precies als kern in de eindtermen moet worden opgenomen zodat jongeren kunnen participeren aan de samenleving.

Outputindicator: Verslag debat, eventuele acties, afspraken hier uit volgend

5.1.3. Burgerschapsvorming als fundamenteel deel van het curriculum. (Minister van Onderwijs)

Burgerschapsvorming met aandacht voor alle aspecten (of kennis en vaardigheden) die nodig zijn om als kritische burger actief te kunnen bijdragen aan de diverse samenleving (zoals o.a. kinder- en mensenrechteneducatie) blijft, via de eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen, een fundamenteel deel uitmaken van het curriculum. De behoefte aan ondersteuning in het onderwijsveld voor de implementatie van deze eindtermen is nog steeds groot. De Vlaamse overheid blijft daarom investeren in ondersteuningsinitiatieven, zoals de educatieve dienst van de Koning Boudewijnstichting (KBS) en het Bijzonder Comité Herinneringseducatie (BCH).

Outputindicatoren: Jaarlijkse middelen voorzien

5.1.4. Subsidiëring van jeugdwerkorganisaties, sociaal-culturele verenigingen, sociaal-culturele bewegingen die persoonlijke ontwikkeling, kinder- en mensenrechteneducatie én burgerschap promoten. (Minister van Jeugd)

Kinderen en jongeren ontplooien zich niet enkel op school. Zowel in het jeugdwerk als in het sociaal-cultureel volwassenenwerk (voor de 18 tot 30 jarigen) zijn er heel wat organisaties actief die hen kansen geven om zich te ontwikkelen op het vlak van cultuur, zelfredzaamheid, groepsvorming,.... Ook maatschappelijke ontplooiing of verandering zijn bewust nagestreefde doelstellingen. Een aantal gaat ook specifiek in op democratisch burgerschap (Tumult, Globelink, de politieke jongerenbewegingen, De Wakkere Burger, Ryckevelde, ...), andere op kinder- en mensenrechteneducatie, en kunnen daar ook onderwijsverstrekkers in bijstaan (al zijn de subsidiëringsregels daarbij variërend). Ook in het jeugdhuizenreglement worden aanzetten gegeven tot participatie aan de samenleving (ondernemerschap).

Outputindicator: Aantal gesubsidieerde organisaties, bedrag subsidie

5.1.5. De Vlaamse overheid zorgt met de uitvoering van het STEM-actieplan voor actuele en interessante STEM-loopbanen (Science – Technology – Engineering – Mathematics) en bevordert een goede studiekeuze. (Minister van Onderwijs)

Het STEM-actieplan moet leerlingen er toe aanzetten voor STEM -richtingen en -beroepen te kiezen. De acties mikken op een beter, relevanter en aantrekkelijker STEM onderwijs, meer en betere informatie over STEM -richtingen en -beroepen o.a. door STEM- richtingen beter bekend te maken bij het grote publiek en op een duidelijke rol voor bedrijven en sectoren in het bevorderen van de keuze voor STEM. Uiteraard is duidelijke informatie over alle studierichtingen en beroepen ook belangrijk voor niet-STEM-gerelateerde opleidingen, zodat leerlingen en studenten een geïnformeerde studiekeuze kunnen maken.

Outputindicator: Aantal leerlingen SO en studenten HO die kiezen voor een STEM- studierichting en STEM loopbaan

5.1.6. Onderzoek naar gegenderde studiekeuzes in het technisch en beroepssecundair onderwijs in Vlaanderen. (Minister van Gelijke Kansen)

In de meeste EU-landen, waaronder België, weerspiegelt de leerlingensamenstelling in het secundair (en hoger) onderwijs de traditionele rolpatronen. Er is nog steeds een grote kloof tussen jongens en meisjes in de keuze van studiegebieden en –onderwerpen. Meisjes maken vooral studiekeuzes die leiden naar 'vrouwelijke' beroepen, jongens kiezen voor opleidingen die leiden naar 'mannelijke' beroepen. Deze seksesegregatie is bijzonder uitgesproken in beroeps- en technische programma's en scholen.
Seksesegregatie in het onderwijs is in twee opzichten zeer problematisch. Allereerst, op individueel niveau, beperkt segregatie de studie- en carrièremogelijkheden van jonge mensen tot deze die sociaal aanvaardbaar geacht worden voor hun geslacht/gender. Ten tweede, belemmert deze segregatie de optimale allocatie van menselijk potentieel en talent op het niveau van de arbeidsmarkt.

Het onderzoek wil de rol van de (geïnternaliseerde) genderbeelden en -stereotypen inzake studierichtingen en beroepen, in het proces van studiekeuze van leerlingen, onderzoeken. De besluitvorming inzake studiekeuzes wordt retrospectief onderzocht. Er gebeurt hiertoe een bevraging via een online vragenlijst van studenten uit het 1e jaar van de 2e graad van een steekproef van technische en beroeps-secundaire scholen.

Outputindicator: een onderzoeksrapport, voorstelling van het rapport op een colloquium/seminarie,- verspreiding van de resultaten naar het grote publiek via de communicatiekanalen van het Steunpunt (bv. website, nieuwsbrief,...)

5.1.7 Onderzoek naar de conformiteit van de recente ontwikkelingen en maatregelen m.b.t. het recht op inclusief onderwijs, met het VN-verdrag Handicap. (Minister van Gelijke Kansen)

Het onderzoek bestudeert hoe het Vlaamse beleid zich verhoudt tot het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. Het VN-Verdrag fungeert als juridische toetssteen om te onderzoeken in welke mate de recente ontwikkelingen en maatregelen in het onderwijsbeleid m.b.t. het recht op inclusief onderwijs (implementatie M-decreet) conform het verdrag zijn.

Outputindicator: een onderzoeksrapport

5.1.8 Kinderrechteneducatie (Minister van Jeugd)

Het Comité voor de Rechten van het Kind spoorde België (2010) aan systematisch onderwijs- en trainingsprogramma's te verstrekken betreffende de principes en bepalingen van het Kinderrechtenverdrag, voor kinderen, ouders en alle beroepsgroepen die werken voor en met kinderen, met inbegrip van rechters, advocaten, ordehandhavers, leerkrachten, medisch personeel en maatschappelijk werkers. Er gebeurt van alles door verscheidene organisaties maar of er daarmee tegemoetgekomen wordt aan de aanbeveling is niet duidelijk. Er blijft blijkbaar toch een grote nood bestaan aan kinderrechteneducatie, met name ten aanzien van begeleiders van kinderen in kwetsbare situaties.
KeKi zal een eigen studie doen naar de vaardigheden die zich in dit verband situeren in de relatie volwassene-kind. Hoe kan ervoor gezorgd worden dat volwassenen die werken met kinderen, doen wat ze verkondigen. KeKi zal in eerste instantie verder bouwen op het spoor onderwijs, dat het in samenwerking met de Kinderrechtencoalitie en De Ambrassade heeft uitgezet in 2014. Het gaat over meer dan louter kennisoverdracht. Men wil met het onderzoek aanzetten geven tot meer burgerschapsvorming in het onderwijs.
In tweede instantie, en op basis van de bevindingen in de eerste fase, zal onderzocht worden wat andere beroepsgroepen doen aan kinderrechteneducatie, welke dynamieken en noden hier spelen. Op basis hiervan worden concrete acties afgesproken m.b.t. vorming van begeleiders en informatie voor kinderen en jongeren zelf.

Betrokken: Kenniscentrum Kinderrechten. De Ambrassade (Jongerengids), Kinderrechtswinkel (Kinderrechteneducatie.be), Kinderrechtencommissariaat, Kinderrechtencoalitie, UNICEF.

Outputindicatoren Onderzoek KeKi. Vorming

5.1.9. Preventief pestbeleid. (Minister van Onderwijs)

(Cyber)pesten wordt via verschillende pijlers op beleidsvlak aangepakt. Ten eerste wordt ingezet op het versterken van het beleidsdomeinoverschrijdend werken. (Cyber)pesten is immers niet eigen aan onderwijs, maar komt in iedere sector voor. Bovendien worden er vanuit verschillende sectoren maatregelen genomen om pesten tegen te gaan en kunnen sectoren van elkaar leren.
Een tweede pijler betreft het bewaken van het welbevinden op school voor elk kind en elke jongere in lopende beleidsprojecten. Het gaat dan niet alleen over het behalen van resultaten en de aandacht voor talenten, maar ook over de wijze waarop leerkrachten in de klas staan en met kinderen en jongeren omgaan. Het werken rond welbevinden komt in verschillende dossiers aan bod zoals leerrecht, het tegengaan van schooluitval en het nieuwe concept voor leerlingenbegeleiding.
Ten derde wordt de verantwoordelijkheid en rol van eenieder in onderwijs in de aanpak van pesten versterkt. Het gaat dan niet alleen over de rol van de overheid (inclusief de

onderwijsinspectie), maar ook over andere partners zoals de onderwijskoepels, de schoolteams/leerkrachten/directies, de leerlingen en hun ouders. Om scholen nog beter te ondersteunen wordt de bestaande informatie rond pesten gebundeld en ter beschikking gesteld via één kanaal.

De laatste pijler is het versterken van de kracht van leerlingen zelf in de aanpak van pesten. De overheid werkt hiervoor samen met de Vlaamse Scholierenkoepel o.a. voor het promoten van de methodiek van peer-mediation (leerlingbemiddeling). Belangrijk hierbij is dat jongeren zelf conflicten leren oplossen en vaardigheden verwerven die ook in het latere leven nog van pas zullen komen maar bovenal dat jongeren ook de kans krijgen om te leren zorgen voor elkaar. Nog al te vaak wordt er immers van uit gegaan dat alle jongeren bij volwassenen en hulpverleners terecht moeten kunnen, terwijl jongeren soms eerder dan volwassenen zien dat er iets aan de hand is.

Binnen elke pijler worden verschillende acties op touw gezet om scholen te ondersteunen bij de aanpak van pesten.

OD 5.2 De Vlaamse overheid wil het werkplekleren stimuleren en het stelsel van leren en werken versterken

Minister van Onderwijs en Minister van Werk

Deze OD is een gedeelde verantwoordelijkheid van de Ministers bevoegd voor Onderwijs en de Minister bevoegd voor Werk. We verwijzen ook naar OD 11.1 die hetzelfde nastreeft. In dit hoofdstuk wordt vooral de onderwijskant belicht, terwijl in hoofdstuk 11.1 voornamelijk de kant van werk wordt bekeken.

In de beleidsnota Onderwijs wordt dit benoemd (geldt gedeeltelijk ook voor OD 5.3):
OD 1.8 Van leren en werken een volwaardig onderwijstraject maken en 1.9.3 Via betere randvoorwaarden het werkplekleren stimuleren

Geplande projecten en processen

5.2.1. Versterking van het stelsel van leren en werken (duaal leren opwaarderen tot volwaardige leerweg). (Minister van Onderwijs en Minister van Werk)

Het duaal leren ambieert een opwaardering van het arbeidsmarktgericht onderwijs, zowel binnen het huidige voltijds secundair onderwijs als binnen het huidige stelsel van leren en werken. Duaal leren staat voor het gedeeltelijk aanleren van competenties op de werkvloer, aanvullend op de vorming binnen onderwijs. Door deze nauwe band met tewerkstelling en arbeidsmarkt, zorgt dit voor een betere aansluiting en overgang van jongeren binnen dit stelsel naar de eigenlijke arbeidsmarkt. Buitenlandse voorbeelden (en onderzoek) wijzen op het verband tussen een sterk uitgebouwd beroepsonderwijs en lagere jeugdwerkloosheid en schooluitval. in het kader van het proefproject duaal leren dat start in 2016 zullen ook leerlingen (via het VSK) betrokken worden.

Betrokken: VSK, jongeren en jeugdorganisaties

Outputindicator: Conceptnota, Evaluatie proefproject, aangepast regelgevend kader

5.2.2. Een eenduidig en hanteerbaar juridisch kader voor alle vormen van werkplekleren (Minister van Onderwijs). (Minister van Onderwijs)

Om werkplekleren juridisch transparanter en aantrekkelijker te maken, zal samen met de sociale en de onderwijspartners een eenduidig en hanteerbaar juridisch kader voor alle vormen van werkplekleren ontwikkeld worden, zowel voor arbeidsmarktgericht als niet-arbeidsmarktgericht onderwijs.

Betrokken: Minister van Werk

Outputindicator eenduidig juridisch kader.

OD 5.3 De Vlaamse overheid maakt het mogelijk dat jongeren via flexibele trajecten en studiebewijzen kunnen doorstromen naar de arbeidsmarkt en/of het hoger onderwijs.

Minister van Onderwijs

Geplande projecten en processen

5.3.1. Flexibele leerwegen. (Minister van Onderwijs)

Dit project bestaat uit twee luiken:

- -De mogelijkheid tot het uittekenen van flexibele leerwegen verder bekend maken en praktijkvoorbeelden verspreiden.
- -Onderzoeksopdracht flexibele leerwegen. Dit onderzoek omvat het verkennen en kritisch analyseren van verschillende praktijken van flexibele leerwegen in het gewoon onderwijs met het oog op de maximale ontplooiingskansen voor leerlingen, met aandacht voor leerprestaties, welbevinden, leerwinst, enzovoort. Op die manier wil men inzicht krijgen in de mogelijkheden en valkuilen van deze vorm van differentiatie.

Outputindicator: Onderzoeksrapport

5.3.2. Kwalificatiebewijzen en delen van kwalificaties, inclusief EVC (erkennen van verworven competenties). (Minister van Onderwijs)

Flexibele trajecten in het onderwijs (zowel leerplicht als hoger) zijn nu reeds mogelijk.
Jongeren die zonder kwalificatie het onderwijs hebben verlaten en willen terugkeren (naar bijv. deeltijds onderwijs, volwassenenonderwijs, beroepsopleidingen...) zouden voor de competenties die ze succesvol hebben verworven een studiebewijs moeten kunnen krijgen of (na een VC-assessment) een bewijs van competenties. Voorstellen hiervoor worden gedaan in het kader van het werken aan een geïntegreerd EVC-beleid. Eerste stap: Discussienota 'Naar een geïntegreerd EVC-beleid'

Outputindicator: Onderzoeksrapport

5.3.3. Het blijven onderzoeken van mogelijkheden van valideren bij competenties opgedaan in het jeugdwerk. (Minister van Jeugd en Cultuur)

Via de ondersteuning voor Oscar enerzijds en de nieuwe regeling voor kadervorming met bijhorende kadervormingstool bouwen we verder aan het competentiegericht denken binnen het jeugdwerk. Er wordt onderzocht of andere tools meer geschikt zijn. Daarnaast blijven we

open staan voor de dialoog over welke plek het jeugdwerk kan innemen binnen de Vlaamse Kwalificatiestructuur en het bredere EVC beleid.

Betrokken: Minister van Werk. Minister van Onderwijs

Outputindicator: Aantal jongeren kadervormingstraject opgestart, aantal attesten

SD 6. In 2019 zijn scholen in Vlaanderen stimulerende, meer inclusieve, open en ruime leerzones

Minister van Onderwijs

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 26. Het Comité spoort de Lidstaat aan systematisch onderwijs- en trainingsprogramma's te verstrekken betreffende de principes en bepalingen van het Kinderrechtenverdrag, voor kinderen, ouders en alle beroepsgroepen die werken voor en met kinderen, met inbegrip van rechters, advocaten, ordehandhavers, leerkrachten, medisch personeel en maatschappelijk werkers. Het Comité roept de Lidstaat op mensenrechteneducatie, inclusief kinderrechten, op te nemen in de lessenpakketten (curricula) van alle basisscholen en secundaire scholen.

SB 55. In het kader van art. 23 van het Verdrag en de algemene bemerking nr. 9 (2006) van het Comité betreffende de rechten van kinderen met een handicap, spoort het Comité de Lidstaat aan concretere acties te ondernemen om inclusief onderwijs voor kinderen met een handicap te verzekeren alsook de integratie in dagzorgcentra. Het Comité vraagt de Lidstaat tevens te verzekeren dat de middelen die worden toegewezen aan kinderen met een handicap voldoende zijn en voor dat doel gereserveerd worden zodat ze niet gebruikt worden voor andere doeleinden en al hun behoeften kunnen dekken, waaronder programma's voor het opleiden van professionals die met kinderen met een handicap werken, in het bijzonder onderwijzers die met kinderen met een handicap werken binnen het gewoon onderwijs.

SB 67. Het Comité dringt er bij de Lidstaat op aan:
a) De noodzakelijke maatregelen te nemen om schoolgelden af te schaffen in overeenstemming met zijn Grondwet;
b) Te waarborgen dat alle kinderen toegang hebben tot onderwijs, ongeacht hun socio-economische status, en dat kinderen uit arme gezinnen niet langer worden doorverwezen naar speciale onderwijsprogramma's;
c) Meer inspanningen te leveren om de ongelijkheid inzake prestaties te verkleinen, door bijzondere aandacht te besteden aan het promoten van het onderwijs bij kinderen van vreemde herkomst; en
d) Geen repressieve maatregelen te nemen die een negatieve impact hebben op de gezinnen die economisch en sociaal het meest benadeeld zijn en allicht niet zullen bijdragen tot hun grotere betrokkenheid bij het schoolsysteem, maar in plaats daarvan coherente **strategieën uit**

te werken met de hulp van leerkrachten, ouders en kinderen om de kernoorzaken voor schooluitval aan te pakken.

SB 69. Het Comité raadt de Lidstaat met aandrang aan allesomvattende preventie- en bewustmakingscampagnes te ontwikkelen in de strijd tegen pesten en eender welke andere vorm van geweld op school.

Operationele Doelstellingen

OD 6.1 De Vlaamse overheid blijft open en ruime leerzones op het vlak van onderwijs, jeugd, welzijn en sport, stimuleren in samenwerking met het lokale niveau.

Minister van Onderwijs

Geplande projecten en processen

6.1.1. Bottom-up initiatieven ondersteunen (Minister van Onderwijs)

De Vlaamse overheid ondersteunt inhoudelijk bottom-up initiatieven die de realisatie van open en ruime leeromgevingen op het oog hebben. Ook het toegepast onderzoek naar open en ruime leeromgevingen blijven we ondersteunen. Daarbij wordt ook ingezet op adviserende en sensibiliserende initiatieven ten aanzien van de relevante partners en op de beleidsondersteunende rol. Gezien de complexiteit en samenwerking tussen verschillende partners zullen we nagaan of de Vlaamse overheid inhoudelijk kan ondersteunen en kan faciliteren bij de lokale regie en coördinatie van open en ruime leeromgevingen.

Vanuit infrastructureel oogpunt worden verschillende pistes onderzocht om (school)gebouwen gemakkelijker en meer open te stellen voor derden, ze te delen met verschillende partners en worden mogelijke obstakels voor het multifunctioneel bouwen opgeheven. Hierbij gaat zowel aandacht naar aspecten van bouwen, gebruik en beheer. Het multifunctioneel inzetten en het medegebruik van het schoolpatrimonium moet het uitgangspunt worden in de toekomst. We streven daarbij ook naar een vereenvoudiging en harmonisering van de geldende regelgeving om sneller nieuwe of vernieuwde schoolinfrastructuur te realiseren.

Betrokken: Minister van Cultuur, Brussel en Jeugd, Minister van Sport, Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Outputindicator: Onderzoeksrapport

6.1.2. Een kwaliteitsvol naschools sportaanbod. (Minister van Sport)

zie OD 1.2.10

6.1.3. Verruimen van de visie op kleuterparticipatie. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Het project 'kleuterparticipatie' is gestart vanuit het onderwijsbeleid. Kind en Gezin heeft sinds 2009 een engagementsverklaring samen met Agentschap Onderwijsdiensten waarin de proactieve en reactieve doelstellingen en acties zijn opgenomen. In het kader van de overstap van de kinderopvang/thuissituatie naar de kleuterschool blijven we inzetten op het sensibiliseren, informeren en toeleiden naar deze 'institutionele vormen' van 'deelhebben aan het maatschappelijke leven'.
We werken aan benaderingen om de transities naar deze vormen van deelnemen en deelhebben zo vloeiend mogelijk te maken en tegelijk hun belang en het belang van de kwaliteit te benadrukken. Hier focussen we op de overgang van thuis/opvang naar de kleuterschool en alles wat daarbij van belang is. In een eerste fase zetten we samenwerking op met onderwijs en inburgering om deze overgang zo warm en naadloos mogelijk te maken. We zullen daarbij gedeelde thema's als taalstimulering, zindelijkheidstraining, omgaan met diversiteit opvolgen.

Betrokken: Minister van Onderwijs, Minister van Inburgering en Integratie

Outputindicator: Actieplan Warme overgang

6.1.4 Uitbouw van de Huizen van het Kind. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Zie OD 1.2.16; zie ook OD 3.1, 7.1, 9.2

6.1.5 Brussel ondersteunt Brede School projecten. (Minister van Brussel)

Sinds 2012 wordt in Brussel ingezet op Brede School. Er wordt per jaar 750.000 euro vrijgemaakt voor Brede School (waarvan een gedeelte dient voor inhoudelijke ondersteuning via het Onderwijscentrum Brussel). Deze middelen worden overgemaakt aan de VGC, die zelf ook middelen vrijmaakt. De VGC heeft in deze de regierol, maar het Team Coördinatie Brussel wordt nauw betrokken, onder andere bij de evaluaties. Momenteel lopen er in Brussel 28 Brede Scholen met middelen van de Vlaamse Gemeenschap en de VGC.

Betrokken: Vlaamse Gemeenschapscommissie

Outputindicator: jaarlijkse subsidies

OD 6.2 De Vlaamse overheid zet prioritair in op de competentieontwikkeling van directies en leerkrachten met specifieke aandacht voor kwetsbare kinderen en jongeren zodat zij in een veilige en vertrouwde omgeving school kunnen lopen.

Minister van Onderwijs

Geplande projecten en processen

6.2.1. Het uitrollen van het beleid voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. (Minister van Onderwijs)

Op 21 maart 2014 heeft de Vlaamse Parlement het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften definitief goedgekeurd. De implementatie van de grootste onderdelen van dit decreet start op 1 januari 2015 met het oog op de inschrijving van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon of buitengewoon onderwijs vanaf het schooljaar 2015-2016. Met dit decreet wordt het recht op redelijke aanpassingen voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften afdwingbaar. Het M-decreet is pas van kracht in schooljaar 2015-2016. In februari 2016, na invoering van het M-decreet, wordt opnieuw een meting gedaan (van leerlingenaantallen in het buitengewoon onderwijs, in de GON-begeleiding). Dan zullen de eventuele verschuivingen duidelijk zijn. Ook in de jaren daarna zal men de effecten van maatregelen uit het M-decreet meten en indien nodig zal het beleid bijgestuurd worden.

Betrokken: Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

6.2.2. Vorming rond diverse thema's uit het gelijkekansenbeleid van jongeren met een etnisch-cultureel diverse achtergrond. (Minister van Gelijke Kansen)

Vzw Ella ontwikkelt en verspreidt educatief materiaal en heeft een vormingsaanbod voor groepen van diverse etnisch-culturele minderheden en andere. Ella heeft een aanbod aan vormingen rond het kruispunt van gender en cultuur in de hulpverlening, seksuele oriëntatie, huwelijksmigratie, kruispuntdenken in de praktijk, beeldvorming en identiteitsvorming, inleiding in gender, etniciteit en seksuele diversiteit. Er wordt een planning opgemaakt van het vormingsaanbod. Verder zal Ella een aanbod aan vormingen en workshops op maat voorzien, naar een publiek van groepen van diverse etnisch-culturele minderheden en andere.

Betrokken: Minister van Onderwijs

6.2.3. Website: www.genderindeblender.be voor transjongeren, actoren uit het onderwijs en hulpverleners, wordt onderhouden. (Minister van Gelijke Kansen)

In 2008 participeerde RoSa aan het project Gender in de Blender. Dit project van de provincie Vlaams-Brabant wil (transgender) jongeren informatie bieden over transgender. De rol van RoSa in dit project is het documenteren, ontwerpen en onderhouden van de website www.genderindeblender.be. In de loop van 2014 werd het project geüpdatet. De provincie Vlaams-Brabant bracht een nieuwe editie uit van de educatieve map. RoSa vernieuwde de website en vulde de bibliografie aan. In 2015 zet RoSa dat engagement verder.

Betrokken: Minister van Onderwijs, Departement Onderwijs en Vorming

6.2.4. www.genderindeklas.be, een website voor leerkrachten rond gender in de klas, wordt onderhouden en geüpdatet. Workshops worden op vraag gegeven in lerarenopleidingen. (Minister van Gelijke Kansen)

Met Gender in de klas richt RoSa zich tot al wie betrokken is bij onderwijs. De site biedt overzichtelijke informatie voor al wie genderbewust wil lesgeven en leerlingen genderbewustzijn wil bijbrengen. Gender in de klas is vooral ook een praktische site voor leerkrachten en al wie met onderwijs bezig is. Naast een algemene introductie op gender en de invloed van gender in de klas, biedt Gender in de klas tips en inspiratie, materiaal om direct mee aan de slag te gaan en genderscreeningsinstrumenten per onderwijsniveau en per vak. Bovendien wordt dit alles gekaderd in de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. In 2015 worden extra aanvullingen gepland rond bijzonder en inclusief onderwijs (gender bij de zorg voor kinderen met een beperking), rond studiekeuzes en concrete lespakketten en informatie voor de verschillende onderwijsniveaus.

Er volgt ook een nieuwe bekendmaking van deze website en de bijhorende workshop. Deelnemers aan de workshop gender in de klas krijgen een introductie in het concept gender. Daarna wordt er samen onderzocht op welke manier dit een rol speelt in de klas. De workshop wordt op aanvraag gegeven in lerarenopleidingen. Er zijn een aantal lerarenopleidingen die jaarlijks een workshop Gender in de klas aanvragen. In 2015 plant RoSa een her-bekendmakingscampagne voor deze workshop.

Betrokken Minister van Onderwijs

Outputindicator: website operationeel en actueel houden, workshops

6.2.5. www.rosadoc.be/kinderboeken wordt onderhouden en up-to-date gehouden. (Minister van Gelijke Kansen)

Stereotiepe ideeën rond meisjes en jongens stellen grenzen aan het experimenteergedrag van kinderen en beperken hen in hun zelfontplooiing. Samen met vele andere invloeden geven boeken mee vorm aan de ideeën die jongens en meisjes hebben over zichzelf en anderen. Gelukkig zijn er ook heel wat kinderboeken die de clichés op subtiele wijze ontkrachten of ze net heel uitdrukkelijk in vraag stellen. De kinderboekensite van RoSa wil ouders, opvoeders en leerkrachten tips en ideeën meegeven om rigide ideeën met behulp van kinderboeken open te trekken. Naast leessuggesties biedt de site ook tips en ideeën om met deze boeken aan de slag te gaan. Deze site maakt deel uit van het Europese project Pages (Pratices Against Gender And Ethnic Stereotypes) dat in 2012 afgerond werd. In 2015 zullen de leessuggesties op de site aangevuld worden.

Betrokken: Minister van Onderwijs

Outputindicator: website operationeel maken, nieuwe boekbesprekingen

OD 6.3 De school als organisatie biedt binnen haar beschikbare financiële mogelijkheden de best mogelijke infrastructuur, offline en online, aan haar leerlingen. Ze doet dit zelf of door samenwerking om het beste onderwijs voor haar leerlingen en door haar leerkrachten tot stand te brengen.

Minister van Onderwijs

In de beleidsnota Onderwijs wordt dit benoemd (geldt gedeeltelijk ook voor OD 5.3):
OD 4.4 Multifunctionele gebouwen voor de toekomst.

Geplande projecten en processen

6.3.1. Masterplan scholenbouw. (Minister van Onderwijs)

Er wordt een masterplan scholenbouw opgesteld dat zowel de problematiek van de verouderde schoolinfrastructuur zal aanpakken als voldoende schoolcapaciteit zal garanderen in specifieke gebieden die met een al te grote capaciteitsdruk te kampen hebben. Het masterplan scholenbouw voorziet zowel in bijkomende nieuwbouw als in renovatie en uitrusting van het bestaande schoolpatrimonium. Doel is dat scholen worden aangepast aan de noden en uitdagingen van de 21e eeuw. In het masterplan scholenbouw wordt volop ingezet op multifunctioneel bouwen en openstelling van schoolgebouwen: de 'infrastructurele kant' van brede school. Het aspect 'multifunctioneel' moet worden meegenomen van bij begin in de ontwerp- en bouwfase. Het masterplan scholenbouw bevat strategische en operationele doelen die in acties geconcretiseerd zullen worden.

6.3.2. Beleid veilig ICT gebruik. (Minister van Onderwijs)

Scholen hebben de opdracht om een veilige leeromgeving te voorzien en te werken aan veilig en verantwoord ICT-gebruik op school. Het eSafety Label heeft tot doel scholen te ondersteunen bij het realiseren van ICT-veiligheid op school. Een positieve ICT ervaring gaat immers hand-in-hand met een degelijk schoolbeleid en een goed doordacht eSafety actieplan.

Het belangrijkste aspect van het eSafety Label is een online vragenlijst waarmee een school in kaart brengt op welk niveau van ICT-veiligheid ze zich situeert. Beleidsplanning, ICT-infrastructuur en de educatieve aanpak van ICT-veiligheid worden daarbij geëvalueerd in het licht van e-safety. Op basis van de resultaten ontvangt elke school een persoonlijk actieplan met het oog op het remediëren van zwakke punten in het schoolbeleid en het verhogen van de ICT-veiligheid.

Outputindicator Aantal participerende scholen

6.3.3. Het EVA Toegankelijk Vlaanderen zal de toegankelijkheid van schoolgebouwen stimuleren en biedt hiertoe een ondersteunings- en dienstverleningsaanbod aan de Minister van Onderwijs en het betrokken beleidsdomein (Minister van Gelijke Kansen)

Het EVA Toegankelijk Vlaanderen wordt het Vlaams expertisecentrum voor 'Toegankelijkheid en Universal design' en draagt de ambitie om Vlaanderen een architectuur te geven zonder drempels, waarin iedereen, los van fysieke of mentale beperkingen, alle kansen krijgt.

Het EVA zal zowel overheden als de private sector informeren, sensibiliseren en begeleiden en wordt ook de instantie waarbij advies wordt ingewonnen in het kader van de Vlaamse toegankelijkheidsverordening. De nieuwe organisatie wordt als beleidsuitvoerende actor ondergebracht bij Gelijke Kansen in Vlaanderen. Toegankelijkheid is al langer een speerpunt van het Vlaamse Gelijke kansenbeleid. Met de oprichting van het EVA krijgt die beleidsambitie ook de nodige onderbouw. Het EVA fusioneert een aantal organisaties waarmee Gelijke Kansen vandaag reeds samenwerkt, werkt versnippering weg en geeft het geheel meer slagkracht.

Betrokken: Minister van Onderwijs, Departement Onderwijs en Vorming

Outputindicator EVA toegankelijk Vlaanderen is operationeel en gaat in op vragen vanuit onderwijs rond toegankelijke schoolgebouwen.

6.3.4. Ondersteuning voor het Steunpunt voor Inclusie bij de vzw Ouders voor Inclusie. (Minister van Gelijke Kansen)

Het Steunpunt voor Inclusie bij de vzw Ouders voor Inclusie wordt ondersteund vanuit het Gelijke kansenbeleid. In overleg met het beleidsveld onderwijs wordt bekeken hoe de werking en functie van dit steunpunt op termijn beter ingebed kan worden in onderwijsstructuren. Het steunpunt ondersteunt ouders en leerlingen in hun zoektocht naar haalbare inclusietrajecten in onderwijs en heeft daarbij een empowerende rol naar de belanghebbenden van een inclusief inschrijvingsrecht en een zo inclusief mogelijk georganiseerd onderwijs.

Betrokken: Minister van Onderwijs

Participatie

Beleidsuitdagingen uit het Groteprioriteitendebat

Kinderen en jongeren maken mee het beleid als volwaardige stakeholders en hebben impact.

SD 7. In 2019 is Vlaanderen meer een omgeving waarin kinderen en jongeren mee vorm kunnen geven aan het beleid in alle aspecten en levensdomeinen die hen aanbelangen

Minister van Jeugd

Duiding

Vertrekkende vanuit de uitdaging, ligt de focus op beleidsparticipatie. Het gaat daarbij zowel om jeugdbeleidsthema's en wat zeer nabij is (bv. het speelpleintje om de hoek), als thema's binnen andere levensdomeinen die hen ook aanbelangen (bv. milieu of ontwikkelingssamenwerking). Met deze doelstelling leggen we de bal in het kamp van 'de volwassenen'. We zetten hiermee in de eerste plaats in op de spelers die participatie mogelijk moeten maken en niet op de inspanningen van kinderen en jongeren zelf.

Met deze doelstelling willen we randvoorwaarden creëren (zowel afdwingbaar als op vlak van mentaliteit), waardoor het draagvlak verhoogd wordt en de omgeving gecreëerd, opdat een permanente participatieve houding de norm wordt waarbij wisselwerking, dialoog en gelijkwaardigheid centraal staan. Overheden, organisaties, scholen, voorzieningen en ondernemingen zouden hier stappen vooruit moeten zetten, ook al is er een verschillend vertrekpunt.

Effectindicatoren

Naam Indicator	Streefwaarde
% kinderen en jongeren in Vlaanderen die deelnemen aan een leerlingenraad, jeugdraad, (kinder-)gemeenteraad (*kinderrechtenmonitor – JOP-monitor*)	
% kinderen en jongeren in Vlaanderen dat organiserend lid is van een vereniging (*kinderrechtenmonitor – JOP-monitor*)	

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 34. Het Comité beveelt de Lidstaat aan alle nodige maatregelen te treffen opdat het principe van het hoger belang van het kind, overeenkomstig artikel 3 van het Verdrag, op gepaste wijze wordt opgenomen in alle wettelijke bepalingen evenals in de gerechtelijke en administratieve beslissingen en in projecten, programma's en diensten die een impact hebben op kinderen.

SB 36. Het Comité vestigt de aandacht van de Lidstaat op zijn algemene bemerking nr. 12 (2009) inzake het recht van het kind gehoord te worden en beveelt de Lidstaat aan het recht van het kind om gehoord te worden in overeenstemming met artikel 12 van de IVRK te verzekeren en de deelname van alle kinderen op alle overheidsniveaus en binnen de familie, scholen en de gemeenschap te bevorderen met bijzondere aandacht voor kinderen in kwetsbare situaties. Het Comité roept de Lidstaat tevens op de ondersteuning van de participatie van kinderen bij het rapporteringsproces voort te zetten.

SB 38. Het Comité herhaalt zijn eerdere aanbeveling (CRC/C/15/Add.178 para. 22) dat de wetgeving die de procedure in de rechtbanken en de administratieve procedures regelt, moet verzekeren dat een kind dat in staat is zijn eigen mening te vormen, het recht heeft deze mening te uiten en dat hieraan voldoende gewicht wordt toegekend.

Operationele Doelstellingen

OD 7.1 De Vlaamse overheid versterkt de expertise van medewerkers bij overheden, voorzieningen en organisaties rond participatie en hun participatieve basishouding, met extra aandacht voor de levensdomeinen welzijn, onderwijs en werk.

Minister van Jeugd

Duiding

Deze doelstelling moet iets teweeg brengen in de opleiding en vorming van mensen/bepaalde beroepscategorieën die werken met kinderen en jongeren, opdat een participatieve houding een natuurlijke zaak wordt.

We willen een groter en effectief draagvlak creëren en een cultuur van participatie ondersteunen met specifieke aandacht voor Welzijn, Onderwijs en Werk.

Beleidsnota Jeugd:

SD 2, OD 2, actie 2: Vlaanderen ontwikkelt en hanteert strategieën om beleidsparticipatie te verhogen. Alle overheden moeten kinderen en jongeren actief betrekken bij hun beleid, hen erover informeren en garanties inbouwen, opdat kinderen en jongeren hun rechten gewaarborgd weten en hun stem wordt gehoord.

SD 3, OD 3, actie 1: Voortrekker zijn in het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2015-2019. Zoals in het ontwerp-doelstellingenkader van het JKP wordt bepleit, moet onderwijs jongeren voorbereiden op een volwaardige participatie in (alle facetten van) de samenleving.

SD 3, OD 3, actie 3: De samenwerking tussen het jeugdwerk, cultuur, sport en media versterken. Als overheid ondersteunen we activiteiten in de sportclub, het jeugdwerk of in de cultuursector. Dit gebeurt door elke minister vanuit zijn bevoegdheid en bekommernis. Maar we hebben ook een gemeenschappelijke reden: we geloven dat ze jongeren op een zinvolle manier bij elkaar brengen en dat we, door allerlei groepsdynamieken, werken aan burgerschap.

Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

SD 2, OD 4, actie: We hebben bijzondere aandacht voor vertegenwoordiging, participatie en rechten in de jeugdhulp.

We werken een cultuurgevoelige jeugdhulp uit in dialoog met de doelgroep en het werkveld. We bundelen de krachten over sectoren en beleidsdomeinen heen, om versnippering te vermijden.

Geplande projecten en processen

7.1.1 Het Vlaams Kenniscentrum mediawijsheid. (Minister van Media)

Het Vlaams Kenniscentrum heeft de cruciale opdracht om ervoor te zorgen dat alle Vlaamse burgers over de nodige kennis, inzichten en vaardigheden beschikken om zich mediawijs te bewegen in onze sterk gemediatiseerde samenleving. Het kenniscentrum ontsluit kennis en inzichten over specifieke en uiteenlopende mediawijze thema's zoals cyberpesten, online privacy, gaming,... Het werkt samen met tal van partners zoals de VRT en organiseert een hele reeks van ondersteuningsacties en vormingsinitiatieven voor professionals en vrijwilligers uit de onderwijs-, de sociaal-culturele, de welzijns- en de armoedesector en het brede mediawijsheidsveld.
Het Kenniscentrum Mediawijsheid heeft in haar werking specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen zoals kinderen en jongeren. Een bijkomende focus ligt op doelgroepen die een faciliterende rol kunnen en moeten spelen inzake het bijbrengen van mediawijsheidscompetenties. Dit gaat voornamelijk over ouders, jeugdwerkers, begeleiders in de jeugd- en ouderenzorg, bibliotheekmedewerkers en bovenal leerkrachten.

Betrokken: Minister van Media, Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid

Outputindicator Subsidieovereenkomst 2015-2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap en iMinds vzw met betrekking tot het Vlaams Kenniscentrum voor Mediawijsheid

7.1.2 Een netwerkgroep participatie. (Minister van Jeugd)

Er wordt een netwerkgroep samengesteld met actoren van zowel buiten als binnen de overheid en over de beleidsdomeinen heen. Hier kan worden uitgewisseld over goede praktijken, lopende projecten, pijnpunten in huidig beleid en potentiële initiatieven. De focus ligt op kennisuitwisseling, informatiedoorstroming en het uitbouwen van een waardevol netwerk.

Betrokken: De Ambrassade, VVJ, Globelink, ...

Outputindicator Structureel Overleg

7.1.3 Participatie van jongeren bij het beleid en de werking van hun sportorganisatie bevorderen. (Minister van Sport)

Om het belang van het kind in de stimulerende en responsabiliserende visie die aan het kaderdecreet van 20 december 2013 inzake gezond en ethisch sporten ten grondslag ligt te benadrukken, werd een horizontale clausule opgenomen. Deze clausule stelt de

maatschappelijke opdracht van sportorganisaties voorop om bij te dragen aan een sportklimaat waarbij rekening gehouden wordt met de leeftijd, de draagkracht, de behoeften en de mogelijkheden van de minderjarige sporter, onder meer door de organisatie en de werking van participatiestructuren voor minderjarigen te bevorderen en te ondersteunen. Hierbij wordt niet gedacht aan erg formalistische structuren, zoals 'jongerenparlementen' of 'jeugdcommissies bij sportfederaties', maar aan laagdrempelige of soms eerder informelere vormen van participatie rond thema's die de jongere van nabij aanbelangen binnen zijn of haar lokale sportsetting: nieuwe of innovatieve spelvormen naast het traditionele sportaanbod, inrichting en werking van de kantine, pesten in de club,... Hiertoe zullen lokale sportclubs, voor het overgrote deel gedragen door vrijwilligers, bewust gemaakt en ondersteund moeten worden om die inspraak, betrokkenheid, participatie, dialoog, solidariteit... te faciliteren, hun organisatie en werking meer door de bril van de jongere te bekijken en te stoelen op hun behoeften.

Betrokken: Internationaal Centrum Ethiek in de Sport; Vlaamse Sportfederatie; Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid

7.1.4 Speciale aandacht voor kwetsbare toestand van Roma-kinderen door inzetten van brugfiguren. (Minister van Binnenlands Bestuur)

In de centrumsteden, Antwerpen, Gent, Sint-Niklaas en Brussel(Vlaamse Gemeenschapscommissie), waar de instroom MOE-migranten en de concentratie aan Roma groot is, worden buurtstewards ingezet in die wijken waar het samenleven het felst onder druk staat.
Twee aandachtspunten zijn het werken in buurten en de maatschappelijke participatie van Roma, met focus op Roma-kinderen en -jongeren.
De spijbelproblematiek is een belangrijk aandachtspunt waarin de buurtsteward een rol opneemt als bemiddelaar/brugfiguur tussen de school en de Roma-ouders. Preventief wordt ingespeeld op diverse randvoorwaarden zoals gezins- en opvoedingsondersteuning, kleuterparticipatie, brede jeugdhulp....

7.1.5 Stadsmonitor. (Minister van Binnenlands Bestuur)

Zie ook 3.1.14

7.1.6 Jeugdparticipatie bevorderen op gebied van werk. (Minister van Werk)

We zetten in op een betere aansluiting van onderwijs-arbeidsmarkt en voorkomen en remediëren ongekwalificeerde uitstroom zodat jongeren beter gekwalificeerd en met meer

werkervaring aan de start komen door o.a. een aparte jongerenwebsite, gebruik social media en de organisatie van jongerenpanels.

Outputindicator Website, VDAB sociale media, Jongerenpanel

7.1.7 Samenwerkingsovereenkomst tussen de VDAB en De Ambrassade. (Minister van Werk)

De Ambrassade en VDAB hebben hun gezamenlijke doelstellingen gebundeld die focussen op jongeren vroeger, langer en samen, te versterken en een positief realistisch levensloopbaanperspectief te bieden, Deze overeenkomst resulteert in 5 acties: Structureel 3-maandelijks overleg over de Youth Guarantee, Input vanuit VDAB voor de jongerengids, Trustylabel voor de jongerenwebsite van de VDAB, Jongeren als stakeholders vertegenwoordigd in de eigen projecten van Ambrassade en VDAB.

Betrokken: De Ambrassade

Outputindicator Structureel 3-maandelijks overleg over de Youth Guarantee, Input vanuit VDAB voor de jongerengids, Trustylabel voor de jongerenwebsite van de VDAB, Jongeren als stakeholders vertegenwoordigd in de eigen projecten van Ambrassade en VDAB

7.1.8 Het beleidsdomein Onderwijs en Vorming verleent jaarlijks een subsidie aan de Vlaamse Scholierenkoepel. (Minister van Onderwijs.)

De subsidie aan de VSK is bedoeld ter ondersteuning van leerlingenparticipatie op schoolniveau (vertegenwoordiging van leerlingen in de leerlingen- en schoolraad) en het realiseren van beleidsparticipatie van leerlingen aan het onderwijsbeleid (mening van leerlingen capteren en via adviezen en standpunten naar buiten brengen, leerlingen vertegenwoordigen in de Vlaamse Onderwijsraad).

7.1.9 Uitbouw van de Huizen van het Kind. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Zie OD 1.2.16. zie ook OD 3.1, 6.1, 9.2

7.1.10 Ondersteuning van het proces van beleidsparticipatie binnen integrale jeugdhulp. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Participatie van cliënten (minderjarigen en ouders) aan het beleid en in de hulpverlening vormt een belangrijke doelstelling in het decreet integrale jeugdhulp en daarmee een rode draad

doorheen de jeugdhulp. Hiermee wil het decreet de jeugdhulp verbeteren op het vlak van inspraak in de hulpverlening en de bruikbaarheid, bereikbaarheid, beschikbaarheid, begrijpbaarheid en betaalbaarheid van het jeugdhulpaanbod verhogen.
Daarnaast worden ook acties uitgezet om participatie door kinderen en jongeren aan het beleid mogelijk te maken. In dit kader nemen momenteel al vertegenwoordigers van minderjarigen deel aan het structureel overleg in de nieuwe governance-structuur van integrale jeugdhulp (Managementcomité, Gemengde Stuurgroep en haar werkgroepen, IROJ).
Door hun aanwezigheid en deskundige inbreng, en de ondersteuning van die aanwezigheid en inbreng, beïnvloeden de cliëntvertegenwoordigers niet alleen inhoudelijk het beleid, maar leren ze overheden, koepels en voorzieningen om te gaan met de inbreng van cliënten. Zo verhogen ze, al doende, de expertise van het professionele veld in participatie.
Het blijft een voortdurend zoekproces waarin samen met vertegenwoordigers van minderjarigen én de beleidsactoren gewerkt wordt aan een participatiestructuur maar ook aan een participatiecultuur. Gaandeweg groeit die participatiecultuur in dialoog met onder meer (vertegenwoordigers) van minderjarigen.
Om dit te versterken worden ook volgende acties opgenomen:

- De ondersteuning van die vertegenwoordigers waarin ook bepaald wordt over welke thema's vertegenwoordigers een inbreng zullen doen in het overleg en welke punten ze zelf op de agenda van het overleg zullen zetten. In voorbereiding van die adviezen, worden waar mogelijk en zinvol ook minderjarigen bevraagd. Samen met de cliëntvertegenwoordigers, worden de voorwaarden voor een volwaardige beleidsparticipatie opgelijst, wat dan besproken wordt op de structurele overleggen en ook engagementen naar toepassing worden gevraagd. Dit wordt uitgeschreven in een 'actiefiche/actieplan participatie'. Indien relevant en gewenst kan dit ook leiden tot een 'vorming participatie' voor beleidsmakers.
- Uitvoeren van een cliënttoets: toetsen van documenten, instrumenten, methodieken... aan de ervaringen van cliënten en aan wetenschappelijk onderzoek waarin ook minderjarigen werden bevraagd (bv. cliëntoverleg, crisishulp, brieven toegangspoort,...). Resultaten van die cliënttoets worden ingebracht in het overleg.
- Uitbouw van een intersectoraal en interregionaal cliëntenforum, in overleg met en vanuit organisaties van ouders en minderjarigen. Dit forum kan de stem van cliënten (oa minderjarigen) versterken door gemeenschappelijke standpunten uit te werken, cliëntvertegenwoordigers te ondersteunen,...
- Vorming van directies en hulpverleners over rechten van minderjarigen en ouders in de jeugdhulp, o.a. het recht op participatie
- Rechtstreeks informeren en sensibiliseren van minderjarigen en ouders over de jeugdhulp, hun rechten en hun mogelijkheden binnen de jeugdhulp.
- Werken aan een participatieve basishouding door vorming van directies, hulpverleners

Betrokken: - Organisaties van minderjarigen in de jeugdhulp, o.a. Cachet, Joplim

- andere organisaties die perspectief van minderjarigen inbrengen (Straathoekwerk, Jeugdwelzijnswerk, vormingswerk o.a. Arktos, ...)
- Minderhedenforum, VGPH, Netwerk tegen Armoede
- Kinderrechtswinkel

Steunpunten (Jeugdhulp, Expertise Netwerken, Algemeen Welzijnswerk)

Outputindicator: Acties participatie in de IROJ beschreven in actiefiches
- structurele ondersteuning van cliëntorganisaties (o.a. minderjarigen)
- cliëntenforum
- vorming participatieve basishouding

7.1.11 Kinderrechteneducatie. (Minister van Jeugd)

Zie OD 5.1.8

OD 7.2 De Vlaamse Overheid ontwikkelt, stimuleert en hanteert strategieën en voorziet in ruimte en middelen, opdat de beleidsparticipatie van groepen die nu moeilijk bereikt worden, verhoogt

Minister van Jeugd

Duiding

De Vlaamse overheid is zelf een belangrijke actor, zowel in de rol die ze kan spelen naar anderen als in het uitoefenen van een voorbeeldfunctie. Participatie is in beleidsdocumenten misschien reeds 'verworven' beleid maar wat gebeurt er op het terrein?

Met deze doelstelling roepen we op om bestaande instrumenten beter in te zetten, er nieuwe te ontwikkelen en te ondersteunen en de focus zeker te richten op bepaalde groepen die nu nog niet of amper bereikt worden. (bv. leerlingen uit het buitengewoon onderwijs en het basisonderwijs, kinderen en jongeren met een migratie-achtergrond, ...).

Beleidsnota Jeugd:

SD 2, OD 1, actie 1: Inzetten op het toegankelijk maken van het jeugdwerk voor maatschappelijk kwetsbaren en jongeren van vreemde origine. Mensen maken het verschil. Daarom wil ik nieuwe methodieken en experimenteel jeugdwerk ondersteunen dat inzet op praktische projecten. Ik geloof sterk in de emanciperende kracht van het jeugdwerk. Daarom blijf ik ook inzetten op de organisaties die zich specifiek richten op jongeren die het moeilijker hebben in onze samenleving.

SD 2, OD 2, actie 2: Vlaanderen ontwikkelt en hanteert strategieën om beleidsparticipatie te verhogen. Daarnaast wil ik extra aandacht besteden aan de beleidsparticipatie van groepen die nu moeilijk bereikt worden

Geplande projecten en processen

7.2.1 Versterken van de betrokkenheid van mensen van buitenlandse herkomst bij het lokale en Vlaamse beleid. (Minister van Inburgering en Integratie)

Onderzoek laten uitvoeren naar succesvolle methodieken van beleidsparticipatie en belangenbehartiging van personen van buitenlandse herkomst. Hierbij wordt ook de beleidsparticipatie van jongeren met een buitenlandse herkomst meegenomen. Op basis van dit onderzoek kunnen acties worden ondernomen om de beleidsparticipatie van personen van buitenlandse herkomst te verbeteren.

Outputindicator: onderzoeksrapport

7.2.2 Betrekken jongerenvertegenwoordigers, vertegenwoordigers jeugdorganisaties en Vlaamse jeugdraad bij vernieuwing of nieuwe regelgeving. (Minister van Jeugd)

Bij vernieuwing of nieuwe regelgeving zal de afdeling Jeugd steeds in overleg treden met de betrokken stakeholders in de verschillende fasen van het proces en dit naast het formeel vragen van het advies van de Vlaamse Jeugdraad.

Betrokken: De Ambrassade, De Vlaamse Jeugdraad, VVJ, Jint. Vertegenwoordigers jeugdorganisaties

7.2.3 Dag van de Diversiteit (Minister van Jeugd)

zie OD 3.2.2

7.2.4 Gestructureerde Dialoog "Empowerment for political participation" (Minister van Jeugd)

De gestructureerde dialoog is een instrument uit het nieuw kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken om de dialoog te voeren met jongeren en jeugdorganisaties. Tijdens het trio-voorzitterschap Italië-Litouwen-Luxemburg is het thema "Empowerment for political participation". Onder de naam Europinion werkte de Vlaamse Jeugdraad en de Nationale Werkgroep een traject uit.

7.2.5 Label 'kindvriendelijke steden en gemeenten'. (Minister van Jeugd)

zie 3.1.7

7.2.6 Jeugdgemeente van Vlaanderen. (Minister van Jeugd)

Om de twee jaar kan de Vlaamse minister van Jeugd een of meer gemeenten bekronen voor de inspanningen die ze geleverd hebben ten voordele van kinderen en jongeren. De bekroonde gemeente mag zich twee jaar lang Jeugdgemeente of Jeugdstad van Vlaanderen noemen.
Elke jeugdraad kan zijn gemeente of stad voordragen. De jeugdraad staat immers dagelijks met beide voeten in het veld en vertegenwoordigt de uiteindelijke 'klanten' van het beleid. De geldprijs gaat integraal naar de jeugdraad. Met dat bedrag kan de jeugdraad het jeugd- en kindvriendelijke beleid in zijn gemeente verder ontwikkelen.
De aanvraag wordt getoetst aan minstens drie van de volgende criteria:

1. de vernieuwende kwaliteiten van het gemeentelijke jeugdbeleid
2. de concrete participatie van de jeugd aan het gemeentelijke beleid
3. het bereik van nieuwe en diverse doelgroepen

4. de aandacht voor duurzame ontwikkeling binnen het gemeentelijke jeugdbeleid, waarbij minstens de ecologische pijler wordt ingevuld
5. de vernieuwende aspecten van het beleid op het vlak van jeugdcultuur
6. de inspanningen van het beleid om het buitenspelen van kinderen te bevorderen

De uitreiking van de prijs kan de participatie aan het beleid van de jeugd en het bereik van nieuwe en diverse doelgroepen bevorderen. Bovendien werd in 2011 een publicatie uitgegeven 'Kijk eens … zo doen wij dat' met goede voorbeelden van de aanvragende gemeenten, onder meer voorbeelden over participatie en inspraak.

Betrokken: Lokale besturen, lokale jeugdraden

Outputindicatoren: Uitreiken prijs 2015/ 2017, good practices

7.2.7 Verplicht advies van de lokale jeugdraad, minstens bij de opmaak van het meerjarenplan. (Minister van Jeugd)

Decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid. Om voor subsidiëring in aanmerking te komen en met het oog op de organisatie van het overleg en de inspraak bij de voorbereiding en de uitvoering van het jeugdbeleid, inzonderheid in het kader van het meerjarenplan, richt de gemeenteraad een jeugdraad op of erkent de gemeenteraad een al bestaande jeugdraad. Het college van burgemeester en schepenen toont aan dat ze advies vraagt aan de jeugdraad over alle aangelegenheden die betrekking hebben op het jeugdbeleid, ook bij de opmaak van het meerjarenplan. Bij de herziening van het decreet met het oog op de integratie van de sectorale subsidiestromen in het gemeentefonds blijft de verplichting tot het hebben van een jeugdraad behouden. Hieraan is geen subsidiëring meer verbonden. We maken de regelgeving bekend en zorgen voor ondersteuning van jeugdraden en jeugddiensten via de subsidies aan de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten (VVJ).

Betrokken: Minister van Binnenlands Bestuur, Lokale besturen

Outputindicatoren aantal lokale jeugdraden

7.2.8 Projectoproep preventie radicalisering. (Minister van Jeugd en Minister van Inburgering en Integratie)

Gezamenlijke projectoproep 'positieve identiteitsontwikkeling bij jongeren' ter ondersteuning van projecten die bijdragen tot de preventie van radicalisering door in te zetten op positieve identiteitsontwikkeling bij jongeren, op het verstrekken van de positie van jongeren en

jongvolwassenen in de samenleving, op het vergroten van hun maatschappelijke betrokkenheid; projecten die gevoelens van uitsluiting of onrecht kunnen ombuigen in positieve engagementen, projecten die jongeren zin geven in de toekomst, enz.

Outputindicatoren Aantal goedgekeurde projecten

7.2.9 Vernieuwde consultatiepraktijk bij nieuw beleid en nieuwe regelgeving. (Minister-president)

Samen met de hervorming van de strategische adviesraden zal ook een vernieuwde consultatie- en overlegpraktijk worden onderzocht en gestimuleerd.
Jongeren zullen bijzondere aandacht vragen bij deze vernieuwde consultatiepraktijk.

Betrokken: Adviesraden, verenigingen en jongeren

7.2.10 Kind- en jongereneffectrapport (JoKER). (Minister van Jeugd)

zie 3.3.1

7.2.11 Systematisch overleg met jongeren in armoede – betrekken van het jeugdwerk bij het armoedebeleid (Minister van Jeugd)

In de voorbereiding van het JKP werden het Netwerk tegen Armoede en vertegenwoordigers van de proeftuinen armoede systematisch betrokken. Dit overleg met het jeugdtraject van het Netwerk tegen Armoede wordt verdergezet en 1 à 2 maal per jaar wordt expliciet contact ingebouwd over een thema binnen het jeugd- en kinderrechtenbeleid. De manier waarop wordt afgesproken met de betrokkenen. Jaarlijks worden ook vertegenwoordigers uit het jeugdtraject van het Netwerk tegen Armoede uitgenodigd voor het sectoroverschrijdende VPAO met de minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel; eenmaal gaat het expliciet over een jeugdthema. Omgekeerd kan het Jeugdwerk ook betrokken worden bij het armoedebeleid waar relevant. Elke functioneel bevoegde minister beslist hierover in concrete dossiers of overlegorganen.

Betrokken: alle ministers. Netwerk tegen Armoede. Uit de Marge. De Ambrassade

OD 7.3 De Vlaamse overheid stimuleert een verscheidenheid aan participatieve praktijken die leemtes in het huidige participatiebeleid wegwerken.

Minister van Jeugd

Duiding

Met deze doelstelling willen we stappen verder zetten, de juiste noden detecteren.
Enerzijds door te kijken naar het gehele participatieproces en wat daar nog ontbreekt en wel al goed loopt. Inspraak bij opmaak van beleid gebeurt al in vele gevallen, maar wat bij uitvoering en evaluatie? Wordt er voldoende feedback gegeven aan kinderen en jongeren over de resultaten die al dan niet behaald zijn, de keuzes die gemaakt werden?

Anderzijds door het out of the box denken te stimuleren als het over participatie gaat, zowel in bereik, als in proces en structuren.

Beleidsnota Jeugd:
SD 2, OD 2, actie 2: Vlaanderen ontwikkelt en hanteert strategieën om beleidsparticipatie te verhogen. Ik zal een verscheidenheid aan participatieve praktijken stimuleren om de leemtes in het huidige participatiebeleid weg te werken.
SD 4, OD 1, actie 3: We zorgen voor een duidelijk aanspreekpunt voor kinderen. Ik wil op zoek gaan of een uniek en eenvoudig toegankelijk communicatieplatform voor kinderen en jongeren ook kan uitgewerkt worden in Vlaanderen. Zowel de boodschap als het communicatieplatform moeten een zo ruim mogelijk doelpubliek bereiken, ook kinderen en jongeren met een beperking. Bij de ontwikkeling staan leesbaarheid en verstaanbaarheid centraal.

Geplande projecten en processen

7.3.1 Versterken kennis van de Beleids- en BeheersCyclus (BBC) bij jeugdorganisaties. (Minister van Binnenlands Bestuur)

De Vlaamse Regering tracht in toenemende mate de regeldruk op de lokale besturen terug te dringen en hun maximale beleidsautonomie te geven. In dit licht werden de sectorale subsidies voor onder andere jeugd geïntegreerd in het Gemeentefonds. De Vlaamse overheid vertrekt hierbij vanuit het subsidiariteitsprincipe en de overtuiging dat het lokale niveau de ideale context is waarbinnen de lokale democratie kan spelen. Indien kinderen en jongeren volwaardig willen participeren in het lokale debat dan dienen ze uiteraard kennis te kunnen nemen van de visie en de beleidskeuzes van het gemeentebestuur. Deze zijn in toenemende mate besloten binnen de Beleids- en BeheersCyclus (BBC). Een basiskennis van BBC en haar belangrijkste uitgangspunten is daarbij onontbeerlijk. Het Agentschap voor Binnenlandsbestuur zal samen met de afdeling jeugd en de steunpunten die actief zijn binnen de jeugdsector bekijken hoe deze kennis kan worden versterkt.

Betrokken: Minister van Jeugd, Steunpunten, Koepelorganisaties

7.3.2 Overzichtelijk maken van participatieve methoden om met kinderen en jongeren aan de slag te gaan. (Minister van Jeugd)

Bevattelijk en bruikbaar overzicht maken van (participatieve) methodieken voor beleidswerkers, praktijkwerkers en onderzoekers om belang van het kind te operationaliseren in beleid, praktijk en onderzoek; gekaderd binnen een ruime interpretatie van participatie
Overzicht van regelgeving ter bevordering van de participatie van kinderen op Vlaams niveau maken. KeKi krijgt hiervoor een ad hoc opdracht.

Betrokken: Kenniscentrum Kinderrechten

Outputindicator Gebruiksvriendelijk overzicht regelgeving en methodieken

7.3.3 Burgerkabinet. (Minister van Jeugd)

We hechten belang aan wat er leeft bij de bevolking, welke noden ze ziet en op welke manier de burger kijkt naar bepaalde punten van discussie binnen het beleid, ook het jeugdbeleid. Daarom wordt er een deliberatief proces opgestart dat een brug legt tussen het beleid en de bevolking. Het burgerkabinet dient om een vrije ruimte te creëren tussen de minister en burgers om ideeën, oplossingen en aandachtspunten uit te wisselen en zo tot een creatieve en breed gedragen visie te komen. Het eindverslag van dit proces kan gebruikt worden als inspiratie voor het beleid en als basis om een maatschappelijk debat te starten. We waken erover dat kinderen en jongeren betrokken worden.

Outputindicator Eindverslag - beleidsadvies

7.3.4 Cijferboek. (Minister van Jeugd)

Met de Cijferboeken Cultuur, Jeugd en Sport wil de Vlaamse overheid een overzicht bieden van de beleidsinspanningen van de lokale overheden ten aanzien van cultuur, jeugdwerk of sport. De gegevens op deze website zijn gebaseerd op een enquête bij de gemeentelijke cultuur-, jeugd- en sportdiensten en bieden een gedetailleerde momentopname.
De rapporten geven toegang tot een schat van informatie over het lokale cultuur-, jeugd- en sportbeleid (bestuurlijke organisatie, adviesraad, verenigingsleven, ...). De rapporten bieden verschillende mogelijkheden. Enerzijds kunnen de resultaten van maximaal vijf gemeenten

vergeleken worden. Anderzijds kunnen de resultaten van een gemeente worden vergeleken met het gemiddelde van de resultaten van gemeenten die tot dezelfde categorie behoren wat betreft gewest, provincie, inwonersaantal of ruimtelijke situatie van de gemeente. Als derde mogelijkheid is er de vergelijking in de tijd.
Het recentste cijferboek dateert van 2013, in 2015 komt er een nieuwe editie. Door het cijferboek kunnen noden en leemtes i.v.m. lokale participatie worden gedetecteerd.

Betrokken: Departement Kanselarij en Bestuur, Studiedienst Vlaamse Regering, Gemeenten, onderzoeksinstelling, leden stuurgroep

Outputindicator Cijferboek 2015

7.3.5 Eénmeting lokaal jeugdbeleid. (Minister van Jeugd)

Het onderzoek 'de nulmeting' peilde via een enquête en focusgesprekken naar de beleving en tevredenheid over het werken met een apart lokaal jeugdbeleidsplan, zoals tot en met 2013 het geval was. In een tweede luik werden jeugdconsulenten, jeugdraadleden en jeugdschepenen bevraagd over de risico's, mogelijkheden en verwachtingen die ontstaan bij de nieuwe regelgeving en meerjarenplanning. De thema's 'jeugdraad' en 'Inspraak en participatie bij opmaak meerjarenplanning' komen aan bod in het onderzoek. In 2016 wordt een éénmeting voorzien die voortbouwt op de 0-meting. Hierdoor zullen noden en leemtes i.v.m. lokale participatie kunnen worden gedetecteerd.

Betrokken: Departement Kanselarij en Bestuur, Studiedienst Vlaamse Regering, Lokale besturen, Onderzoeksinstelling

Outputindicator Publicatie éénmeting / Presentatie

7.3.6 Implementatie van de gestructureerde dialoog in Vlaanderen. (Minister van Jeugd)

De gestructureerde dialoog is een instrument uit het nieuw kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken om de dialoog te voeren met jongeren en jeugdorganisaties. Een cyclus bestaat telkens uit 18 maanden. De implementatie ervan rust voor het nationale (Vlaamse) niveau bij de nationale werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de afdeling Jeugd, het nationaal agentschap JINT en de Vlaamse Jeugdraad. Deze laatste is voorzitter en heeft de leidende rol.
Bij aanvang van elke nieuwe cyclus zal er grondig geëvalueerd worden. Het bereiken van nieuwe jongeren en een divers publiek is daarbij een belangrijk aandachtspunt, evenals de opvolging van de bereikte resultaten.

Betrokken Vlaamse Jeugdraad, JINT

7.3.7 Label 'Kindvriendelijke steden en gemeenten'. (Minister van Jeugd)

zie 3.1.7

7.3.8 Youth Work Convention 2015 (Minister van Jeugd)

In april 2015 wordt onder BE voorzitterschap van de Raad van Europa de 2e Jeugdwerkconventie georganiseerd. Van bij de start zijn zowel nationale agentschappen als jeugdraden uit de 3 gemeenschappen betrokken. Ze maken deel uit van de Belgische en Europese Stuurgroep.
Deze conferentie versterkt de samenwerkingsverbanden op Vlaams, nationaal en Europees niveau.

Betrokken: Franse en Duitstalige gemeenschap, JINT, Vlaamse Jeugdraad

Outputindicator Organisatie Youth Work Convention

7.3.9 Jeugdgemeente van Vlaanderen. (Minister van Jeugd)

zie 7.2.6

7.3.10 Verplicht advies van de lokale jeugdraad, minstens bij de opmaak van het meerjarenplan. (Minister van Jeugd)

zie 7.2.7

Ruimte

Beleidsuitdaging uit het Groteprioriteitendebat

Meer ruimte voor jongeren om jong te zijn, ruimte openstellen, behouden en versterken.

Kinderen en jongeren worden erkend als mede-eigenaars van publieke ruimte en betrokken bij het ontwerp ervan.

SD 8. In 2019 is doordacht medegebruik de norm bij ruimtelijke ontwikkeling.

Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Duiding

Vlaanderen zal de komende decennia belangrijke uitdagingen onder ogen moeten zien op vlak van ruimtelijk beleid. Een samenloop van demografische prognoses en maatschappelijke tendensen zet actorschap, bewegingsvrijheid en betekenisgeving binnen de publieke en open ruimte onder druk. Als mede-gebruikers en mede-eigenaars van een gedeelde ruimte zijn kinderen en jongeren bijzonder getroffen, gezien zij minder mogelijkheden hebben dan volwassenen om hun stem te laten gelden in het maatschappelijk debat.

Het centrale streven van deze doelstelling is om de beperkte ruimte die er is, zo groot mogelijk en zo goed mogelijk bruikbaar door kinderen en jongeren te maken, dit door volop in te zetten op 'doordacht' medegebruik. Het Groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen onderscheidt hierin drie sporen: 1° reduceren, 2° hergebruiken en 3° recycleren van ruimte. Dit betekent onder meer dat bijkomende activiteiten niet noodzakelijk om nieuwe ruimte vragen, maar een plaats kunnen vinden binnen de reeds bebouwde ruimte. Ruimte kan bovendien in vele gevallen meervoudig gebruikt worden door activiteiten in elkaars nabijheid te brengen of te verweven.

Deze doelstelling wil tegemoet komen aan het recht op spel en vrije tijd, het recht op een gezonde ontwikkeling en het recht om gehoord te worden uit het Verdrag voor de rechten van het kind.

De mogelijkheid tot medegebruik moet worden onderzocht bij zowel planning, ontwikkeling en inrichting van ruimte, als bij het gebruik van (bestaande) ruimte. We focussen hier zowel op publieke als private ruimte (stad-platteland, groene ruimte ...), waarin ook infrastructuur vervat zit. Het ruimtelijk beleid focust op nabijheid, verdichting en vermenging van functies. Mensen

kunnen te voet of met de fiets naar hun werk en gebruik maken van dagelijkse voorzieningen in hun directe leefomgeving. Of mensen hebben de keuze om zich met de fiets, hoogwaardig collectief vervoer (rail of wagen) vlot te verplaatsen naar grotere voorzieningen in een kern even verderop. Het welzijn en de gezondheid van kinderen en volwassenen zijn gewaarborgd doordat verplaatsingen te voet of met de fiets in de stad of het dorp vanzelfsprekend zijn.

Medegebruik slaat daarbij zowel op het flexibel omgaan met de bestemming van diverse ruimtes en de functies van infrastructuur, het mogelijk maken van tijdelijk gebruik, als op het samen gebruiken van publieke en private ruimte (pleinen, straten, bos,...), waardoor kinderen en jongeren er samen met volwassenen een plaats vinden.

We spreken over doordacht medegebruik omdat men
- vertrekt vanuit inspraak en participatie van kinderen en jongeren in planning, inrichting, ontwikkeling én gebruik, rekening houdend met de noden en behoeften van kinderen en jongeren, naast deze van andere gebruikers en de omgeving.
- streeft naar medegebruik waar het kan, maar laat specifiek gebruik toe waar het nodig is. Ruimte moet soms ook exclusief voorbehouden worden voor kinderen, jongeren, de jeugdsector, wat ook voor andere doelgroepen kan gelden.

Effectindicator

Naam Indicator	Streefwaarde
Nog te ontwikkelen (Afdeling Jeugd Departement CJSM)	

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 71. Het Comité vraagt de Lidstaat met aandrang meer inspanningen te leveren om het recht van alle kinderen op rust en vrijetijdsbesteding te verzekeren, te waarborgen dat ze kunnen deelnemen aan spel- en vrijetijdsbestedingen aangepast aan hun leeftijd en vrij kunnen deelnemen aan het culturele leven en kunstactiviteiten, en dat kinderen ten volle betrokken worden bij het besluitvormingsproces in dit kader. Het Comité roept de Lidstaat in het bijzonder op ervoor te zorgen dat kinderen in opvangcentra, kinderen met een handicap en kinderen onder psychiatrische begeleiding gepaste en toegankelijke speelruimtes tot hun beschikking krijgen waar ze kunnen spelen en vrijetijdsactiviteiten kunnen beoefenen. Het Comité dringt er voorts bij de Lidstaat op aan om achtergestelde gezinnen de noodzakelijke middelen te geven om hun kinderen de kans te bieden ten volle hun rechten uit te oefenen in overeenstemming met artikel 31 van het Verdrag.

Operationele Doelstellingen

OD 8.1 De Vlaamse overheid motiveert eigenaars en gebruikers tot doordacht medegebruik van ruimte

Minister van Omgeving

Duiding

Het Groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen formuleert – in lijn met de zero land-take opties van Europa - de ambitie om Vlaanderen stapsgewijs te laten evolueren naar een regio waar het totale ruimtebeslag niet meer toeneemt. Het ruimtelijk beleid zal daarom inzetten op delen van de bebouwde ruimte die goed gelegen zijn, maar vandaag nog onderbenut of verouderd zijn, en deze omtoveren tot gemengde kernen waar mensen zich thuis voelen. We noemen dit het verhogen van het ruimtelijk rendement. Is een van de vier gehanteerde principes:
verweving of multifunctioneel ruimtegebruik spaart ruimte door activiteiten samen te brengen in dezelfde ruimte of door een gespreid gebruik van eenzelfde ruimte doorheen de tijd.

Om medegebruik als norm voor ruimtelijke ontwikkelingen (planning, inrichting, ontwikkeling en gebruik) te stimuleren is het nodig dat alle betrokken actoren worden aangemoedigd om hier actief rond aan de slag te gaan. Dit gebeurt door visieontwikkeling, kennisopbouw, sensibilisering en motivering (juridisch kader, instrumenten én financieel). Een belangrijk aspect hierbij is een mentaliteitswijziging bij eigenaars én gebruikers met als doelstelling een gedragen en duurzaam medegebruik van de ruimte (publiek en privaat). Het gaat hierbij ook over meer vrij toegankelijke bossen, over de verschillende functies van de straat, over de stad als speelruimte.

In de beleidsnota Omgeving:
SD 4, OD 18: "Het BRV gaat uit van doordacht en zuinig ruimtegebruik dat de ruimtelijke organisatie van Vlaanderen versterkt en de leefbaarheid verbetert. Het geeft tevens aan hoe we de waardevolle open ruimte maximaal vrijwaren, mogelijkheden creëren voor een kwalitatief woonaanbod en voldoende ruimte laten om te ondernemen. Multifunctioneel ruimtegebruik en het verweven van functies zijn hierbij essentieel, zonder de hoofdbestemming in het gedrang te brengen."

Geplande projecten en processen

8.1.1. Multifunctioneel gebruik van schoolpatrimonium. (Minister van Onderwijs)

Vanuit infrastructureel oogpunt worden verschillende pistes onderzocht om (school)gebouwen gemakkelijker en meer open te stellen voor derden, ze te delen met verschillende partners en worden mogelijke obstakels voor het multifunctioneel bouwen opgeheven (geen afzonderlijke inkom, geen goed sleutelplan, specifieke regelgeving van de verschillende sectoren en taakbelasting naar beheer, zakelijke rechten op het goed,... Mogelijke oplossingen: voldoende en intelligente opbergsystemen, technische zoneringen van verlichting en verwarming, voldoende gespecificeerde ruimte...) Hierbij gaat zowel aandacht naar aspecten van bouwen, gebruik en beheer. Het multifunctioneel inzetten en het medegebruik van het schoolpatrimonium moet het uitgangspunt worden in de toekomst. Hier zullen pilootprojecten voor worden opgezet (zie ook masterplan scholenbouw OD 6.3.1.)

8.1.2. Initiatieven voor het medegebruik van ruimte in de BLOSO-centra. (Minister van Sport)

BLOSO initieert initiatieven die het medegebruik van de ruimte bevorderen via het aanleggen van speel- en sportveldjes, speelbossen, ... Ook bij de omgevingsaanleg kunnen informele spelelementen geïntegreerd worden zodat de omgeving aanzet tot sporten en bewegen.

Betrokken: Agentschap Natuur en Bos

8.1.3. Advisering van planningsprocessen op gemeentelijk, provinciaal en Vlaams niveau. (Minister van Sport)

In het sportbeleid gaat specifieke aandacht naar het faciliteren van niet- of licht georganiseerde sportbeoefening. Het veranderde sportgedrag vraagt immers aangepaste antwoorden en uitnodigende infrastructuur in de nabije omgeving van de gebruiker vormt hierbij één van de sleutels. Het is dan ook belangrijk dat bij ruimtelijke ontwikkelingen, in het bijzonder in of nabij woonkernen, voldoende aandacht wordt besteed aan voorzieningen voor niet-georganiseerde sporters en voor recreanten. Dit kan gerealiseerd worden door het voorzien van bv. (polyvalente) sport- en speelterreintjes maar het kan ook door informele speelplekken te creëren, ...
Ook binnen de georganiseerde sportbeoefening zal aandacht besteed worden aan het voorzien van voldoende ruimte voor jongeren. In het bijzonder voor sporten waar slechts een beperkt aantal terreinen beschikbaar zijn (zoals bv. geluidsproducerende sporten) is dit belangrijk in het kader van initiatie, jeugdopleiding e.d.

Betrokken: Ruimte Vlaanderen

8.1.4. Stadsvernieuwingsprojecten (projectsubsidies en conceptsubsidies). Inzetten op een kwalitatieve invulling van de publieke ruimte en gemeenschapsinfrastructuur bij Stadsvernieuwingsprojecten. (Minister van Binnenlands Bestuur)

Zie 3.1.15

8.1.5. Projectbegeleiding via Open Oproep en Pilootprojecten. (Minister-president)

We stimuleren vooral doordacht medegebruik van ruimte via projecten die we begeleiden in de tweejaarlijkse Open Oproep procedure en in enkele Pilootprojecten die we hebben lopen rond collectief wonen en zorg bv. waarvan momenteel een tweede generatie in de steigers staat. Dat gaat over concrete projecten voor groepswoningbouw, brede scholen, publieke ruimte, gemeentecentra enz. Deze doelstellingen zijn niet gekoppeld aan één af te bakenen project op zich. Daarnaast is dit medegebruik ook één van de vele elementen die bij die trajecten worden vooropgesteld als onderdeel van kwaliteitsvolle en doordachte ruimte en gebouwen.

8.1.6. Ruimte delen met kinderen, jongeren en hun organisaties. (Minister van Jeugd)

In de jeugdsector bestaan er al heel wat mooie voorbeelden van gedeeld ruimtegebruik. Onder meer op basis van deze good practices wil De Ambrassade met het project 'ruimte delen is ruimte creëren' ook andere sectoren en actoren stimuleren om ruimte open te stellen voor kinderen, jongeren en hun organisaties.
De Ambrassade verzamelt kennis en expertise rond het delen van ruimte met kinderen, jongeren en hun organisaties om inzicht te krijgen in de noden, knelpunten en mogelijkheden die er leven. Ze brengen goede praktijkvoorbeelden in Vlaanderen in kaart en volgen ook een aantal good practices uit Brussel, Aalst en Genk in detail op. Door deze praktijkvoorbeelden op een actieve manier te ontsluiten, willen we anderen inspireren. De Ambrassade stelt een regulitisdossier samen rond het delen van ruimte, en maakt een handleiding voor het delen van ruimte met kinderen, jongeren en hun organisaties waarmee overheden, eigenaars en gebruikers aan de slag kunnen.

Betrokken: Ruimte Vlaanderen. De Ambrassade

Outputindicator: handleiding in de vorm van een website, interactieve PDF of gedrukte brochure, op een actieve manier ontsloten, bijvoorbeeld via vormingen.

8.1.7. Initiatieven voor het medegebruik door jongeren van ruimte in de landinrichtingsprojecten. (Minister van Omgeving)

VLM richt via landinrichting gebieden in, in samenwerking met andere partners. In deze gebieden spoort VLM de partners vaak aan om medegebruik van de ruimte te bevorderen door het aanleggen van speel- en sportveldjes, speelbossen... Ook bij de omgevingsaanleg van grote infrastructuurwerken kunnen informele spelelementen geïntegreerd worden zodat de omgeving aanzet tot sporten en bewegen.
Tijdens de ontwerpfase wordt steeds getracht de gebruikers, dus ook de jongeren en kinderen te betrekken bij het ontwerp op een participatieve manier. Ook onbestemde zones kunnen in een project opgenomen worden en een voorlopige functie als park-/speelzone krijgen.

Betrokken: AWV, gemeentebesturen, Infrabel, ANB

Outputindicator: Voorbeeldenboek

OD 8.2 Door in te zetten op het samen ontwikkelen en gebruiken van (semi-) publieke ruimte vergroot de Vlaamse overheid het mede-eigenaarschap bij kinderen en jongeren.

Minister van Omgeving

Duiding

Mede-eigenaarschap over publieke ruimte impliceert dat kinderen en jongeren er aanwezig mogen zijn, dat ze de ruimte mogen/kunnen gebruiken en mee kunnen bepalen hoe de ruimte wordt ontworpen, ingevuld en gebruikt. We kijken hier opnieuw expliciet naar een duurzame ontwikkeling en (her) inrichting van publieke ruimte, de uitvoering van de plannen, maar ook naar het gebruik van bestaande publieke ruimte, niet enkel pleinen, natuur, bos,..., maar ook de straten zelf.

Kinderen en jongeren ten volle beschouwen als mede-eigenaars van de publieke ruimte en hen betrekken bij alle fases van ontwerp tot gebruik, zorgt er bovendien voor dat hun betrokkenheid op en verantwoordelijkheid voor die publieke ruimte toeneemt. Inspraak en participatie zijn middelen om het gevoel van mede-eigenaarschap te vergroten – deze dienen dan ook in alle fases (ontwikkelen, ontwerpen, uitvoeren, gebruik) aan bod te komen. Participatie zal het proces uiteindelijk versnellen en zorgt voor een groter draagvlak.

In de beleidsnota Omgeving:
SD 5, OD 22: "Toegankelijkheid, ruimte voor basisvoorzieningen, voldoende openbare ruimte om beweging en sociaal contact te stimuleren, functieverweving (handel, wonen, vrije tijd, werk, scholen, voorzieningen voor bejaarden ...) en sociale mix van sociale
huurwoningen, sociale koopwoningen, sociale kavels en privéwoningen zijn belangrijk om een (be)leefbare leefomgeving te creëren voor alle leeftijds- en inkomensgroepen, en zorg te organiseren in de onmiddellijke leefomgeving."

Geplande projecten en processen

8.2.1. Betrokkenheid jongerensector bij de totstandkoming van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. (Minister van Omgeving)

We bevorderen het welzijn van de mens in de ruimte: de waardering die jongeren hechten aan hun ruimte neemt toe door in te zetten op toegankelijkheid van de publieke ruimte, nabijheid van basisvoorzieningen en een gezonde en veilige leefomgeving die uitnodigt tot sport, spel en

beleving: Er wordt gemikt op deelname van jongerenorganisaties aan partnerdialogen in het kader van het BRV, bv. minstens één dialoogmoment (bijvoorbeeld workshop) met jongerensector voorafgaand aan goedkeuring Witboek met oog op het meenemen van de resultaten.

Betrokken: Alle Vlaamse administraties (Ambtelijk Forum voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen). Lokale besturen, maatschappelijk middenveld, jongerensector (via gremia beleidsplan ruimte), De Ambrassade

8.2.2. Initiatieven voor het medegebruik van ruimte in de BLOSO-centra. (Minister van Sport)

Zie 8.1.2

OD 8.3 De Vlaamse overheid garandeert het naast elkaar bestaan van voldoende bestemde en onbestemde ruimte waarin iedereen zijn eigenheid kan bewaren.

Minister van Omgeving

Duiding

De ruimte in Vlaanderen is schaars. Open en groene ruimte moet waar mogelijk behouden worden. Soms verandert een bepaalde plaats van bestemming of is er ondanks een formele bestemming de facto geen bestemming van de ruimte. Door flexibel en tijdelijk gebruik mogelijk te maken, wordt de bestaande ruimte optimaal gebruikt. Aanpasbare vormen van ruimtegebruik bieden kansen om ruimtebeslag flexibel, tijdelijk of omkeerbaar te maken. Dat betekent dat bij de ontwikkeling van tijdelijk ruimtegebruik vooraf wordt nagedacht over de mogelijkheden om nadien een ander gebruik toe te kennen. Dit gebeurt zo veel mogelijk in partnerschap met de (privé-) eigenaars.

Hierdoor vinden meer kinderen en jongeren plekken waar ze zichzelf kunnen zijn en zich kunnen uiten. Daarnaast moet er aandacht zijn voor het verschil tussen de formele bestemming en de diverse bestemmingen die diverse kinderen én jongeren zélf aan een ruimte kunnen toeschrijven: een braakliggend terrein wordt speelzone, een verlaten bedrijf de ideale plaats om je vrienden te ontmoeten, de straat de plaats waar je leert voetballen.

Geplande projecten en processen

8.3.1. Studie internationale voorbeelden gebruik publieke ruimte door kinderen, jongeren en hun organisaties + voorbeeldenboek. (Minister van Jeugd)

Via de tweejaarlijkse conferenties Child in the City worden interessante voorbeelden opgespoord voor het samen bestaan van formele bestemmingen en de diverse bestemmingen die kinderen en jongeren zelf aan een ruimte toeschrijven. In opvolging hiervan worden gerichte zendingen georganiseerd om de voorbeelden uit te diepen. Er wordt een voorbeeldenboek gemaakt en verspreid, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare doelgroepen.

Betrokken: Kind & Samenleving, Child in the City, Europese Unie, stad Gent

Outputindicator: Voorbeeldenboek

8.3.2. Initiatieven voor het medegebruik van ruimte in de BLOSO-centra. (Minister van Sport)

Zie 8.1.2.

8.3.3. Ruimte delen met kinderen, jongeren en hun organisaties. (Minister van Jeugd)

Zie 8.1.6.

Welbevinden

Beleidsuitdaging uit het Groteprioriteitendebat

Structurele aandacht voor psychisch en sociaal welbevinden voor alle kinderen en jongeren. (preventie en dienstverlening

SD 9. In 2019 voelen kinderen en jongeren zich goed in hun vel en kunnen ze aangeven wanneer het niet zo is. Ze weten waar ze er mee terecht kunnen en worden passend geholpen.

Minister van Welzijn

Duiding

De strategische doelstelling omvat drie elementen die voor ons even belangrijk zijn. Deze drie elementen vormen de basis voor de uitwerking van de operationele doelstellingen: je goed voelen in je vel, durven aangeven wanneer het niet zo is en weten waar je terecht kan.

Jongeren staan onder druk. Ze moeten voldoen aan heel wat standaarden en ervaren een grote prestatiedruk. Daarbij komen nog een aantal maatschappelijke fenomenen als overmedicalisering, label-cultuur, groepsdruk e.d. De werkgroep wil dat elke jongere een perspectief heeft op iets beter om hun weerbaarheid te vergroten. Dit wil niet zeggen dat jongeren niet het recht hebben om zich slecht te voelen. Maar net door die weerbaarheid kunnen ze daar op een goede manier uiting aan geven. Momenteel zijn er nog te veel elementen die in een taboesfeer hangen.

De werkgroep vindt het belangrijk dat er de komende jaren preventief wordt gewerkt, ook in de hulpverlening. Jongeren moeten zich veilig kunnen voelen bij de hulpvraag. De geleverde hulp is in proportie met de vraag. Ten slotte is het belangrijk dat er ook bij de volwassenen meer aandacht is voor het psychisch en sociaal welbevinden van kinderen en jongeren.

Zowel voor volwassenen als voor kinderen en jongeren is het belangrijk dat ze weten waar ze terecht kunnen, zodat hun handelingsvrees vermindert. Het belang van een vertrouwenspersoon voor elke jongere en de toegankelijkheid van de hulpverlening zijn hierbij belangrijke aspecten. Het gaat hier om zowel professionele als niet-professionele vertrouwenspersonen, waarbij er voldoende handelingsvrijheid is voor de eerste en voldoende ondersteuning voor de tweede.

Effectindicator

Naam Indicator	Streefwaarde
(JOP bevraging) 'Welke voorzieningen ken je?' 'Op welke voorziening doe je een beroep?'	
(JOP bevraging) Stellingen van zelfwaardering	

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwingen (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 47. Het Comité beveelt de Lidstaat aan zijn wettelijk kader te herzien om de plaatsing van kinderen in instellingen te voorkomen en daartoe waar nodig gezinnen sociale en economische bijstand te bieden bij de opvoeding en rechtsbijstand. Het Comité beveelt de Lidstaat tevens aan voorrang te geven aan gezinsgerichte zorgsetting in plaats van institutionele plaatsingen en plaatsingen regelmatig te evalueren zoals vereist door artikel 25 van het Verdrag. Het Comité vestigt verder de aandacht op de Richtlijnen betreffende alternatieve kinderzorg in resolutie 64/142 van de Algemene Vergadering, aangenomen op 20 november 2009.

SB 49. Gezien de omvang van het misbruik en de verwaarlozing over het hele land, spoort het Comité de Lidstaat aan dringend de nodige maatregelen te nemen om kindermisbruik te bestrijden en te voorkomen. Het Comité roept de Lidstaat in het bijzonder op een uitgebreid nationaal actieplan tegen misbruik en verwaarlozing op te stellen, te zorgen voor de nodige middelen voor een beduidende toename van de diensten die rechtstreeks tussenkomen in de preventie en de coördinatie van de preventie van misbruik en specifieke zorg te verschaffen aan mishandelde kinderen. Het Comité vraagt de Lidstaat seksueel misbruik te kwalificeren als een gewelddaad zoals reeds aanbevolen door het Comité inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen in 2008 (CEDAW/C/BEL/CO/6 para. 30).

SB 55. In het kader van art. 23 van het Verdrag en de algemene bemerking nr. 9 (2006) van het Comité betreffende de rechten van kinderen met een handicap, spoort het Comité de Lidstaat aan concretere acties te ondernemen om inclusief onderwijs voor kinderen met een handicap te verzekeren alsook de integratie in dagzorgcentra. Het Comité vraagt de Lidstaat tevens te verzekeren dat de middelen die worden toegewezen aan kinderen met een handicap voldoende zijn en voor dat doel gereserveerd worden zodat ze niet gebruikt worden voor andere doeleinden en al hun behoeften kunnen dekken, waaronder programma's voor het opleiden van professionals die met kinderen met een handicap werken, in het bijzonder onderwijzers die met kinderen met een handicap werken binnen het gewoon onderwijs.

SB 57. Het Comité roept de Lidstaat op dringend doelgerichte maatregelen te treffen om de gezondheidstoestand van kinderen uit de meest benadeelde families tijdens het eerste levensjaar te monitoren, de toegang tot gezondheidszorgdiensten voor alle kinderen te waarborgen en ouders aan te moedigen om gebruik te maken van de gezondheidszorgdiensten die voor hun kinderen beschikbaar zijn. Het Comité beveelt bovendien aan dat de Lidstaat zijn ziekteverzekeringssysteem herziet om de gezondheidszorgkosten te verlagen voor de meest benadeelde families. Het Comité beveelt de Lidstaat voorts aan de afdwinging van de internationale gedragscode voor de verkoop van vervangingsmiddelen voor moedermelk te versterken in alle delen van de Lidstaat.

SB 59. Het Comité roept de Lidstaat op:
a) De ontwikkeling van alle onderdelen van de geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren, met inbegrip van de preventie, de behandeling van mentale stoornissen in de eerstelijnsgezondheidszorg en de gespecialiseerde outreach-diensten, voort te zetten zodat de vraag naar plaatsen voor interne verpleging binnen psychiatrische instellingen afneemt en aan kinderen zorg verstrekt kan worden zonder ze uit hun familiale omgeving te halen;
b) Menselijke en financiële middelen op alle niveaus van de geestelijke gezondheidszorg ter beschikking te stellen om de lange wachtlijsten korter te maken en te verzekeren dat de kinderen toegang hebben tot de diensten die ze nodig hebben;
c) Te verzekeren dat kinderen die geplaatst worden voor interne verpleging binnen een psychiatrische zorginstelling gepaste informatie krijgen over hun situatie, met inbegrip van de duur van hun verblijf in de psychiatrische zorg, dat ze in contact kunnen blijven met hun familie en de buitenwereld en dat er geluisterd wordt naar en rekening gehouden wordt met hun meningen;
d) Het mechanisme van onafhankelijke monitoring van de rechten van kinderen in de psychiatrie te implementeren, in partnership met vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, en op een transparante manier alle klachten en aantijgingen over de slechte behandeling van kinderen te onderzoeken; en
e) Het fenomeen van het te vaak voorschrijven van psychoactieve middelen aan kinderen te onderzoeken en stappen te ondernemen om kinderen die worden gediagnosticeerd met ADHD en daarnaast hun ouders en leerkrachten, toegang te verlenen tot een ruim pakket van psychologische, educatieve en sociale maatregelen en therapieën.

SB 61. Het Comité beveelt de Lidstaat aan zijn inspanningen ter bestrijding van het gebruik van drugs en andere verboden middelen door adolescenten en bij de aanpak van overgewicht en obesitas bij kinderen aan te houden en nog te versterken. Daarbij dient bijzondere aandacht te worden besteed aan de gezondheid van kinderen en adolescenten, rekening houdend met de Algemene Bemerking Nr. 4 (2003) van het Comité over de gezondheid van adolescenten en hun ontwikkeling binnen de context van het Verdrag. Het Comité adviseert de Lidstaat alle noodzakelijke maatregelen te treffen om drugs- en alcoholmisbruik te voorkomen.

De uitvoering van het decreet integrale jeugdhulp, het decreet rechtspositie, het actieplan jeugdhulp en de herijking van het jeugdrecht, geven mee antwoorden op bovenstaande aanbevelingen. Het JKP schuift daarnaast drie operationele doelstellingen, met meerdere acties naar voor.

Operationele Doelstellingen

OD 9.1 In 2019 is het verstrekken van labels en daaraan gekoppelde medicatie door hulpverlening sterk teruggedrongen en wordt dit enkel toegekend wanneer kinderen en jongeren hiermee gebaat zijn, opdat kinderen en jongeren de nodige ruimte, stimulansen en ondersteuning krijgen om zich naar eigen vermogen te ontwikkelen.

Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Duiding

Kinderen krijgen steeds vaker een label mee. Samen met het aantal labels, neemt ook het medicatiegebruik bij minderjarigen toe. Het is hoogtijd dat er bewuster én anders met het verstrekken van labels (en de daarna gekoppelde medicatie) wordt omgesprongen: het toekennen van een label mag niet als een evidentie worden gezien, het gaat hier immers niet alleen om een medisch probleem, maar om elk kind/jongere de best mogelijke kansen te geven in de directe leefomgeving, op school, in de maatschappij.

In de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:
SD 2, OD 2, actie: Hertekenen van diagnostiek, indicatiestelling en zorgregie. In dit verband erkennen, responsabiliseren, vormen en coachen we (clusters van) multidisciplinaire teams en geven we hen de volle verantwoordelijkheid over de indicatiestelling in het kader van persoonsvolgende financiering.

Geplande projecten en processen

9.1.1 Het uitrollen van het beleid voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. (Minister van Onderwijs)

Op 21 maart 2014 heeft de Vlaamse Parlement het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften definitief goedgekeurd. De implementatie van de grootste onderdelen van dit decreet start op 1 januari 2015 met het oog op de inschrijving van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon of buitengewoon onderwijs vanaf

het schooljaar 2015-2016. Met dit decreet wordt het recht op redelijke aanpassingen voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften afdwingbaar in het gewoon onderwijs en willen we meer inclusie realiseren van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften.

Betrokken: Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Afdeling Beleidsontwikkeling

9.1.2 Bevorderen van de kwaliteit van de diagnostiek in de sectoren die gevat zijn door integrale jeugdhulp door het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek wil de kwaliteit van diagnostiek bevorderen, vooral in de sectoren die gevat zijn door de Integrale Jeugdhulp. Die kwaliteitsbevordering moet toelaten om de principes en functies die de bouwstenen zijn van kwaliteitsvolle zorg beter te kunnen waarmaken:
- Het identificeren van de precieze zorgnood;
- Het verstrekken van zorg op maat;
- Het matchen van vraag en aanbod;
- Het betrouwbaar en verantwoord prioriteren van hulpvragen;
- Het monitoren van het hulpverleningsproces, in functie van bijsturing

Het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek ontwikkelt hiervoor zelf instrumenten/onderzoek of ondersteunt sectoren en voorzieningen die diagnostiek aanbieden in deze processen. Meer bepaald met betrekking tot OD 9.1.zet het kwaliteitscentrum een aantal acties uit die helpen vermijden dat onterecht 'labels' worden toegekend, maar eerder de gepaste ondersteuningsnoden in kaart worden gebracht:
- Analyse van de aangeleverde diagnostiek bij de intersectorale toegangspoort (A-document), en formuleren van aanbevelingen voor bijsturing
- Stimuleren van uitvoeren van diagnostiek vanuit holistisch perspectief (naast problemen ook mogelijkheden en krachten in kaart brengen, oog voor de context, ...), door organisatie van een studiedag hierover
- Actualisatie van de classificerende diagnostische protocollen voor autisme, en verstandelijke handicap
- Ontwikkeling, normering en validering van een Vlaamse schaal voor adaptief gedrag. In Vlaanderen bestaat momenteel geen instrument voor de inschatting van adaptief gedrag. Een goede inschatting van het adaptief gedrag is nochtans van groot belang. In de eerste plaats voor het valide en betrouwbaar diagnosticeren van een verstandelijke handicap. In de tweede plaats voor het kunnen bepalen van de ondersteuningsnoden van de minderjarige met een verstandelijke handicap bij dagelijkse activiteiten. De ontwikkeling van een instrument voor het

meten van adaptief gedrag is een 4-jarig project. De 1ste fase van de ontwikkeling gebeurt door het Steunpunt WVG.

- Onderzoek omtrent de beleefde ervaringen van ouders, minderjarigen m.b.t. het gevoerde diagnostisch proces en de gerelateerde besluitvorming

Alle relevante actoren binnen Integrale Jeugdhulp moeten de vruchten kunnen plukken van de producten en diensten van het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek. Niet in het minst de CLB's die een groot deel uitmaken van de multidisciplinaire, diagnostische teams op het terrein. Om die doorstroom te verzekeren, zijn de CLB's vertegenwoordigd in de Raad van Bestuur en het Dagelijks Bestuur van het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek.

Het takenpakket van het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek overlapt, voor wat protocolontwikkeling en –herziening betreft, deels met het onderwijsspecifieke project ProDia (Protocollering Diagnostiek). Samen met de onderwijspartners zal nagegaan worden wat nodig is om dit overlappende proces beter en efficiënter te organiseren in het belang van de multidisciplinaire diagnostische teams én de cliënt.

Betrokken: Partners Integrale Jeugdhulp, in het bijzonder Agentschap Jongerenwelzijn, Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, Departement Onderwijs en Vorming

Outputindicatoren: Analyse geleverde diagnostiek A-document en bijsturing, Studiedag holistische diagnostiek, Actualisering diagnostische protocollen, Een schaal voor adaptief gedrag, Belevingsonderzoek omtrent ervaringen van cliënten m.b.t. het gevoerde diagnostisch proces

OD 9.2 Tegen 2019 moet er in elke gemeente in Vlaanderen en het BHG een betere aansturing zijn om volwassenen, kinderen en jongeren de weg te laten vinden naar informatie rond mentale zorg en welzijn om de taboes rond hulpverlening en psychisch welbevinden weg te werken.

Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Duiding

Er moet gewerkt worden aan het doorbreken van het taboe op het vlak van psychisch welbevinden. Het is belangrijk om te leren spreken over dit welbevinden en hier gericht informatie rond te kunnen zoeken zonder dat er meteen ingrijpende acties worden ondernomen. Er zijn al verschillende methodieken en tools aanwezig, maar de weg daar naartoe is nog vaak te complex of omslachtig. Door dit bereikbaar en lokaal te voorzien, kunnen deze al sneller tot bij jongeren en hun ouders, begeleiders,.. terecht komen.

Essentieel is dat er grondig werk gemaakt wordt van toegankelijkheid van informatie. Hiervoor verwijzen we ook naar de 5 b's rond toegankelijkheid: betaalbaar, bereikbaar, beschikbaar, begrijpbaar én bruikbaar. Concreet kan dit door het versterken van huidige netwerken van diensten/organisaties en/of het verbinden van verschillende diensten en netwerken. Ook roepen we op om meer mogelijkheden te voorzien om vindplaatsgericht te werken (in buurten, in scholen,...). Tenslotte kan ook een virtueel initiatief (bv. online platform) zorgen voor een betere toegankelijkheid. Kortom: in elke lokale context moet gekeken worden wie de geschikte partners zijn en hoe best structureel overleg wordt gepleegd, maar het is wel noodzakelijk dat hierin stappen worden gezet.

In de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:
SD 2, OD 3, actie: We stroomlijnen het aanbod van onder meer zorgactoren op de eerste lijn, ziekenhuizen, revalidatiecentra, woonzorgcentra, thuiszorgdiensten en diensten geestelijke gezondheidszorg om mensen vanuit een netwerk gedeelde zorg te kunnen bieden. Onderzoek rond de mogelijke integratie van de Overlegplatforms Geestelijke Gezondheidszorg op het regionaal stedelijk en kleinstedelijk niveau. Op die manier wordt de herkenbaarheid van deze structuren beter voor de burger en voor wie zorg behoeft.
SD 3, OD 1: We realiseren Huizen van het kind waar elk gezin laagdrempelig terecht kan voor opvoedingsondersteuning.

Geplande projecten en processen

Meerdere acties zijn gepland in dit kader. Sommige richten zich eerder op minderjarigen (0-17 jaar), andere eerder op jongvolwassenen. Afstemming tussen verschillende actoren is nodig. Specifieke aandacht gaat naar de afstemming tussen de ontwikkeling en rolverduidelijking van de Huizen van het Kind (met doelgroep 0-24 jaar) en de acties van andere actoren op de eerste lijn.

Op federaal niveau wordt afgestemd en samengewerkt in het kader van de 'Gids naar een nieuw geestelijk gezondheidsbeleid voor kinderen en jongeren'. Deze samenwerking zal bijdragen tot een meer gedifferentieerd aanbod voor jongeren met een psychiatrische problematiek.

9.2.1 Het organiseren van een tijdige toegang tot de jeugdhulp door het uitbouwen en bekendmaken van de brede instap. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

De rechtstreeks toegankelijke hulp (RTJ) bestaat uit heel veel verschillende modules of hulpvormen. Op alle modules kan rechtstreeks een beroep gedaan worden, maar in nogal wat situaties zal de cliënt niet meteen weten waar hij moet aankloppen met zijn hulpvraag. Het is daarom dat de RTJ zich organiseert via een brede instap (CLB, CAW, Kind en Gezin). Cliënten kunnen daar terecht met al hun hulpvragen rond jeugdhulp, los van enige probleemkenmerken.

Conform het decreet integrale jeugdhulp wordt in het toekomstige uitbreidingsbeleid de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp versterkt. We werken met de voorzieningen die de brede instap realiseren een kader uit waarbinnen ze hun bekendmaking, profilering, positionering en samenwerking met andere actoren in het preventieve veld en in de jeugdhulp duidelijk kunnen maken en we pakken gedetecteerde knelpunten, hiaten en overlap aan. We werken een intersectorale typemodule uit en een intersectoraal kwaliteitskader.
We doen dit alles in overleg met de gebruikers.

Betrokken: Departement Onderwijs en Vorming afdeling Secundair onderwijs en Leerlingenbegeleiding, Agentschap Kind en Gezin, Afdeling Welzijn en Samenleving, cliëntenvertegenwoordigers en cliëntenforum, het werkveld

Outputindicatoren: Vlaamse bekendmakingsactie brede instap / Vlaams kader voor de positionering en profilering van de brede instap / Regionale acties voor de bekendmaking, profilering en positionering brede instap op het terrein/ intersectorale typemodule brede instap, een intersectoraal kwaliteitskader

9.2.2 Uitbouw van de Huizen van het Kind. (Minister van Gezin)

zie 1.2.16

9.2.3 Opvoedingsondersteuning voor ouders behorende tot kansengroepen. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

De gezinsbond organiseert bijtanksessies voor ouders in hun eigen woonomgeving. Er wordt een gastouder gezocht die andere ouders wil ontvangen bij hem thuis (in de mate van het mogelijke). Het is een laagdrempelig project waarbij ouders worden aangezet om met elkaar over de opvoeding van hun kinderen te praten. In 2015 en de volgende jaren zal er ingezet worden op het bereiken van kansengroepen, zijnde ouders met een etnisch-culturele achtergrond, ouders in armoede, enz.

Betrokken: Waar mogelijk samenwerking met doelgroeporganisaties

Outputindicatoren: De gezinsbond mikt jaarlijks op 30 sessies voor bijzondere doelgroepen

9.2.4 Toegang sociale voorzieningen verhogen - Buurtgerichte netwerken. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Het realiseren van een laagdrempelige eerstelijnshulp om mensen met vragen en problemen snel te kunnen helpen. De hulp- en dienstverlening van het algemeen welzijnswerk dient zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk te zijn. Het verbeteren van de toegankelijkheid van sociale voorzieningen staat hierbij centraal. De lokale besturen hebben de regie over het voeren van een lokaalsociaal beleid in samenwerking met lokale partners. De lokale besturen kunnen hiervoor een beroep doen op de instituten voor samenlevingsopbouw.

Samenlevingsopbouw werkt in dit verband een methodisch kader uit voor lokaal proactief handelen bij onderbescherming, met name in die situaties waarin personen niet al hun grondrechten realiseren. De methodiek van het werken met buurtgerichte netwerken via vrijwilligers die cliënten helpt om toegang te krijgen tot de (sociale) dienstverlening, om een sociaal netwerk te onderhouden of te herstellen. Om de toegankelijkheid van de sociale voorzieningen te vergroten, erkennen we de lokale besturen in hun regierol en promoten we een aantal methodieken zoals de buurtgerichte netwerken.

Betrokken: Samenlevingsopbouw, Lokale besturen

9.2.5 Naar een breed, laagdrempelig en geïntegreerd onthaal(netwerk) binnen het welzijnswerk. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Een laagdrempelige eerstelijnshulp moet toelaten om mensen met vragen en problemen snel voort te helpen. Om dit te realiseren werken we een intersectoraal onthaal binnen het welzijnswerk uit. Breed (voor elke burger), integraal (voor om het even welke vraag) en

laagdrempelig (zonder financiële, administratieve, ruimtelijke, psychologische … drempels) zijn drie kernbegrippen waaraan dit onthaal zich moet spiegelen. Doelstelling is dat elke burger met om het even welke vraag op een aanvaardbare afstand ergens terecht kan en voortgeholpen wordt. Onthaal moet hierbinnen een proactieve invulling krijgen, om te verzekeren dat ook burgers die niet op eigen kracht aansluiting vinden, bereikt worden. Om dit "breed onthaal" vorm te geven, tekenen we een globaal kader uit waarin de doelstellingen, functies en kwaliteitscriteria worden geformuleerd waaraan dit onthaal moet voldoen.

Het eerstelijns welzijnswerk met een opdracht binnen het onthaal (in eerste instantie OCMW, CAW en de Diensten Maatschappelijk Werk van de ziekenfondsen) maakt vervolgens in overleg met de aangrenzende sectoren en basisvoorzieningen (samenlevingsopbouw, armoedeverenigingen, thuiszorg, huisartsen, buurthuis, vrijwilligersnetwerken …) de nodige afspraken om binnen een bepaalde regio de diverse functies van een dergelijk onthaal te verzekeren. Finaal kiezen we met deze duurzame intersectorale aanpak voor een cliëntgerichte samenwerking met aandacht voor continuïteit en realiseren we een inclusieve en integrale zorg binnen een context van het aanbieden van de minst ingrijpende vorm van hulp.

Opmerking: naar doelgroep ligt de focus hier op (jong)volwassenen. Onthaal van minderjarigen (12-17 jarigen) situeert zich binnen de integrale jeugdhulp.

Betrokken: Voorzieningen op nulde en eerste lijn: Samenlevingsopbouw, Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen, OCMW, Diensten Maatschappelijk Werk Ziekenfondsen, Centra Algemeen Welzijnswerk e.a.

Outputindicatoren: Gedragen visie en stappenplan. Indicatoren verder te bepalen in de loop van het traject

9.2.6 Implementatievoorstellen ontwikkelen voor de eerstelijnspsychologische functie. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

Ter opvolging van de conferentie eerstelijnsgezondheidszorg van 2010 en meer specifiek de werkgroep geestelijke gezondheidszorg zijn er 7 projecten opgestart in december 2011 die nog lopen tot 29 februari 2016. Een wetenschappelijk onderzoek door het Steunpunt WVG volgt deze projecten op van 1/8/2012 tot 31/7/2015. De projecthouders evenals de onderzoekers zullen voorstellen formuleren voor een eventuele implementatie van een eerstelijnspsychologische functie. Hiervoor zal er tevens overlegd worden met FOD en het RIZIV, de betrokken beroepsgroep en de ziekenfondsen.

Betrokken: Agentschap Zorg en Geneeskunde , Afdeling WEL en Gespecialiseerde Zorg, Zorgaanbieders, beroepsgroepen en patiënten en gebruikers

Outputindicatoren: Een implementatieplan klaar op 31/12/2016

OD 9.3 In 2019 faciliteert de Vlaamse overheid een ondersteuningsaanbod voor personen waar kinderen en jongeren zich toe richten met een vraag of een probleem.

Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Duiding
Kinderen en jongeren hebben nood aan een vrijwillig, informeel contact in hun eigen leefwereld, iemand waar ze terecht kunnen met vragen, problemen, situaties... Deze persoon kan aangeven waar zij terecht kunnen met problemen en ook detectie doen rond bepaalde problematieken wanneer hier gesprekken over plaatsvinden.
We focussen hier niet exclusief op jongeren in de hulpverlening maar breder. Elk kind en elke jongere moet de kans hebben om bij een persoon terecht te kunnen die weet waar hij of zij aan toe is en die hen kan doorsturen indien dit nodig is.

In de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:
SD 1, OD 2, actie: We realiseren, ingebed in de samenleving, laagdrempelige eerstelijnshulp om mensen met vragen en problemen snel te kunnen helpen.
We stimuleren en ondersteunen de reguliere welzijns- en gezondheidsvoorzieningen om nog meer vrijwilligers in te schakelen in hun hulpaanbod. Hiervoor bouwen we onder andere een toegankelijke website uit.

Geplande projecten en processen

9.3.1. Het Steunpunt Gelijkekansenbeleid voert onderzoek naar het welbevinden, genderidentiteit en seksuele oriëntatie van kinderen van transouders. (Minister van Gelijke Kansen)

Onderzoek naar het effect van een transouder op kinderen is erg schaars, al zijn er heel wat assumpties over de invloed ervan op de gender- en seksuele ontwikkeling van het kind zelf, en op zijn/haar algemeen welzijn. Met dit exploratieve onderzoek wil het Steunpunt Gelijkekansenbeleid de invloed van de transitie van één van de ouders op deze aspecten onderzoeken, en in kaart brengen welk specifieke noden deze kinderen hebben. Het onderzoek afgebakend tot volgende twee onderzoeksvragen:

- Wat is het effect van een transgender ouder op de genderidentiteit, seksuele oriëntatie en algemeen welzijn van het kind?
- Wat zijn de mogelijke hulpvragen van zowel het kind als de beide ouders tijdens en na het transitiesproces van de transgender ouder?

Outputindicatoren: Wetenschappelijke publicaties: twee "peer-reviewed" publicaties / Onderzoeksrapport: begeleidende Nederlandstalige synthese van de artikels en de twee A1-artikels.

9.3.2. Opstarten van een uniek communicatieplatform voor kinderen en jongeren. (Minister van Jeugd)

zie 3.2.3

9.3.3. Het vergroten van de bekendheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van 1712. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

We vergroten de bekendheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van 1712. Daarvoor zetten we in op 1) een jaarlijkse sensibiliseringscampagne, 2) het kind-vriendelijker maken van de website, 3) het verruimen van de toegangsmogelijkheden en 4) expertisedeling en netwerking tussen 1712-medewerkers.

Kinderen en jongeren vinden zelf de weg naar 1712, ze krijgen er informatie, advies en worden indien nodig, passend doorverwezen.
Mensen uit de omgeving van kinderen kunnen bij 1712 terecht met vermoedens van kindermishandeling, geweld bij kinderen, en krijgen er advies en ondersteuning in de weg die ze best met kinderen bewandelen, en worden indien nodig passend doorverwezen

Betrokken: Kind en Gezin, Afdeling Welzijn en Samenleving

Outputindicator:
- Jaarlijkse sensibiliseringscampagne
- Kindvriendelijke lay-out en inhoud van de website 1712

9.3.4. Ondersteuning van vertrouwenspersonen voor minderjarigen in de jeugdhulp. (Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

De integrale jeugdhulp voorziet in een recht op bijstand voor minderjarigen. Deze bijstand kan gebeuren door een vertrouwenspersoon, iemand waar de minderjarige zich toe kan richten, die hij duidelijk zelf aanwijst, en die niet rechtstreeks betrokken is in het hulpverleningsproces. Een officiële vertrouwenspersoon moet aan een aantal voorwaarden voldoen (meerderjarig zijn, bewijs van goed gedrag en zeden hebben). Een vertrouwenspersoon kan een belangrijke rol spelen in de hulpverlening van de minderjarige. Momenteel hebben weinig minderjarigen een vertrouwenspersoon, velen weten ook niet dat ze daar recht op hebben. Ook veel hulpverleners weten dat niet. Daarom worden hulpverleners hierover expliciet geïnformeerd en gesensibiliseerd. Daarom wordt de komende jaren ook geïnvesteerd in het informeren van minderjarigen over deze mogelijkheid en worden ze ondersteund in het vinden van een vertrouwenspersoon. Aan een vertrouwenspersoon worden soms grote verwachtingen gesteld. Het opnemen van die rol is niet altijd eenvoudig.

Daarnaast bieden ook andere personen extra steun aan minderjarigen, zonder daarom aan alle voorwaarden van een officiële vertrouwenspersoon te voldoen (eerder 'steunfiguren' genoemd). Ook zij hebben dikwijls vragen over de rol die ze kunnen spelen of hebben bv. nood aan informatie over hulpverlening.
De komende jaren wordt voorzien in bekendmaking van, informatie aan en ondersteuning van vertrouwenspersonen (en steunfiguren) zelf. Dit project gaat hierover.

Betrokken: Alle partners Integrale Jeugdhulp, Kinderrechtswinkel, Organisaties van minderjarigen en ouders, Cliëntvertegenwoordigers integrale jeugdhulp – toekomstige cliëntenforum, Steunpunten (Jeugdhulp, Algemeen Welzijnswerk, Expertise Netwerken)

Outputindicator:
- Opvolging kwaliteitszorg in de organisaties IJH (2015 als nulmeting): minderjarigen hebben een vertrouwenspersoon als ze daar nood aan hebben
- campagne bekendmaking vertrouwenspersoon
- Aantal minderjarigen met vertrouwenspersoon bij aanmelding- proces bij de ITP
- Kanaal (webpagina, helpdesk,...?) waar vertrouwenspersonen en steunfiguren informatie en ondersteuning vinden over hun rol

Wonen

Beleidsuitdaging uit het Groteprioriteitendebat
Betaalbaar en kwaliteitsvol wonen voor iedereen

SD 10. In 2019 is aangepast en comfortabel wonen verzekerd voor alle kinderen en jongeren.

Minister van Wonen

Duiding

De wachtlijsten voor sociale woningen groeien, huisvesting wordt almaar duurder en steeds meer woningen kampen met structurele gebreken. Vanuit een rechtenbenadering wordt bepaald dat kinderen recht hebben op een behoorlijke levenstandaard, waarbij huisvesting een belangrijke factor is.

Voor jongeren is naast de kwaliteit van een woning ook de toegang tot (betaalbare) huisvesting een probleem. Daarom vindt de werkgroep dat de overheid de komende jaren werk moet maken van een uitbreiding van het pallet van woonvormen (samenhuizen, kangoeroewonen, generatiewonen, tijdelijke bezetting, reconversie,...). In dat opzicht is het belangrijk om de obstakels in de regelgeving weg te werken en aandacht te hebben voor het (vaak precaire) statuut van jonge starters op gebied van huisvesting. Het is immers niet omdat je onder hetzelfde dak woont, dat je een gezin vormt. Door meer verschillende woonvormen mogelijk te maken, experiment te ondersteunen en op zoek te gaan naar creatieve oplossingen om huisvesting betaalbaarder te maken (zoals de community land trust, waarbij woning en grond worden losgekoppeld), vinden meer jongeren hun weg naar de reguliere huisvestingsmarkt en kan daardoor de druk op de sociale huisvestingsmarkt wat afnemen.

Dit mag echter niet leiden tot desinvesteringen in de sociale huisvesting, waar er belangrijke uitdagingen liggen bij het voorzien van voldoende en kwaliteitsvolle huisvesting voor die groepen met de meest acute woningnood. Een uitbreiding en een betere bekendmaking van het bestaande instrumentarium (sociale huur, huursubsidies, installatiepremies,...),blijft belangrijk omdat dit de instrumenten zijn die voor veel jonge huurders het verschil kunnen maken.

Partnerschappen tussen sociale huisvestingsmaatschappijen, sociale verhuurkantoren en organisaties die nieuwe woonvormen promoten en ondersteunen, werken versterkend.

Effectindicator

Naam Indicator	Streefwaarde
% dat een woning betrekt met 2 of meer structurele gebreken en/of gebrek aan basiscomfort en/of gebrek aan ruimte, indien mogelijk opgesplitst voor gezinnen en jongeren (indicator Pact2020, momenteel in herziening)	

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwing (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 65. Het Comité adviseert de Lidstaat:
a) Blijvend te focussen op de kinderarmoede als een van de prioriteiten bij het aanstaande Voorzitterschap van de Europese Unie;
b) Een diepgaande analyse uit te voeren van de diverse factoren die armoede in de hand werken waarbij kinderen getroffen worden, samen met de reikwijdte en impact ervan, om zo een allesomvattende armoedebestrijdingsstrategie te kunnen uitwerken die evidence-based is en gestoeld op de mensenrechten.
c) Een multidimensionele aanpak te hanteren om de gezinsvoordelen en het kinderbijslagsysteem te versterken, in het bijzonder voor minder bedeelde gezinnen zoals eenoudergezinnen en gezinnen met veel kinderen en/of werkloze ouders; en
d) Zowel dakloze vrouwen en kinderen als niet-begeleide minderjarige vreemdelingen op te nemen als prioritaire begunstigden van haar armoedebestrijdingsstrategie, waarbij ook dringende en duurzame maatregelen dienen te worden genomen om hen geschikte huisvesting en andere diensten te bieden.

Operationele Doelstellingen

OD 10.1 Vlaamse overheid verbetert de woonkwaliteit en vergroot het aanbod voor kinderen, jongeren en hun gezinnen door flexibele en duurzame woonvormen en woonexperimenten mogelijk te maken. Hierbij gaat de aandacht naar de meest kwetsbaren.

Minister van Wonen

Duiding

De woningmarkt op vandaag is nogal rigide. Door meer flexibiliteit in te bouwen, kunnen verschillende doelgroepen toegang krijgen tot meer en betere woningen. Het belang van vrije ruimte voor experiment en actief innoveren is een kritische succesfactor. Hierdoor werkt de bestaande regelgeving niet blokkerend en moet het mogelijk worden om proefondervindelijk vast te stellen wat werkt en wat niet en kan regelgeving nadien bijgestuurd worden.
Hierbij is kwaliteit een essentieel aandachtpunt. Het gaat daarbij zowel om het wonen zelf als om de woonomgeving. Het is wel van cruciaal belang dat we de betaalbaarheid van huisvesting voor de meest kwetsbare groepen in onze samenleving blijven bewaken.

In de Beleidsnota Wonen:
SD 5, OD 5.3 Gemeenschappelijk wonen en nieuwe woonvormen: "Diverse regelgevingen blijken een vlotte ontwikkeling van nieuwe projecten te belemmeren. Nochtans kunnen deze woonvormen individuele en maatschappelijke meerwaarde bieden en bezitten ze het potentieel om een relatief ruime groep van burgers aan te spreken door de mogelijkheid om te variëren in de mate van betrokkenheid en samenleven van de groep."

Geplande projecten en processen

10.1.1. Opmaak decretaal kader gemeenschappelijk wonen. (Minister van Wonen)

In 2014-2015 voert het Steunpunt Wonen een onderzoek uit naar gemeenschappelijk wonen. Het onderzoek moet bijdragen tot het realiseren van een faciliterend kader op Vlaams niveau ter ondersteuning van de verwezenlijking van projecten van gemeenschappelijk wonen. Enerzijds wordt een definitie bepaald en worden de huidige opportuniteiten, moeilijkheden en knelpunten bij het realiseren van dergelijke projecten in kaart gebracht, anderzijds worden oplossingsvoorstellen en beleidsaanbevelingen geformuleerd met het oog op een regelgevend kader om deze woonvormen effectief en vlotter te realiseren. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek van het Steunpunt Wonen, zal bekeken worden welke concrete acties kunnen worden genomen in functie van de opmaak van een decretaal kader dat gemeenschappelijk wonen faciliteert. Hiervoor zal worden samengewerkt met Ruimte Vlaanderen.

Outputindicator: Verankering van het decretaal kader

10.1.2. Energiezuinigheid sociale woonpatrimonium. (Minister van Wonen)

Het is van groot belang dat de SHM's blijven investeren in energiezuinige renovaties en (ver)nieuwbouw, zowel vanuit ecologisch als vanuit sociaal (betaalbaarheid) standpunt. De nood aan renovatie is groot. De ERP2020-doelstellingen (renovatieplanning sociale huisvesting) worden verder nagestreefd. De premies van de netbeheerders en de steun van de Vlaamse overheid vormen een belangrijke stimulans voor de uitvoering van renovaties. De vernieuwing van de ontwerprichtlijnen van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) zal blijven inzetten op de principes van duurzaam, energiezuinig en ook toegankelijk bouwen en wonen. De toepassing van intelligente warmtemeters en energiebeheerssystemen binnen sociale woonprojecten wordt onderzocht.

Outputindicatoren: Aantal renovaties / Budget uitbetaalde premies

10.1.3. Het EVA Toegankelijk Vlaanderen zal de toegankelijkheid van woonvormen stimuleren en biedt hiertoe een ondersteunings- en dienstverleningsaanbod aan de Minister van Wonen en het beleidsdomein Wonen. (Minister van Gelijke Kansen)

Het EVA Toegankelijk Vlaanderen wordt het Vlaams expertisecentrum voor 'Toegankelijkheid en Universal Design' en draagt de ambitie om Vlaanderen een architectuur te geven zonder drempels, waarin iedereen, wars van fysieke of mentale beperkingen, alle kansen krijgt. Het EVA zal zowel overheden als de private sector informeren, sensibiliseren en begeleiden en wordt ook de instantie waarbij advies wordt ingewonnen in het kader van de Vlaamse toegankelijkheidsverordening. De nieuwe organisatie wordt als beleidsuitvoerende actor ondergebracht bij Gelijke Kansen in Vlaanderen. Toegankelijkheid is al langer een speerpunt van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. Met de oprichting van het EVA krijgt die beleidsambitie ook de nodige onderbouw. Het EVA fusioneert een aantal organisaties waarmee Gelijke Kansen vandaag reeds samenwerkt, werkt versnippering weg en geeft het geheel meer slagkracht.

Outputindicatoren: EVA Toegankelijk Vlaanderen is operationeel / EVA Toegankelijk Vlaanderen gaat in op vragen vanuit Wonen met betrekking tot de toegankelijkheid van woonvormen

10.1.4. De woonsituatie van kinderen van woonwagenbewoners verbeteren. (Minister van Wonen)

Er wordt werk gemaakt van een betere woonkwaliteit en een voldoende aanbod van woonwagenterreinen. Het decreet houdende een subsidie voor investeringen in residentiële woonwagenterreinen en doortrekkersterreinen voor woonwagenbewoners werd op 28 maart 2014 goedgekeurd. Er zal een uitvoeringsbesluit uitgewerkt worden om de voorwaarden en

prioriteiten te bepalen voor de toekenning van de subsidie voor de verwerving, de inrichting, de renovatie en de uitbreiding van de terreinen. Daarnaast zal onderzocht worden hoe verbeteringen op vlak van de woonkwaliteit gerealiseerd kunnen worden in samenhang met een kwaliteitsvolle inrichting van de terreinen.

Betrokken: VMSW, SHM's, VVSG

Outputindicator: Uitvoeringsbesluit subsidie woonwagenterreinen

OD 10.2 De Vlaamse overheid werkt de drempels weg die de toegang tot huisvesting belemmeren.

Minister van Wonen

Duiding

De drempels zijn gekend: de kostprijs, te weinig aanbod op de sociale markt, discriminatie... Samen met de spelers op het veld moet de overheid deze drempels wegwerken, door bv. het aanbod op de sociale markt te verhogen, door in te grijpen op de private markt om discriminatie tegen te gaan en door succesformules, zoals de sociale verhuurkantoren, uit te breiden en verder te zetten. Hierbij is het van belang dat zowel acties worden ondernomen naar de (kandidaat) huurders, als naar de eigenaars-verhuurders van woningen.

In de Beleidsnota Wonen:
SD 4, OD 4.1 Woonzekerheid van de sociale huurder bevorderen
OD 4.3 Objectieve en betaalbare prijzen voor sociaal wonen
OD4.5 Aanbod van sociale woningen wordt uitgebreid
SD 5, OD 5.1 Woonbeleid, welzijns- en zorgbeleid op elkaar afgestemd
OD 5.2 Armoedebestrijding

Geplande projecten en processen

10.2.1. Realisatie bindend sociaal objectief. (Minister van Wonen)

Het decreet grond- en pandenbeleid heeft het bindend sociaal objectief op vlak van sociaal woonaanbod vastgelegd, voor sociale huurwoningen (43.440 eenheden), sociale koopwoningen (21.170 eenheden) en sociale kavels (1000 eenheden). De streefdatum voor het behalen van het objectief huur is verlengd tot 2025; deze voor koop en kavels blijven gelden tot 2020. De realisaties worden gemonitord via een tweejaarlijkse voortgangstoets, die per gemeente nagaat of het opgelegde groeiritme wordt gevolgd.

Outputindicatoren: Aantal gerealiseerde woningen - Resultaten voortgangstoets

10.2.2. Uitbreiding aanbod van sociale verhuurkantoren. (SVK) (Minister van Wonen)

De SVK's huren woningen op de private huurmarkt om deze op hun beurt te verhuren aan woonbehoeftige huishoudens. Ze 'socialiseren' een beperkt deel van de private huurmarkt en hebben een woningaanbod voor huishoudens die niet in staat zijn om zelf een betaalbare, kwaliteitsvolle woning te huren. De SVK's besteden bijzondere aandacht aan de begeleiding en ondersteuning van huurders en richten zich op de meest kwetsbare huishoudens. Het SVK-

besluit wordt geëvalueerd en zo nodig aangepast om SVK's te ondersteunen en te stimuleren om hun aanbod en werkingsgebieden verder uit te breiden. Daarnaast zal verder worden ingezet op de bekendheid van het SVK-model bij eigenaar-verhuurders.

Outputindicatoren: Aantal beschikbare SVK-woningen en gebiedsdekking SVK-werking

10.2.3. Vlaams Huurdecreet. (Minister van Wonen)

Vanaf 1 juli 2014 is het Vlaamse Gewest bevoegd voor de private huurwetgeving. Daarmee zal Vlaanderen een eigen, divergent woninghuurrecht kunnen uitwerken. De gelegenheid zal gebruikt worden om in te spelen op nieuwe en actuele uitdagingen binnen de woonmarkt. Om een grondig inzicht te verkrijgen in de nieuwe bevoegdheden en de mogelijke beleidsopties werkt het Steunpunt Wonen aan een "evaluatie van het federale woninghuurrecht" (2012-2015). Op basis van het onderzoeksrapport zullen voorstellen ten aanzien van het Vlaams huurdecreet worden geformuleerd en regelgevend initiatief worden genomen. Aandacht zal onder meer gaan naar de toegankelijkheid van de huurmarkt voor socio-economische kwetsbare kandidaat-huurders (huurwaarborg, toegang, selectie, discriminatie).

Outputindicator: Goedkeuring Vlaams huurdecreet

10.2.4. Onderbezetting van sociale huurwoningen.. (Minister van Wonen)

Omdat woonbehoeften evolueren gedurende een mensenleven is de huidige bezetting van sociale woningen niet steeds aangepast aan de gezinssamenstelling. Bij de herziening van het Kaderbesluit Sociale huur worden initiatieven genomen om te komen tot een betere bezettingsgraad van sociale woningen. Zo wordt vermeden dat grote woningen worden onderbewoond en kunnen ze opnieuw worden ingezet voor grotere gezinnen.

Outputindicator: Toepassing onderbezettingsvergoeding

10.2.5. Ondersteuning private huurmarkt. (Minister van Wonen)

Nagaan welke bijkomende stimuli kunnen worden ontwikkeld om private verhuurders te ondersteunen in het uitvoeren van investeringen in kwaliteitsvolle huurwoningen die tegen een billijke huurprijs en met voldoende woonzekerheid voor de huurder worden verhuurd. Bijvoorbeeld fiscale maatregelen of de renovatiehuurovereenkomsten.

10.2.6. Automatische rechtentoekenning huurpremie. (Minister van Wonen)

De Vlaamse huurpremie is een tegemoetkoming voor zittende huurders op de private huurmarkt met een zeer laag inkomen, die al 4 jaar of langer wachten op een sociale huurwoning. De praktijk leert echter dat vele huishoudens die in aanmerking komen, toch geen huurpremie ontvangt. Een automatische toekenning kan dit verhelpen. Daartoe moeten de regelgevingen inzake sociale huur en de Vlaamse huurpremie verder op elkaar afgestemd worden. De sociale huisvestingsmaatschappijen moeten in staat zijn om de gegevens van de kandidaat-huurders die zij verzamelen in het kader van hun dagelijkse werking op een geautomatiseerde wijze doorgeven.

10.2.7. Samen met de andere betrokken beleidsvelden en bestuursniveaus werk maken van een globale aanpak van dak- en thuisloosheid. (Minister van Wonen)

In 2014 werd tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten een samenwerkingsakkoord goedgekeurd inzake het voorkomen en bestrijden van dak- en thuisloosheid. De complexiteit van de problematiek van dak- en thuisloosheid en de uitvoering van het betreffende akkoord, vergen een globale aanpak en de samenwerking met andere betrokken beleidsvelden en bestuursniveaus.

Betrokken: Minister van Welzijn, Departement WVG

Outputindicator: Uitvoering Samenwerkingsakkoord

10.2.8. Afstemming met welzijn met het oog op de woonzekerheid van sociale huurders en de preventie en bestrijding van dak- en thuisloosheid. (Minister van Wonen)

De woonzekerheid van sociale huurders en de preventie van dak- en thuisloosheid vergen onder meer voldoende mogelijkheden tot preventieve en aangepaste woonbegeleiding voor huurders die geconfronteerd worden met diverse problematieken. Het CAW is een bevoorrechte partner voor de sociale verhuurders. Er is onder meer nood aan voldoende begeleiding en nazorg voor mensen die uit een instelling (gevangenis, instelling van bijzonder jeugdzorg, psychiatrische instelling) doorstromen naar de reguliere woningmarkt. Een preventief en woongericht beleid, louter dan enkel een curatief (opvang-)beleid krijgt de prioriteit. Doelstelling is tenslotte het verder afstemmen op elkaar van de beleidsvelden wonen en welzijn en de samenwerking te bevorderen, onder meer ter bevordering van de woonzekerheid van sociale huurders en ter preventie van dak- en thuisloosheid.

Betrokken: Minister van Welzijn, Departement WVG

Outputindicator: Aantal uithuiszettingen sociale huisvesting

10.2.9. Het interfederaal Gelijkekansencentrum en zijn Meldpunten Discriminatie bestrijden discriminatie. (Minister van Gelijke Kansen)

Gelijke Kansen in Vlaanderen financiert het interfederaal Gelijkekansencentrum en zijn Meldpunten Discriminatie, die discriminatie op alle terreinen bestrijden door het behandelen van meldingen, het voeren van onderzoek en het organiseren van preventieve acties.

Outputindicatoren: Meldingen discriminaties op woningmarkt / Sensibiliseringsacties

OD 10.3 De Vlaamse overheid ontwikkelt samen met kinderen en jongeren een toekomstvisie op gebied van duurzaam wonen en ruimtegebruik en zet het eigen instrumentarium in om die visie te realiseren.

Minister van Wonen

Duiding

Het blijft de droom van vele jongeren om een huis te kopen. En dan misschien nog liefst een vrijstaande woning met een tuin aan de rand van de stad. Dit woonmodel is niet langer houdbaar, we moeten op zoek naar manieren om de dominantie ervan te doorbreken en de gehele woningmarkt meer divers en flexibeler te maken. Hiervoor is onder meer een versterking van de huurmarkt nodig. De Vlaamse overheid krijgt door de zesde staatshervorming een aantal mogelijkheden bij om de huisvestingsmarkt meer te sturen (bv. de woonbonus). De richting waarin gestuurd moet worden, wordt vorm gegeven samen met de actoren op het terrein, onder meer de kinderen en jongeren.

In de Beleidsnota Wonen:
SD 3. De private huurmarkt versterken
SD 6 Duurzaam en kwaliteitsvol (ver)bouwen en wonen

Geplande projecten en processen

10.3.1 Opmaak langetermijnvisie - Woonbeleidsplan Vlaanderen. (Minister van Wonen)

Beleidskeuzes op het vlak van wonen zijn erg belangrijk voor de volgende generaties. Een duurzaam en doeltreffend woonbeleid heeft dan ook nood aan een onderbouwde, globale langetermijnvisie, die rekening houdt met alle facetten van het wonen. De langetermijnvisie wordt geïmplementeerd in de beleidscyclus en geldt als vertrek- en toetsingskader voor de beleidsmakers en beleidsuitvoerders, op alle niveaus en voor alle overige betrokkenen bij het wonen in Vlaanderen. Het verhoogt de kans op het voeren van een coherent, geïntegreerd en structureel beleid. De langetermijnvisie krijgt haar neerslag in een Woonbeleidsplan Vlaanderen, gebaseerd op gedegen onderzoek, en gericht op een coherent en geïntegreerd beleid. Tijdens het opmaakproces wordt op geregelde tijdstippen overleg gepleegd met en teruggekoppeld naar de woonactoren en naar het bredere publiek. Ook de jongerenorganisaties zullen worden betrokken.

Outputindicator: participatie bij totstandkoming woonbeleidsplan

Werk

Beleidsuitdagingen uit het Groteprioriteitendebat

- Jongeren ondersteunen op hun weg naar duurzame tewerkstelling
- Genoeg kwaliteitsvol werk dat de mogelijkheid biedt om een kwaliteitsvol leven uit te bouwen voor iedereen

SD 11. In 2019 is de jeugdwerkloosheid betekenisvol gedaald.

Minister van Werk

Duiding

Vlaanderen kende in 2013 een gemiddelde werkloosheidgraad van 17,73% bij de min 25-jarigen[1]. De globale werkloosheidsgraad voor Vlaanderen is op hetzelfde moment 7,48%.

Van het totale aantal niet werkende werkzoekenden was gemiddeld 22,15% jonger dan 25 jaar. In absolute cijfers gaat het om gemiddeld 49.140 min 25-jarigen die in 2013 niet aan de slag waren.[2] Deze cijfers draaien al verschillende jaren rond hetzelfde niveau. In de uitgebreide omgevingsanalyse die voor het JKP-proces gemaakt werd in april 2013, staan nog veel meer en gedetailleerdere cijfers, waaruit onder meer blijkt dat de situatie voor laaggeschoolde jongens en voor jongeren met een migratie-achtergrond het minst rooskleurig is.

Vanuit EUROSTAT, het statistische bureau van de Europese Unie, werd de Enquête naar Arbeidskrachten (EAK) uitgevoerd bij de volledige bevolking vanaf 15 jaar. In het Vlaamse Gewest zou 7,5% van de 18-24 jarigen geen diploma of getuigschrift van het niveau secundair onderwijs hebben behaald en ook niet meer in onderwijs of opleiding zitten in de vier weken voor de bevraging.[3]

Regeerakkoord:

[1] De verhouding tussen het aantal niet werkende werkzoekenden jonger dan 25 jaar en de totale beroepsbevolking jonger dan 25 jaar. http://arvastat.vdab.be
[2] http://arvastat.vdab.be
[3] Cijfers afkomstig uit Departement Onderwijs & Vorming vanuit EAK, EUROSTAT.

Jongeren en in het bijzonder ongekwalificeerde schoolverlaters: in overleg met het beleidsdomein onderwijs zetten we verder in op een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en op het remediëren van vroegtijdig schoolverlaten. We garanderen voor alle jonge werkzoekenden binnen de vier maanden een aanbod op maat: een persoonlijke ondersteuning bij het zoeken naar een job, een intensieve begeleiding, beroepsopleiding of (tijdelijke) werkervaring. (...) Ten slotte stimuleren we de aanwerving en duurzame inzetbaarheid van laaggeschoolde jongeren door een lastenverlaging en de versterking van hun competenties.

Effectindicatoren

Naam Indicator	Streefwaarde
Aandeel vroegtijdige schoolverlaters	Minder dan 5,2%
Aantal kortgeschoolden	Halvering
Aantal NEET jongeren (niet aan het werk, niet in het onderwijs en niet in een opleiding)	Daling (Belgisch streefcijfer 8,2%)

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwing (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 67. Het Comité dringt er bij de Lidstaat op aan:
a) De noodzakelijke maatregelen te nemen om schoolgelden af te schaffen in overeenstemming met zijn Grondwet;
b) Te waarborgen dat alle kinderen toegang hebben tot onderwijs, ongeacht hun socio-economische status, en dat kinderen uit arme gezinnen niet langer worden doorverwezen naar speciale onderwijsprogramma's;
c) Meer inspanningen te leveren om de ongelijkheid inzake prestaties te verkleinen, door bijzondere aandacht te besteden aan het promoten van het onderwijs bij kinderen van vreemde herkomst; en
d) Geen repressieve maatregelen te nemen die een negatieve impact hebben op de gezinnen die economisch en sociaal het meest benadeeld zijn en allicht niet zullen bijdragen tot hun grotere betrokkenheid bij het schoolsysteem, maar in plaats daarvan coherente strategieën uit te werken met de hulp van leerkrachten, ouders en kinderen om de kernoorzaken voor schooluitval aan te pakken.

Operationele Doelstellingen

OD 11.1 We investeren in wendbare leerlingen/jongeren d.m.v. een performant kader leren en werken

Minister van Werk en Minister van Onderwijs

Duiding

Deze OD is een gedeelde verantwoordelijkheid van de Ministers bevoegd voor Werk en bevoegd voor Onderwijs. We verwijzen ook naar OD 5.2 die hetzelfde nastreeft. In dit hoofdstuk wordt vooral de kant van werk belicht, terwijl in hoofdstuk 5.2 voornamelijk de kant van onderwijs wordt bekeken.

Deze doelstelling sluit aan bij de strategische doelstelling 2 in de Beleidsnota Werk. Hiermee wordt gefocust op het stimuleren van probleemoplossende en zelflerende vaardigheden in de initiële loopbaan. Door een gefundeerde studie- en beroepskeuze wordt er al op school gestart met het ontwikkelen van loopbaancompetenties en het tijdig informeren van leerlingen over de arbeidsmarkt.

Voor een performant kader leren en werken moet elke partner en niet alleen de school worden gesensibiliseerd en complementair worden ingezet met de toekomst van de leerlingen voor ogen. Via een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt worden jongeren versterkt. Dit is zeker ook nodig voor de kwetsbare groep jongeren die vroegtijdig uit het onderwijs stromen. Door meer in te zetten op deze ongekwalificeerde uitstroom, zullen jongeren beter gekwalificeerd en met meer werkervaring starten aan hun loopbaan.

In de Beleidsnota Werk:
SD 1, OD 1.2, investeren in competenties: 1. Inzetten op een gefundeerde studie- en beroepskeuze; 2. Creëren van een geïntegreerd duaal stelsel van leren en werken; 3. Inzetten op een betere aansluiting van onderwijs-arbeidsmarkt en voorkomen en remediëren van ongekwalificeerde uitstroom

Geplande projecten en processen

11.1.1 Een nieuw duaal stelstel van leren en werken: luik werkcomponent (Minister van Werk)

Samen met het beleidsdomein onderwijs creëren we een geïntegreerd duaal stelsel van leren en werken dat beleidsmatig en maatschappelijk als gelijkwaardig wordt beschouwd als andere vormen van secundair onderwijs en dat perspectief biedt voor jongeren en ondernemers. Het beleidsdomein Werk is via Syntra Vlaanderen regisseur over en verantwoordelijk voor de werkcomponent als onderdeel van het leertraject. Zie ook 5.2.1

Betrokken: Minister van Onderwijs, VDAB, Syntra Vlaanderen, jongeren en jeugdorganisaties

Effectindicator: Stijging gekwalificeerde uitstroom

11.1.2 Een eenduidig en hanteerbaar juridisch kader voor alle vormen van werkplekleren (Minister van Onderwijs)

Zie ook 5.2.2.

OD 11.2 We realiseren een aanbod op maat voor alle jongeren ter ondersteuning van een duurzame loopbaan

Minister van Werk

Duiding
Elke jongeren krijgt ofwel een job ofwel een persoonlijke begeleiding binnen 4 maanden na de inschrijving. Daarnaast zetten we specifiek voor laaggeschoolde jongeren in op het verwerven van werkervaring.

In de Beleidsnota Werk:
SD 7, 7.3: Realiseren van een aanbod op maat voor alle jonge werkzoekenden

Geplande projecten en processen

11.2.1 Project OKOT-VDAB (Onderwijskwalificerende opleidingstrajecten met VDAB-opleidingscontract). (Minister van Werk)

In een OKOT-VDAB verwerven werkzoekenden in functie van duurzame tewerkstelling de competenties om een knelpuntberoep uit te oefenen en behalen ze het gevraagde diploma. Hierbij zetten we versterkt in op technische richtingen en werkplekleren binnen OKOT.

Betrokken: Minister van Onderwijs, VDAB, Departement Onderwijs en Vorming, Syntra Vlaanderen, AKOV, AHOVOS

Outputindicator: 70% uitstroom naar werk

11.2.2 Werkinlevingsprojecten voor Jongeren (WIJ). (Minister van Werk)

De oproep WIJ! wil aan ongekwalificeerde jongeren in Vlaanderen een sterke oriëntering bieden met opmaak van een actieplan en hen op basis hiervan verdere begeleiding aanbieden met als doel een duurzame loopbaan. Deze begeleiding resulteert in een werkervaring of de opstart van een kwalificerende opleiding (beroepsopleiding of onderwijs).

Outputindicator: Uitstroom naar werk of start opleiding: 6200 trajecten

11.2.3 Youth Guarantee (Jeugdgarantieplan). (Minister van Werk)

Via het Jeugdgarantieplan (Youth Guarantee) wil de VDAB jongeren zo snel mogelijk activeren en maximaal toeleiden naar een duurzame tewerkstelling. Uitstroomcijfers geven aan dat het voor laaggeschoolden moeilijker is om aan het werk te gaan dan voor hooggeschoolden. Daarom is er voor gekozen om deze doelgroep, samen met de middengeschoolden sneller in bemiddeling op te nemen zodat er geen kostbare tijd verloren gaat. Dit kan door een VDAB-bemiddelaar of een tenderpartner gebeuren.

Outputindicator: 60% uitstroom naar werk

Cultuureducatie

Deze doelstelling werd toegevoegd vanuit het **Regeerakkoord**:

'Tot slot willen we de talenten van kinderen en jongeren laten bloeien en inzetten op verschillende vormen van jeugdcultuur. Cultuureducatie verdient ook binnen het jeugdbeleid voldoende aandacht.'

In de **Beleidsnota Jeugd**:

SD 2, OD 1, actie 3: We zetten in op cultuur voor en door jongeren.

SD 12. In 2019 krijgen kinderen en jongeren zowel meer en betere toeleiding naar cultuur als meer en betere kansen op cultuurcreatie.

Minister van Cultuur

Duiding

De waarde van cultuur ligt vooral in de zin die mensen kunnen geven aan hun leven en hun plaats in de samenleving. Dat gaat van een prikkeling van behoeften tot een ruimere kijk op de wereld. Cultuur draagt bij aan identiteitsontwikkeling (op persoonlijk vlak, op sociaal vlak en op het niveau van de samenleving), maar leidt ook tot zelfreflectie en een kritische omgang met de werkelijkheid: cultuurmakers en cultuurgebruikers tasten samen vertrouwde grenzen af en verbreden hun en onze horizon. Het verdrag inzake de rechten van het kind is duidelijk: elk kind heeft recht op rust en vrije tijd. Daaronder valt ook het recht op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven. Dit impliceert een aantal verantwoordelijkheden voor de bevoegde overheden: zij moeten ervoor zorgen dat er voldoende aanbod is, maar moeten ook kinderen en jongeren kansen geven om echt gebruik te maken van het aanbod, zowel op financieel, praktisch als inhoudelijk vlak. Ten slotte moeten de overheden ook cultuurcreatie door kinderen en jongeren faciliteren: kinderen en jongeren hebben het recht om zelf cultuur en kunst te maken.

Precies bij de laatste twee aspecten, speelt het begrip culturele competentie een rol. Hieronder verstaan we het vermogen om keuzes te maken en zelfstandig, kritisch en creatief te kunnen omgaan met de cultuurgoederen en -uitingen die ons omringen, maar ook met het ruimere sociaal-cultureel en maatschappelijk gebeuren. Kortom, een essentiële competentie om de uitdagingen van vandaag en morgen aan te gaan.

Inzetten op cultuureducatie bij kinderen en jongeren doen we om verschillende redenen: ten eerste beschouwen we het als een taak om iedereen ontwikkelingskansen te geven, d.w.z. dat

iedereen de kans moet krijgen om inzicht te verwerven in wat cultuur voor hem of haar kan betekenen (zij het als participant of als beoefenaar). Ten tweede vragen bepaalde vormen van cultuur ook een extra inspanning (het zich eigen maken van de 'code') om ze te kunnen waarderen. Ten derde toont onderzoek dat hoe vroeger je begint met cultuureducatie en –participatie, dit gunstige effecten heeft op latere participatie. Vroeg geleerd is wel degelijk oud gedaan. Ten vierde is het voor een goed kunstenlandschap belangrijk dat er nieuwe kunstenaars bij komen, cultuureducatie speelt m.a.w. ook een belangrijke rol in het ontwikkelen van talent en kunstenaarschap.

Effectindicatoren

Naam Indicator	Streefwaarde
Aantal deelnemers aan DKO & AK (*JOP-monitor*)	
Aantal deelnemers aan culturele activiteiten niet in organisatieverband (*JOP-monitor*)	

Met deze doelstelling willen we tegemoet komen aan volgende slotbeschouwing (SB) van het VN Comité aan België (2010):

SB 71. Het Comité vraagt de Lidstaat met aandrang meer inspanningen te leveren om het recht van alle kinderen op rust en vrijetijdsbesteding te verzekeren, te waarborgen dat ze kunnen deelnemen aan spel- en vrijetijdsbestedingen aangepast aan hun leeftijd en vrij kunnen deelnemen aan het culturele leven en kunstactiviteiten, en dat kinderen ten volle betrokken worden bij het besluitvormingsproces in dit kader. Het Comité roept de Lidstaat in het bijzonder op ervoor te zorgen dat kinderen in opvangcentra, kinderen met een handicap en kinderen onder psychiatrische begeleiding gepaste en toegankelijke speelruimtes tot hun beschikking krijgen waar ze kunnen spelen en vrijetijdsactiviteiten kunnen beoefenen. Het Comité dringt er voorts bij de Lidstaat op aan om achtergestelde gezinnen de noodzakelijke middelen te geven om hun kinderen de kans te bieden ten volle hun rechten uit te oefenen in overeenstemming met artikel 31 van het Verdrag.

Operationele Doelstellingen

OD 12.1 We creëren meer kansen op participatie aan cultuur én cultuureducatie.

Minister van Cultuur

Duiding

We kunnen pas werken aan culturele competenties als ook aan andere voorwaarden voldaan is: kunnen kinderen en jongeren überhaupt deelnemen aan het aanbod? Krijgen ze voldoende prikkels in het onderwijs? Zijn er niet te veel drempels in de vrije tijd? We stellen nog steeds vast dat één van de grootste uitdagingen diversiteit is, in zowel publiek (wie is er aanwezig), als aanbod (welke verhalen, welke culturen, welke kunstenaars krijgt het publiek te zien). Uiteraard heeft het onderwijs de beste kaarten in handen om een democratische rol te spelen. Tegelijkertijd mag dit binnen de context van een samenleving, die steeds meer superdivers is samengesteld, geen excuus zijn voor spelers in de culturele sector (die bovendien vaak actief zijn in het onderwijs) om daar weinig of geen rekening mee te houden.

Nu neemt vooral de Vlaamse blanke midden- (en boven-) klasse deel. Willen we daar verandering in brengen, dan moet het beleid en de cultuursector meer inzetten op een aantal doelgroepen. Dat moet zowel in formele als niet-formele of informele (leer-/leef-) contexten:

- op scholen
- in het vrijetijdsbeleid
- ook binnen kinderopvang/welzijn.. een context die op dit moment nog wat onder de radar blijft, ook al bereik je daar de brede doorsnede van de bevolking

De overheid moet meer kinderen en jongeren prikkelen tot participatie, een meer diverse groep kinderen en jongeren in aanraking brengen met cultuur. Ook cultuureducatie moet een breder bereik krijgen.

In de Beleidsnota Cultuur:
SD 6, OD 1 Vanuit een integrale visie op cultuureducatie en cultuurparticipatie de beleidsinstrumenten optimaliseren op basis van en door implementatie van relevante onderzoeksresultaten en conceptnota's: "Ik wil ook inzetten op het wegnemen van participatieobstakels door de verdere ontwikkeling van een aangepast instrumentarium."

Geplande projecten en processen

12.1.1 Subsidiëring van cultuureducatieve verenigingen. (Minister van Jeugd)

Op basis van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid (artikel 11) worden cultuureducatieve verenigingen gesubsidieerd. Om als cultuureducatieve vereniging gesubsidieerd of erkend te worden, dienen deze verenigingen aan te tonen dat ze een minimumoutput hebben (in het decreet opgenomen als modules). Na een dergelijke procedure met positief resultaat kan de vereniging ook variabele subsidies aanvragen, de hoogte daarvan wordt na een advies van de adviescommissie en de afdeling Jeugd toegekend op basis van een beleidsnota van de vereniging.
Tot slot kunnen de cultuureducatieve verenigingen ook projectsubsidies aanvragen voor vernieuwende cultuureducatieve projecten.

Outputindicatoren Aantal gesubsidieerde organisaties, Bedrag subsidie

12.1.2 Subsidiëring van kunsteducatieve verenigingen. (Minister van Cultuur)

Onder het Kunstendecreet worden ook kunsteducatieve organisaties gesubsidieerd. Dat blijft zo onder het nieuwe Kunstendecreet, maar dan ressorteren die organisaties onder de functie participatie. De werking van de 12 structureel gesubsidieerde kunsteducatieve organisaties is vooral gericht op kinderen en jongeren en is gespreid over heel Vlaanderen en Brussel. Er ligt een duidelijke nadruk op muziek en beeldende kunst. Zij werken structureel of occasioneel samen met andere kunstenorganisaties, met het onderwijsveld en de welzijnssector. Het doel van hun werking is de toeleiding tot de kunsten. Om die doelstelling te bereiken, betrekken zij kunstenaars expliciet bij hun activiteiten.

Jaarlijks worden ook een aantal projecten kunsteducatie gesubsidieerd, tot nu toe enkel voor organisaties, maar ook individuele kunstenaars kunnen een projectsubsidie kunsteducatie aanvragen.

Outputindicator Aantal gesubsidieerde organisaties, bedrag subsidie

12.1.3 Subsidiëring jeugdhuizen voor artistieke projecten. (Minister van Jeugd)

In het kader van de uitvoering van het DAC decreet kunnen jeugdhuizen ondersteund worden voor de uitvoering van een project van bovenlokaal belang ter bevordering van de artistieke expressie. Hiervoor moet het jeugdhuis samen werken met één of meerdere organisaties uit het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. Het gaat hierbij om personeels- en werkingssubsidies.

Outputindicator Aantal gesubsidieerde Jeugdhuizen, bedrag uitbetaalde subsidie

12.1.4 Kunstendag voor kinderen. (Minister van Cultuur)

Sinds 2012 wordt er op initiatief van de Vlaamse minister van Cultuur de Kunstendag voor Kinderen georganiseerd. Met deze dag willen we het bestaande en een nieuw publiek aanspreken, meewerken aan de opbouw van een toekomstig publiek en op deze manier besteden kunstenorganisaties specifieke aandacht aan de kunstparticipatie van kinderen in de vrije tijd.
Via de Kunstendag voor Kinderen worden kinderen tot 12 jaar gestimuleerd om in de vrije tijd de confrontatie aan te gaan met kunst en/of met kunstenaars. Het evenement vindt jaarlijks plaats op de derde zondag van november. Op die dag geven kunstenorganisaties, cultuurcentra, bibliotheken enz. in Vlaanderen en Brussel aan iedereen tot 12 jaar en hun ouders, grootouders, vrienden en vriendinnen, broers en zussen de gelegenheid geven om kennis te maken met kunst van allerlei aard: muziek, beeldende kunst, dans, theater, architectuur, enzovoort.

Outputindicator Aantal deelnemende instellingen en kunstenaars, aantal deelnemende kinderen (e.a.)

12.1.5 Kunst en cultuur voor de allerkleinsten. (Minister van Cultuur en Jeugd)

Opdat kinderen zich optimaal zouden kunnen ontwikkelen, ook op cultureel vlak, wordt hen best een brede leer- en leefomgeving aangereikt. Dit impliceert dat er ook in de voorschoolse context aandacht is voor culturele prikkels en stimulansen. Het is dan ook de bedoeling om ouders te ondersteunen om stimulerende ervaringen aan te bieden aan hun jonge kinderen, en dit vanaf de prenatale fase tot de start van de schoolloopbaan, hen bewustmaken van het bestaande aanbod voor deze categorie, en hen uitnodigen hieraan deel te nemen. Een samenwerking op lokaal vlak tussen de verschillende actoren die hiertoe bijdragen lijkt aangewezen, met het Huis van het Kind als knooppunt. Dit project wil die samenwerking, ontmoeting en wisselwerking tussen lokale cultuur(educatieve) spelers en de Huizen van het Kind stimuleren & faciliteren.

Betrokken: Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

12.1.6 Kunst voor kinderen in gezins- of jeugdverenigingsverband. (Minister van Cultuur en Jeugd)

CultuurNet Vlaanderen bouwt voort op haar traditie van de schattenzoektochten (Vlieg-zomeractie) en geeft deze inhoudelijk nog meer richting. Daarom werken ze voor de volgende 5 jaar de Kunstenzomers van Vlieg uit, waarbij we ze kunstzinnigheid van kinderen aanwakkeren met de zintuigen als 'interface'. Bij deze verdieping hoort een publicatie, steeds gelinkt aan het thema van de Kunstenzomer. Deze publicatie is een inspirerend doe-boek waar kinderen in hun

eigen tijd mee aan de slag kunnen aan de hand van opdrachten en experimenten. Het is een manier om de (eenmalige) prikkeling te proberen verduurzamen bij het kindje in kwestie en zijn omgeving (gezin of de jeugdvereniging). Ze willen deze publicatie uitgeven in eigen beheer, maar binnen een partnerschap van actoren uit de sector, waaronder ACCE en intermediaire spelers als het Forum voor AK, het Kunstenpunt, Dēmos... Bijzondere aandacht gaat hierbij naar kansengroepen.

Het is de bedoeling om een jaarlijks pakket uit te werken op maat van jeugdwerk, voortbouwend op de formule van Stadspiraten die door de jaren werd verfijnd op basis van de feedback van cultuurorganisaties en jeugdwerkingen. 2015 wordt hierbij een overgangsjaar, waarbij wordt doorgewerkt op het Stadspiratenspel, maar al wel met de thematische benadering rond klank. Vanaf 2016 zou er dan (in samenwerking met een kunsteducatieve partner) een pakket worden uitgewerkt waarmee jeugdwerkers zelfstandig of onder begeleiding aan de slag kunnen met de publicatie.

Outputindicator aantal verkochte en verdeelde publicaties, aantal deelnemende ouders

12.1.7 Kansen voor cultuurparticipatie en educatie in de Bijzondere Jeugdzorg. (Minister van Cultuur en Jeugd)

Ook kinderen in de Bijzondere Jeugdzorg hebben recht op culturele ontplooiing. Vanuit de vaststelling dat er een aantal instellingen samen met cultuureducatieve organisaties aan de slag zijn gegaan, willen we onderzoeken hoe de Vlaamse overheid vanuit een gecoördineerde aanpak een rol kan spelen.

Betrokken: Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Agentschap Jongerenwelzijn

12.1.8 Subsidiëring van projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen in cultuur, jeugdwerk of sport. (Minister van Cultuur en Jeugd, Minister van Sport)

Om een diverse, duurzame en actieve participatie van kansengroepen aan cultuur, jeugdwerk en sport te bevorderen, subsidieert de Vlaamse Regering jaarlijks participatieve projecten die als opzet hebben die groepen toe te leiden naar het cultuur-, jeugdwerk- of sportaanbod of om initiatieven die uitgaan van die kansengroepen te valoriseren. De participatieprojecten richten zich tot of gaan uit van een van de volgende kansengroepen: personen met een handicap, gedetineerden, personen in armoede, personen met een diverse etnisch-culturele achtergrond, gezinnen met kinderen.

Outputindicator: Subsidiebedrag projecten gericht op jeugd

12.1.9 De databank Toegankelijk Vlaanderen bevat toegankelijkheidsinformatie over cultuurinfrastructuur. (Minister van Gelijke Kansen)

De databank Toegankelijk Vlaanderen ('Toevla-databank', http://toevla.vlaanderen.be/publiek/nl/register/start), eigendom van Gelijke Kansen in Vlaanderen en het EVA Toegankelijk Vlaanderen, wordt beheerd door het EVA Toegankelijk Vlaanderen. Deze databank bevat informatie rond de toegankelijkheid voor personen met een handicap van verschillende culturele instellingen. Het EVA Toegankelijk Vlaanderen kan toegankelijkheidsdoorlichtingen van cultuurinfrastructuur uitvoeren in opdracht van de minister bevoegd voor cultuur.

Outputindicator: Aantal nieuwe doorlichtingen

12.1.10 Werking van Dharts Destelheide (Minister van Jeugd)

Bij de vele basiscursussen die Dharts/Destelheide organiseert, komen jongeren vanaf 15 jaar uit heel Vlaanderen samen. Velen onder hen krijgen in Destelheide belangrijke speelse, pedagogische en artistieke vaardigheden mee waar ze in hun verdere leven en carrière op kunnen voortbouwen. Deze cursussen worden door verschillende jeugdwerkorganisaties in Destelheide georganiseerd en Destelheide biedt hen de ideale werkomstandigheden en extra prikkels via de kunstzinnige dienst Dharts.
In de Brusselse projecten die Dharts samen met verschillende partners uit jeugdwerk, onderwijs en socio-culturele sector uit Brussel organiseert, focust men ook nadrukkelijk op kwetsbare groepen die minder makkelijk de weg naar Destelheide en cultuureducatie vinden. Zo werkt Destelheide veelvuldig samen met D'Broej en haar jeugdhuizen Centrum West en VMJ. De middelen voor deze creatieve projecten die op maat worden georganiseerd, kunnen nog aangevraagd worden in het jaar 2016. Het is de bedoeling dat deze werking nadien structureel ingebed wordt binnen de werking van Dharts.

Betrokken: ADJ vzw

12.1.11 Cultuur in de buitenschoolse opvang (Minister van Jeugd)

We willen kinderen kansen geven zich optimaal te ontwikkelen, dus ook op cultureel vlak. Dat doen we door ons te richten op de bredere leer- en leefomgeving. Dit impliceert dat er ook in de voorschoolse en buitenschoolse kinderopvang aandacht moet kunnen zijn voor culturele prikkels en stimulansen. We willen ook daar op zoek gaan naar wat de mogelijkheden zijn. Dit kadert binnen het bredere debat rond wat precies de relatie is tussen jeugdwerk,

vrijetijdsactiviteiten en kinderopvang enerzijds en het debat rond de decentralisatie binnen de welzijnssector.

Betrokken: Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Kind en Gezin, minister van Onderwijs

12.1.12 Cultuurkuur/Dynamo3. (Minister van Onderwijs en Vorming)

Met cultuurkuur.be werd een platform gecreëerd waardoor scholen en (cultuur)organisatoren elkaar makkelijk kunnen vinden. Cultuurkuur.be is een co-productie: Cultuurnet Vlaanderen, beheerder van de UITdatabank binnen de schoot van beleidsdomein Cultuur, werkt er samen met CANON Cultuurcel, de cultuurcel van het Departement Onderwijs. Beide partners zijn initiatiefnemer en projecteigenaar, op die manier zorgen we voor een geïntegreerd beleid.
Door de integratie van dynamo3, de subsidiepoot van CANON Cultuurcel binnen www.cultuurkuur.be, kunnen scholen bovendien gratis met de Lijn met hun klas op weg naar honderden culturele bestemmingen. Scholen kunnen een subsidie krijgen tot 1.500 euro voor het uitwerken van een creatief project met een externe partner, op maat van de school en vanuit de participatie van de leerlingen zelf.
Op die manier willen wij cultuur op een laagdrempelige manier toegankelijk maken voor alle leerlingen.

Betrokken: Minister van Jeugd en Cultuur, Canon Cultuurcel, Cultuurnet Vlaanderen

OD 12.2 We werken aan de kwaliteit van de cultuureducatie.

Minister van Cultuur en Jeugd

Duiding

We willen de culturele competenties van kinderen, jongeren en jeugdwerkers vergroten. Ze moeten goed begeleid worden door jeugdculturele werkers, cultuureducatoren, cultuurleerkrachten enz.... Wie cultuureducatie belangrijk vindt, moet ook aandacht hebben voor de kwaliteit van die educatie. Welke competenties moeten cultuureducatieve begeleiders hebben? Welke kwaliteitscriteria worden er gehanteerd? En minstens even belangrijk: kunnen we de leereffecten meten?

De competenties van cultuureducatieve werkers verdienen een kwaliteitskader. Cultuureducatie is niet alleen een zaak van onderwijs en vorming, maar ook van het niet-formeel en informeel leren.

In de Beleidsnota Cultuur:

SD 6, OD 1 Vanuit een integrale visie op cultuureducatie en cultuurparticipatie de beleidsinstrumenten optimaliseren op basis van en door implementatie van relevante onderzoeksresultaten en conceptnota's: "Bovendien is het belangrijk dat de competenties van cultuureducatieve begeleiders worden versterkt"

Geplande projecten en processen

12.2.1 Versterken van de competenties van cultuureducatieve professionals en vrijwilligers via allerlei initiatieven. (Minister van Cultuur, Jeugd en Media)

In het kader van Groeien in Cultuur en Doorgroeien in Cultuur werden een aantal initiatieven genomen om de competenties van cultuureducatieve begeleiders te versterken. De uitkomsten hiervan worden verder geconsolideerd. Zo werd een kwaliteitskader en toolkit cultuureducatie ontwikkeld. Op basis van getuigenissen en ervaringen van 'early adopters' dienen deze instrumenten verder ingezet, eventueel bijgestuurd worden en geïntegreerd in een bredere strategie rond de creatie van een 'lerend netwerk'.

Aansluitend hierbij leeft het idee om in het kader van familievriendelijkheid kwaliteitsstandaarden te onderzoeken. Daarnaast komt het erop aan het huidige opleidings- en vormingsaanbod verder af te stemmen op de noden van het cultuureducatieve veld, mede op basis van het eindrapport m.b.t. het dialoogtraject rond het opleidingsaanbod van muziekeducatoren, begeleid door Tempera.

12.2.2 Kadervorming als middel om cultuureducatieve begeleiders te versterken. (Minister van Jeugd)

Sinds 2013 kunnen ook de cultuureducatieve verenigingen geattesteerde kadervorming organiseren. Vanaf 1 oktober 2015 treedt de nieuwe regelgeving kadervorming in werking (op basis van het decreet VJKB). In dit decreet wordt doelbewust vertrokken van een duidelijke omschrijving van drie verschillende rollen in het jeugdwerk. De begrippen animator, hoofanimator en instructeur zijn behouden, maar worden sluitend gedefinieerd. Aan elke rol is een specifiek competentieprofiel verbonden. Elk profiel bestaat op zijn beurt uit een vaste set van competenties met bijhorende indicatoren. Op deze wijze is gegarandeerd dat de kadervormingstrajecten die leiden naar een bepaald attest dezelfde finaliteit hebben. Hierdoor zal duidelijk zijn welke competenties een houder van een bepaald attest geacht wordt te bezitten: de leerresultaten zijn geïdentificeerd en gedocumenteerd.

Outputindicator: aantal kadervormingstrajecten voor cultuur-educatieve begeleiders

12.2.3 Mogelijkheid toevoegen beoordelingscriterium 'Ondersteunen en ontwikkelen van begeleiders'. (Minister van Jeugd)

Om de kwaliteit van cultuureducatie te verhogen willen we inzetten op het versterken van de competenties van cultuureducatieve begeleiders.
Het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid legt criteria vast om de beleidsnota's van cultuureducatieve verenigingen, maar ook van verenigingen landelijk georganiseerd jeugdwerk en verenigingen informatie en participatie. De beoordelingscriteria worden toegepast op de beleidsnota's van al deze verenigingen.
In 2015 wordt het decreet VJKB geëvalueerd door de administratie en een vertegenwoordiging van de verenigingen in een reflectiegroep en thematische werkgroepen. We willen in de evaluatie van het decreet nagaan of het wenselijk is om een extra beoordelingscriterium op te nemen: Ondersteunen en ontwikkelen van begeleiders.

12.2.4 Cultuur in de Spiegel. (Minister van Onderwijs)

Het onderzoek "Cultuur in de Spiegel - Vlaanderen" heeft als doel het ontwikkelen van een referentiekader voor geïntegreerde cultuureducatie. Dit referentiekader moet o.m. tegemoet komen aan zogenaamde curriculaire discontinuïteit die vandaag in het onderwijs bestaat met betrekking tot cultuuronderwijs. Daarnaast biedt de theorie een antwoord op de vraag wat cultuur is en het belang van het stimuleren van (culturele) reflectie voor de maatschappij.

Betrokken: Minister van Cultuur, Jeugd en Media

12.2.5 Dag van de Cultuureducatie. (Minister van Onderwijs en Minister van Cultuur, Jeugd)

De jaarlijkse Dag van de Cultuureducatie heeft een verdiepende en sensibiliserende finaliteit. De studiedag zet in op
- visievorming en kennisopbouw m.b.t. (een aspect van) cultuureducatie / cultureel leren (reflectie op praktijk en de eigen werksituatie);
-een boeiend en gevarieerd programma met voldoende mogelijkheid tot theoretische verdieping, ontmoeting en netwerking;
-het vergroten van maatschappelijk draagvlak voor cultuureducatie, en de thematische invalshoek bij andere beleidsdomeinen/velden (vb. Welzijn) en het maatschappelijk middenveld.
De doelgroep zijn alle actoren die dag in dag uit professioneel bezig zijn met cultuureducatie en cultureel leren, binnen formele, niet-formele of informele context, in Vlaanderen en Nederland, meer specifiek. Deze professionals zijn ook in direct contact met kinderen en jongeren.

Betrokken: Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Canon Cultuurcel, .

Outputindicatoren Evaluatie, Verslag en aantal aanwezigen

12.2.6 Sector event / Staten-Generaal cultuureducatie. (Minister van Cultuur, Jeugd en Media)

Jaarlijks wordt een dag ingericht waar de cultuureducatieve praktijk centraal staat. Complementair aan de Dag van de Cultuureducatie, staat hier niet de ontmoeting met het onderwijs centraal, maar ligt de klemtoon op de andere leercontexten waarbinnen kinderen, jongeren én volwassenen levenslang en levensbreed cultuureducatie genieten. De dag wordt aangegrepen om zowel vanuit het beleid (to-down) als vanuit het brede veld (bottom-up) nieuwe thema's, ontwikkelingen en initiatieven op de agenda te zetten en gezamenlijk te bespreken. Deze combinatie weerspiegelt zich ook in de organisatie doordat ACCE en Vitamine C, aangevuld met de intermediaire spelers (steunpunten e.d.) hiervoor de handen in mekaar slaan. Het belichten van goede praktijken en de aandacht voor kansengroepen vormen daarbij een constante. De dag richt zich tot elke professional of vrijwilliger die binnen een cultuur- of jeugdorganisatie van dichtbij of verderaf betrokken is bij de cultuureducatieve werking. Afhankelijk van het thema worden ook stakeholders uit andere sectoren en beleidsdomeinen betrokken en uitgenodigd.

Outputindicatoren: Verslag, evaluatie, aantal aanwezigen

12.2.7 Ondersteuning Vitamine C. (Minister van Cultuur, Jeugd en Media)

Vitamine C, een lerend netwerk met als missie 'het verrijken én versterken van passionele veldwerkers en beleidsmensen die kinderen en jongeren in contact willen brengen met kunst en cultuur', zonder onderscheid te maken tussen sectoren of disciplines, kreeg de Prijs voor Cultuureducatie 2011-2012. Intussen is het initiatief van een aantal 'gepassioneerden' verder uitgegroeid tot een volwassen netwerkorganisatie. Omwille van zijn unieke rol in het veld, en de sterke internationale component in zijn werking, krijgt Vitamine C de komende jaren structurele ondersteuning. In dit kader hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de beheersovereenkomst 2015-2017.

12.2.8 Kwaliteitsactiviteiten Dharts/Destelheide. (Minister van Cultuur, Jeugd en Media)

Destelheide heeft de laatste jaren een stevig aanbod eigen vormingen op poten gezet, steeds bovenlokaal/internationaal en complementair met wat er al gebeurt in het cultuur- en kunsteducatieve veld in Vlaanderen. Wij streven ernaar om de cultuurcompetenties van cultuureducatieve begeleiders verder te ontwikkelen en zodoende de plaats van cultuureducatie ook in het niet formeel en informeel leren te versterken. Zo is er al meer dan twintig jaar De Zomeracademie, de jaarlijkse artistieke atelierweek die Dharts in samenwerking met De Veerman en verschillende coproducenten op poten zet). In een tiental ateliers komen jaarlijks zo'n honderd jeugdwerkers, docenten, amateur- en professionele kunstenaars zich bijscholen in artistieke disciplines (bv. sounddesign, kostuumontwerp, songwriting...).

Daarnaast zijn er ook de Masterclasses waarvoor kunstenaars en gezelschappen uit binnen- en buitenland naar Destelheide komen om hun artistieke taal of methodiek aan begeleiders en lokale artiesten aan te leren. Dharts organiseert jaarlijks ook een/enkele studiedagen in de vorm van congressen, informele uitwisselingsmomenten,...

De Dag van de Doener, de inspirerende bijeenkomstdag voor freelance educatieve docenten en vormingsverantwoordelijken van organisaties, voor het eerst georganiseerd in 2015, moet een jaarlijkse gewoonte worden. Via de internationale projecten organiseert Dharts trajecten voor jeugdwerkers rond methodieken en artistieke producten (expo,...). Daarnaast investeert Destelheide ook in literatuur inzake cultuureducatie en bouwt ze een info- en documentatiecentrum uit waar cultuureducatieve begeleiders zich kunnen inspireren, documenteren, en verder bijscholen.

Outputindicatoren: Georganiseerde activiteiten: 1 zomeracademie, 2 à 4 masterclasses, 1 studiedag, 1 internationaal project

OD 12.3 We blijven oog hebben voor cultuurcreatie en talentontwikkeling.

Minister van Cultuur en Jeugd

Duiding

Cultuureducatie ontvouwt zich zowel in de breedte als in de diepte. Enerzijds komt het er op aan zo veel mogelijk kinderen te stimuleren (o.a. op school) , kansen en prikkels te geven om cultuur te proeven én te proberen.. Daarnaast is er het cultuur-educatieve vrijetijdsaanbod binnen de sectoren jeugd en cultuur én het deeltijds kunstonderwijs dat kinderen en jongeren (én volwassenen) voldoende keuzemogelijkheden moet bieden om deel te nemen of zich zelf te blijven ontplooien als amateurkunstenaar. Ten slotte wil je echter ook toptalent voldoende kansen geven om zich verder te ontplooien en te ontwikkelen: dat kan via opleiding (opnieuw in het DKO maar ook in het hoger onderwijs, master classes, podiumkansen,...). Er stellen zich echter een aantal uitdagingen: het blijft zoeken naar een duurzaam statuut voor jonge kunstenaars, we stellen een afname van speel- en toonmogelijkheden vast (o.a. door verminderde inkomsten bij lokale overheden) en de vraag rijst wie de rol van de provincies zal overnemen op het vlak van experimenteerruimte, impulsbeleid en opstapniveau van lokaal naar Vlaams.

De mogelijkheden om zelf cultuur te maken, moeten blijvend ondersteund worden. Aandacht wordt gevraagd voor kinderen en jongeren met bijzondere talenten. Ze moeten voldoende ondersteund worden en infrastructuur ter beschikking hebben.

In de Beleidsnota Cultuur:
SD 1, OD 3: Positie van de kunstenaar duurzaam versterken met aandacht voor jong talent

Geplande projecten en processen

12.3.1 Werking Destelheide/Dharts. (Minister van Cultuur en Jeugd)

Zie ook 12.2.8

12.3.2 Week van de Amateurkunsten (Minister van Cultuur)

Met de Week van de Amateurkunsten zet het Forum voor Amateurkunsten jaarlijkse het rijke veld van de amateurkunsten in de kijker. De twintigste verjaardag van de WAK staat in 2015 helemaal in het teken van 'De kleine artiest': "Over kinderen en kunst, over creatieve jongeren, over de kleine man in de straat, over kleine kunst, over de invloed van jong op oud en

omgekeerd, over stimulerende plekken, over experimenteren, proberen en proeven, over nieuw en durven, over (her)ontdekken en doen!"
In de volgende jaren wordt er bovendien op zoek gegaan naar een partnerschap met het DKO waarbij de week van de academies en de dag van het DKO zou ingebed worden in de week van de amateurkunsten.

Betrokken: Minister van Onderwijs, Departement Onderwijs en Vorming

Outputindicator Organisaties, aantal bezoekers, integratie week van de Academies (2016)

12.3.3 Topkunstenstatuut. (Minister van Cultuur)

Elk jaar kent een commissie, samengesteld uit een voorzitter (administratie beleidsdomein kunsten), een secretaris (administratie beleidsdomein onderwijs) en een aantal leden die, per individueel te behandelen aanvraagdossier, worden aangeduid binnen een pool van specialisten uit het professionele kunstenlandschap, een beperkt aantal topkunstenstatuten toe aan getalenteerde leerlingen van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Zeer getalenteerde leerlingen van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs kunnen een topkunstenstatuut aanvragen. Met dat statuut beschikken zij over faciliteiten op het vlak van leerprogramma en schoolaanwezigheid (max. afwezigheid van 90 halve lesdagen). Die faciliteiten moeten toelaten om het behalen van een einddiploma secundair onderwijs veilig te stellen en hun hoge kunstambities waar te maken.

Betrokken: Minister van Onderwijs

Outputindicator Aantal toegekende statuten

12.3.4 Verspreiden kennis over experimenteerruimte en vrijhavens. (Minister van Cultuur, Jeugd en Media)

Door het verspreiden van de publicatie 'Tussen Ruimte, Kunst en Kapers. Wat we kunnen leren van het creatief ondernemerschap in vrijhavens' aan Vlaamse jeugdwerkorganisaties en Vlaamse jeugddiensten én een publicatie in het handboek Lokaal Jeugdbeleid, willen we het belang van tussenruimten en ruimte voor experiment aandacht geven. We nemen als Vlaamse overheid vooral een inspirerende functie op: het creëren van dergelijke ruimten is vooral een lokale gelegenheid die liefst bottom-up groeit, maar best wel kansen krijgt van lokale besturen.

Outputindicator Aantal gepubliceerde versies, aantal gedownloade versies, aantal verspreide publicaties

12.3.5 De sector van de amateuristische kunsten (AK) is een volwaardige partner in een stevig netwerk van aanverwante sectoren deeltijds kunstonderwijs (DKO) (Minister van Cultuur, Jeugd en Media)

De AK-sector heeft van nature uit sterke banden met het DKO. Het Forum zorgt ervoor dat deze banden sterk blijven door middel van overleg, opvolging van beleid, opsporen van mogelijke samenwerkingsverbanden etc. De AK-sector (en dus ook het Forum voor Amateurkunsten) beschouwen het DKO als een 'prioritair aanverwant domein'.

Betrokken: Minister van Onderwijs

Bijlagen

Bijlage 1: De prioriteiten van het Groteprioriteitendebat

Prioriteit vanuit Groteprioriteitendebat	Werkgroep
Jeugdarmoede moet omlaag. Jeugdarmoede vraagt enerzijds een integrale aanpak, anderzijds ook een doelgroepenaanpak.	*Jeugdarmoede*
Onderwijs vertrekt vanuit jongeren zelf en hun talenten en de context waarin zij zich bewegen (betere begeleiding).	*Onderwijs*
Aanpak watervalsysteem, schoolmoeheid, herwaardering verschillende richtingen.	

Verdraagzaamheid: kinderen en jongeren moeten 'jong kunnen zijn zonder te veel onnodige regels' (jong laten zijn, GAS).	*(Verdraagzaamheid) Jong zijn*
Veilige en autonome mobiliteit (openbaar vervoer, infrastructuur en fietsen).	*Mobiliteit*
Meer ruimte voor jongeren om jong te zijn, ruimte openstellen, behouden en versterken.	*Ruimte*
Kinderen en jongeren worden erkend als mede-eigenaars van publieke ruimte en betrokken bij het ontwerp ervan.	
Structurele aandacht voor psychisch en sociaal welbevinden voor alle kinderen en jongeren (preventie en dienstverlening).	*(Psychisch en sociaal) welbevinden*
Ecologische voetafdruk verkleinen door sensibiliseren en duurzame	*(Ecologie en) duurzaamheid*

langetermijnoplossingen met het oog op de toekomstige generatie.	
Betaalbaar en kwaliteitsvol wonen voor iedereen.	*(Betaalbaar en kwaliteitsvol) wonen*
Kinderen en jongeren maken mee het beleid als volwaardige stakeholders en hebben impact.	*Participatie (en stakeholderschap)*
Jongeren ondersteunen op hun weg naar duurzame tewerkstelling Genoeg kwaliteitsvol werk dat de mogelijkheid biedt om een kwaliteitsvol leven uit te bouwen voor iedereen	*Werk*

Bijlage 2: De samenstelling van de werkgroepen

Wonen	
Facilitatoren:	*David Wemel, Krista Van Santen, Marleen Serré*
Guido De Munter	Agentschap Wonen-Vlaanderen
Raf Verbruggen	De Ambrassade
Sabrine Van Slembrouck	Samenhuizen vzw
Roland Kums	Samenhuizen vzw

Duurzaamheid	
Facilitatoren:	*Gerda Van Roelen, David Wemel, Hanna Martens*
Mathijs Wouters	Globelink
Mathieu Soete	Vrijwilliger VJR
Danielle Van Kalmthout	Gezinsbond
Evelyne Eeckhout	KULeuven Laboratorium voor Cultuur en Samenleving
Erik Grietens	Bond Beter Leefmilieu
Jurgen Loones	Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Alex Verhoeven	Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten
Veerle Labeeuw	Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij
Robbert Cassier	Jongerenvertegenwoordiger Vlaamse Jeugdraad

Onderwijs	
Facilitatoren:	*Seppe Dams, David Wemel, Kristof Gaublomme*
Luc Claessens	Stad Antwerpen
Gert Winters	Arktos
Nieke Nouwen	scholierenkoepel
Stefaan Vandelacluze	Mooss
Ruth Lamotte	Departement Onderwijs
Koenraad Vandenbussche	GO! onderwijs
Stijn Vlasschaert	JES
Bram Spruyt	Vrije Universiteit Brussel
Pedro De Bruyckere	Arteveldehogeschool Gent
Gaelle Buysschaert	UNICEF België
Geertrui De Ruytter	Vlaamse Onderwijsraad

Armoede	
Facilitatoren:	*Emily Ghekiere, Gerda Van Roelen*
Frank Van den Branden	Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Katelijne Janssens	Stage Departement Welzijn
Rein Haudenhuyse	De Ambrassade
Carolien Patyn	Netwerk tegen Armoede
Joke Steenhoudt	Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw
Hilde Omblets	Groep Intro
Sandra Verhauwert	OCMW Gent
Veerle Stroobants	Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Marjolijn De Wilde	Centrum voor Sociaal Beleid
Rudy De Cock	Kind en Gezin
Farah Laporte	Kinderrechtencoalitie
Hannes Brouckaert	BIZON vzw
Ann Vandenbussche	Afdeling Jeugd

Mobiliteit	
Facilitatoren:	*Hilde Van Dyck, Riet Plevoets*
An Neven	UHasselt
Raf Verbruggen	De Ambrassade
Miguel Vertriest	Netwerk Duurzame Mobiliteit
Jan Vandaele	Belgisch Instituut voor VerkeersVeiligheid
Anton Christiaens	Jeugdbond voor Natuur en Milieu
Brecht Goerlandt	KSJ-KSA-VKSJ
Raf Canters	Mobiel21
Helmut Paris	afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid
Bart Vercruyssen	De Lijn

Psychisch en Sociaal welbevinden	
Facilitatoren:	*Ann Vandenbussche, Janne Vermeesch*
Lies Verhetsel	SENSOA
Miet Neyens	De Ambrassade
Jan Naert	Ugent
Ben Verstreyden	LEJO vzw
Virna Saenen	Agentschap Jongerenwelzijn

Sofie Van den Bussche	GO! onderwijs
Ellen Van Dessel	Jong & Van Zin
Lara Seynaeve	Vlaamse Jeugdraad
Hendrik Van den Bussche	Afdeling Beleidsontwikkeling Integrale Jeugdhulp
Winnie De Roover	VIGeZ
Lieven De Rycke	Kinderrechtencommisariaat
Filip Van Becelaere	CAW Noord- West- Vlaanderen

Ruimte	
Facilitatoren:	*Trees De Bruycker, Els Cuisinier*
Griet Hanegreefs	Ruimtelijke Ordening Vlaanderen
Wouter Vanderstede	Kind & Samenleving
Sara Lembrechts	Kenniscentrum Kinderrechten
Fara Elsen	Chiro
Kristien Lefeber	Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning
Toon Luypaert	De Ambrassade
Filip Stallaert	Vereniging Vlaamse Jeugddiensten

Participatie	
Facilitatoren:	*Lieve Caluwaerts, Lieve Van Cutsem*
Lien Snoeck	Jeugddienst stad Gent
Kris De Visscher	DĒMOS
Mathijs Wouters	Globelink
Gaelle Buysschaert	UNICEF België
Jole Louwagie	Departement Welzijn
Marie Kruyfhooft	Departement Onderwijs en Vorming
Frederik Vanlaere	Dienst Wetsmatiging
Katrien Vanhove	Karuur
An Piessens	Kind & Samenleving
Johan Meire	Kind & Samenleving

Jong Zijn	
Facilitatoren:	*Joost Van Haelst, Anne De Ridder*
Hilde Omblets	Groep Intro
Simon Kenens	De Ambrassade
Gerd Vanmeenen	Formaat
Niels De Ceulaer	Chirojeugd Vlaanderen
Leen Ackaert	Kinderrechtencommissariaat

Erik Van der Mussele	Unie van Jeugdadvocaten
Hilde Timmermans	Gezinsbond
Liesbeth De Winter	Federatie Sociaal-cultureel Werk
Tom Verhelst	Jeugddienst Kortrijk
Greet Van Eygem	Provinciaal sanctionerend ambtenaar Vlaams-Brabant
Stefaan Pleysier	Leuven Institute of Criminology

Vanuit het Regeerakkoord werden de twee bijkomende beleidsuitdagingen Werk en Cultuureducatie uitgewerkt. Gezien de strakke timing werd hiervoor geen werkgroep meer samengesteld. Er werd wel telefonisch en via mail teruggekoppeld naar de aanspreekpunten en een aantal relevante actoren. De doelstellingen bouwen voort op de vooropgestelde doelen in het Regeerakkoord en respectievelijk de Beleidsnota's Werk en Cultuur.

Bijlage 3: Afkortingenlijst

Afkorting	Naam
ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
ACCE	Ambtelijke Coördinatie CultuurEducatie
AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AK	Amateurkunsten
AKOV	Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming
AHOVOS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen
ANB	Agentschap Natuur en Bos
AWV	Agentschap Wegen en verkeer
AWV	Agentschap Wonen Vlaanderen
BBC	Beleids- en BeheersCyclus
BCH	Bijzonder Comité Herinneringseducatie
BFF	Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
BKO	Buitenschoolse kinderopvang
BRV	Beleidsplan Ruimte Vlaanderen
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CJSM	Cultuur, Jeugd, Sport en Media
CLB	Centra voor Leerlingenbegeleiding
DAC	Derde arbeidscircuit
DKO	Deeltijds kunstonderwijs
EAK	Enquête naar Arbeidskrachten
EDO	Educatie voor Duurzame Ontwikkeling
ESD	Education for Sustainable Development
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EU-SILC	European Union Statistics on Income and Living Conditions
EVA	Extern verzelfstandigd agentschap
EVC	Erkennen van Verworven Competenties
Expoo	Expertisecentrum opvoedingsondersteuning
FOD	Federale Overheidsdienst
GAP	Global Action Plan
IBO	Individuele beroepsopleiding
ICT	Information and communications technology
IJH	Integrale Jeugdhulp
IROJ	Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp

ISB	Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid
ITP	Intersectorale Toegangspoort
JKP	Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan
JOP	Jeugdonderzoeksplatform
JOPlim	Jongeren- & OuderParticipatie Jeugdzorg Limburg
KBS	Koning Boudewijnstichting
KeKi	Kenniscentrum Kinderrechten
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie
MAS	Museum aan de Stroom
MKKJ	Maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren
MOE-migranten	Midden- en Oost-Europese - migranten
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
NVR	Nederlandse vrouwenraad
OCMW	Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn
OD	Operationele doelstellingen
OKOT-VDAB	Onderwijskwalificerende opleidingstrajecten met VDAB-opleidingscontract
OV	Onderwijs en Vorming
OVG	Onderzoek Verplaatsingsgedrag
OVK	Ouders van Verongelukte Kinderen
Pages	Practices Against Gender And Ethnic Stereotypes
RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
RoSa vzw	Documentatiecentrum Rol en Samenleving
RTJ	Rechtstreeks Toegankelijke Jeugdhulp
RWO	Ruimtelijke Ordening - Woonbeleid - Onroerend Erfgoed
SB	Slotbeschouwingen van het VN Comité
SD	Strategische doelstellingen
SHM	Sociale Huisvestingsmaatschappij
STEM-actieplan	Actieplan voor Science - Technology - Engineering - Mathematics
STOP-principe	Stappen-trappen-openbaar vervoer-personenvervoer
SVK	Sociaal verhuurkantoor
TVA-decreet	Decreet Toerisme voor Allen
VAK	Vlaams Actieplan Kinderrechten
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VBJK	Vernieuwing in de Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen
VCOK	Vormingscentrum voor opvoeding en kinderopvang
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VGPH	Vlaams Gebruikersoverleg voor Personen met een Handicap

ViA	Vlaanderen in Actie
VIGEZ	Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie
VJKB	Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid
VJP	Vlaams Jeugdbeleidsplan
VJR	Vlaamse Jeugdraad
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VME	Verkeers- en Mobiliteitseducatie
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VN	Verenigde Naties
VRK	Verdrag voor de Rechten van het Kind
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VSK	Vlaamse Scholierenkoepel
VSV	Vlaamse Stichting Verkeerskunde
VTS	Vlaamse Trainersschool
VVJ	Vereniging Vlaamse Jeugddiensten
VVOB	Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand
VVSG	Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten
WAK	Week van de Amateurkunsten
WFFC	A World Fit for Children
WIJ	Werkinlevingsprojecten voor Jongeren
WSE	Werk en Sociale Economie
VZW	Vereniging zonder winstoogmerk
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin